Spw
1526

Spw 1526

Johann Peter Millers

kurze und deutliche

Anweisung

zur

Griechischen Sprache

nebst

einer auserlesenen Chrestomathie

und den vornehmsten

Stammwörtern der griechischen Sprache.

Dritte, vermehrte und verbesserte Ausgabe.

Spw 1526

EIGENTHUM DER STADT AUGSBURG

Leipzig,

in der Weygandischen Buchhandl

1769.

Commendatio græcaram litterarum ex Jac. Pontani Progymnasmatis Latinitatis p. 117.

DOROTHEUS. Quid libri manu geris? MATTHIAS. Nicolai Clenardi Inſtitutiones linguæ græcæ: quæ lamentariæ mihi ſunt, neque eas fere intueor, quin propemodum illachrymer: certe quidem ſuſpiro. D. Hui egregium virum & immortali virtute præditum. Num ſpicula vibrant quibus te convulnerent? M. Telis non aſpectabilibus ſauciant pectus meum: quin cerebrum mihi excutiunt. D. Qui iſtud fieri poteſt? M. Fieri ſentio, & excrutior. D. Quæſo, quid tu hominis es? abhorres nimio opere a lingua Græca: hoc illud eſt, hæc illa ſunt ſuſpiria. M. Non Pythium magis verum eſt reſponſum, quam quod dixiſti. Etiam abhorreo. D. Et quibus tandem ſuperatus rationibus? ne occultaveris. M. Ob inexplicabiles, immenſas, infinitasque difficultates, quæ me potiſſimum impediunt, deterrent ab hoc ſtudio. Myriades contractionum in nominibus & verbis, in totidem partes diſtrahunt animum meum. Tot ſunt declinationes, tot conjugationes, tot anomala, quot Athenis noctuæ. Quis vel abundantiſſimus otio iſta penitus memoria comprehenderit? D. Præclare, Terentius, opinor, Nulla eſt tam facilis res, quin difficilis ſiet, quum invitus facias. Contra Mantuanus Homerus: Labor improbus omnia vincit. Et alius. Amanti nihil difficile. Tuum ingenium, quod apparet, non capitur, non oblectatur hac principe & regina linguarum: ea re invitus, & quod proximum eſt, minore cum diligentia, nulla cum

navitate ad hasce præceptiones discendas incumbis. Hæc una res difficultatem exaggerat, ubi est aliqua difficultas: ubi autem nulla est, ibi eam progignit: sicuti ex altera parte, amor & desiderium rei alicujus adipiscendæ efficiunt, ut quamvis onerosus magnusque labor, aut perparum, aut minime sentiatur. M. Tu si hic sis, aliter sentias. Scienti ac perito non videtur laboriosa scientia. Jam tu hæc ligurivisti & concoxisti, in quibus ego tam sudo, quam si molares effoderem. D. Fatebor candide, per somnum & jocum hæc disci non posse: veruntamen minui, vel potius minus sentiri ajo laborem, si generosa discendi cupiditas affuerit, quæ frigidam suffundat. M. Tam fatuum & delirum non invenies, qui nolit græce nosse. D. Cum de voluntate loquor, non illam omnino desidem, & operum solutam intelligi postulo, qua cupiunt quidam pecuniam facere, & amplificari patrimonia, cum vacui negotiis domi sedeant: qua honoribus augeri, cum honore nihil dignum moliantur: qua eruditione præstare, cum se erudiendos nulli magistro dedant. Perquam insipienter vult, qui sic vult. Atque ut hoc tibi largiar, magnam inesse in præceptionibus difficultatem, tamen istuc ipsum cum multis præcellentibus rebus iis commune est, de quibus dictitare illud solemus: difficilia quae pulchra. M. Haud dicam dolo: labore & studio me tantum non eneco, nec tantillo magis inhaerescunt in mente mea illi canones. D. Non pauci affirmant se hoc facere, nec faciunt. M. Quomodo? D. Quia cum studium a M. Tullio brevi ac circumscripta definitione explicetur his verbis: Est vehemens & assidua ad aliquam rem applicata magna cum voluntate occupatio: ipsi aut non vehementer, aut non assidue, aut si utrumque, non adeo magna cum voluntate occupationem ad Græcas literas applicant. Tu tacitus temet interroga, te excute, tecum considera, num ita te geras. Si geris: nisi bardus & truncus, stipes, caudex sis, præterque figuram hominis nihil habeas, utique addisces Græcam Grammaticen. M. A tempore subsecare nihil possum, quod dem Græcis quotidie. An tu non potes minimum semihoram tribuere? M. Latina hoc quidquid est temporis sibi quoque vendicant. Attende

pau-

paulisper animum. M. Do tibi operam, loquere. D. Si nostrorum studiorum praesides ac moderatores vidissent non sufficere nobis ordinarium tempus ad græca cum latinis conjungenda, nunquam in catalogis librorum explicandorum, qui quotquot annis describuntur formis æneis, & luci committuntur, ullum auctorem libellumve græcum nominassent: nec Magistri, homines considerati & prudentes, hoc pensum a nobis exigerent. M. Sophisma & captio ista tua nihil me conturbat: tu si quid es facturus, firmiora argumenta conquiras necesse est. Ambo curare non possum. D. Tu vero potes, & poteris si voles. Aliorum exempla, quos audisti & vidisti utrumque studium persequi, tibi persuadeant. M. Abundant ingeniis. D. Do hoc de aliquibus: voluntate quidem pollent ac diligentia, nec adeo sunt imbelles ut tu. M. Postquam equis remisque contendero, non consequar tamen consummatam grammaticæ notitiam. Sic ego operam, parentes sumptum perdiderint. D. Desperatio quoque est mater ignaviæ, ac plurimos pessum dedit. Extermina hanc pestem literariam ex animo tuo, speraque te adepturum omnia.

Spes alit agricolas, spes sulcis credit aratis
Semina, quæ magno fœnore reddat ager.

Ferrum assiduitate usus atteritur: & quid ferro durius? aquæ guttæ cavant marmor: & quid aqua mollius? marmore solidius? Qui ergo assiduo impensa cura, perpetuatumque studium doctiorem te non reddat, minus licet valentem ingenio, quo antestas compluribus? M. Quæ per Deum, est tanta & tam fatalis hujus transmarinæ linguæ necessitas? D. Multiplex, & præcipua. Ea (ne longum faciam) ut sine ejus cognitione manca & mutila sit omnis doctrina: & qui ejus expertes sunt, ii, nec latine quidem scripta penitus percipiant. M. Paradoxa mihi narras. Doctissimos viros habeo nominare, & te novisse multos arbitror, qui alphabetum non teneant, & græcam legere vocem, cum occurrit aliqua, nesciant funditus. Sunt qui in Commentariis a se editis ita loquantur: græcum est, non legitur. Item, græcum hoc totum

 omitte.

omitte. Illi profecto existimationis suæ non ideo iacturam faciunt, quia τιμη & ανθρωπος quid velint, aut qua ratione per casus inflectantur, nesciant: & suarum artium alumnos citra damnum istius modi otiosorum delectamenta negligere posse pro cento credunt. D. Bona verba. Commemini hac ipsa de re audire e Præceptore meo: cæterum ego tantus adhuc non sum, ut fusius hoc de argumento mihi agendum putem. Cum legimus, quæ ab eruditis de hujus linguæ laudibus prodita sunt ad posteritatem, tum rationibus firmissimis, & bene multis demonstrari cernimus, quam sit ad omnem disciplinam utilis & necessaria græcarum literarum cognitio: id nos credere oportet tantisper, tum re ipsa experiamur: quemadmodum morbis impediti credunt medicis, ad sanitatem bonitatemque valetudinis profuturam sibi potionem, & alia quæ ab iisdem dantur pharmaca, atque antidota. M. Sed Clenardus iste perturbatus atque confusus est, & meo quidem animo docendi viam ac methodum nullam videtur custodivisse. D. Hoc ipsum consensu judicaverunt quidam docti homines: quocirca, quod in rem communem esset adolescentum, in ordinem certum ac facilem ejus præcepta redegerunt. Eum librum in Galliis editum commercare: de tuis condiscipulis sunt qui paraverunt. M. Ante vesperam adibo ad tabernam librariam, emturus librum, quantovis pretio steterit. Abs de autem maximopere pro nostra summa conjunctione, tuaque humanitate peto & quæso, si quando, te interrogavero, ne deneges mihi operam & hoc addas ad tua in me officia: statui enim fervidius discere. D. De me sic tibi promitto atque confirmo: nihil cum malim quam te græce vel optime nosse, non detrectaturum tua caussa pausillum hunc laborem. Tu modo fac animo erecto constantique sis, & cave unquam in consilium desperationem adhibeas. M. Ero, ita me amabit fides: & hoc tuo facto ad eam quam erga te habui voluntatem magnus cumulus accedet, contraque omnia me, quæ potero, in te studia & officia collaturum polliceor.

1) Die

I)

1) Die 24 Griechischen Buchstaben.

ihre Figur			Namen	Bedeutung	Zahl
Α	α	Ἄλφα	Alpha	a	1
Β	β ϐ	Βῆτα	Béta	b	2
Γ	γ	Γάμμα	Gamma	g	3
Δ	δ	Δέλτα	Delta	d	4
Ε	ε	Ἐψιλὸν	Epsilon	e (*ς. 6.)	5
Ζ	ζ	Ζῆτα	Zéta	z	7
Η	η	Ἦτα	E'ta (Ita)	é (i)	8
Θ	ϑ θ	Θῆτα	Théta	th	9
Ι	ι	Ἰῶτα	Iota	i	10
Κ	κ	Κάππα	Cappa	k c	20
Λ	λ	Λάμβδα	Lamda	l	30
Μ	μ	Μῦ	My	m	40
Ν	ν	Νῦ	Ny	n	50
Ξ	ξ	Ξῖ	Xi	x	60
Ο	ο	Ὀμικρὸν	Omicron	o kurz	70
Π	π	Πῖ	Pi	p (*ς', υι 90.)	80
Ρ	ρ	Ρῶ	Rho	r	100
C Σ	σ ς	Σῖγμα	Sigma	s	200
Τ	τ ⁊	Ταῦ	Tau	t	300
Υ	υ	Ὑψιλὸν	Ypsilon	y	400
Φ	φ	Φῖ	Phi	ph. f.	500
Χ	χ	Χῖ	Chi	ch	600
Ψ	ψ	Ψῖ	Psi	ps	700
Ω	ω	Ὠμέγα	Oméga	o lang	800

(*) Die Reuchlinianer sprechen das η wie i aus, die Erasmianer wie e, und αι wie ai, αυ wie au, ευ wie eu, ει wie ei, und οι wie oi. Das Lesen lernen Anfänger bald, wenn man ihnen deutsche Wörter griechisch vorschreibt.

2) Die Vokalen sind 1) lange, η, ω. 2) kurze, ε, ο. 3) lange und kurze, α, ι, υ.

3) Die Diphthongen oder zusammengesetzten Vokalen sind alle lang, als;

a) eigentliche, αι, αυ, ει, ευ, οι, ου,

b) uneigentliche, ᾳ, ῃ, ηυ, υι, ῳ, ωυ,

4) Doppelte duplices { ζ gilt δς besser σδ, ξ gilt γς, κς, χς, ψ gilt βς, πς, φς.

5) In Absicht auf die gelinde oder harte Aussprache, gibt es

a) tenues, gelinde, ohne H.	β	κ	τ
b) medias, mittlere	π	γ	δ
c) asperatas (h) hauchförmige	φ	χ	θ

(*) Die Griechen setzen des Wohlklangs halber, unmittelbar einen tenuem vor einen tenuem, einen mediam vor einen mediam, und asparatam vor einen asperatam, als ἐτύφθην für ἐτύπθην.

6) Zween Vokalen, die unmittelbar an einander stehen, lauten bey den Griechen nicht wohl. Daher wird

a) der Apostroph (') an stat des weggeworfenen Vokals gesetzet, als δ' ἀν für δὲ ἐὰν.

b) Schiebet der Grieche zwischen zween Vokalen, das ν ἐφελκυστικὸν ein, als πᾶσιν ἀνθρώποις für πᾶσι.

c) oder es werden zween Vokalen in Einen gezogen, als;

αο, αω, οι, ου,	in	ω, ᾳ,	das Iota subscriptum stehet unter ᾳ, ῃ, ῳ, bey den grossen Buchstaben aber zur Seite, Aι, Hι, Ωι.
εα, εε, εαι,		η,	
εο, οο, οε,		ε,	
οη, οα, ο,		ω,	
υε, υα,		υ,	

7) Die

7) Die Accente, Tonzeichen,
- acutus, (´) πόνηρος, arbeitsam βίος, das Leben.
- gravis, (`) πονηρὸς, böse, βιὸς, der Bogen. Δημὸς, Fettigkeit.
- circumflexus (ˆ) oder (˜) τȣ̃ Θεȣ̃, νῦν, Δῆμος, das Volk.

(*) Die Silben eines Worts werden von der letzten Silbe an rückwärts gezählet. Wenn demnach die letzte Silbe lang ist, (wie η, ω, und die Diphthongen,) so kriegt die nächstvorhergehende (penultima) einen acutum, als κυρίου von κύριος.

(**) Ist der acutus in

ultima,	penultima,	antepenultima,
	so heißt das Wort	
Oxytonum,	paroxytonum,	proparoxytonum,

8) Spiritus, Hauchzeichen,
- lenis, (᾿) ἐν ἀγάπη.
- asper, (῾) ὁ ἔσως.

9) Diastole zum Unterschiede τό, τε und ὅ, τι welches, da sonst τότε, alsdann, und ὅτι weil, heisset.

DICTIONES ENCLITICAE sind folgende: als (1) τὶς, τὶ, μȣ̃, μοὶ, μὲ, σȣ̃, σοὶ, σὲ, ȣ̃, οἷ, ἕ, σφὲ, σφισὶ. (2) Das Verbum εἰμὶ und φημὶ im præsenti Indic. (2. pers. sg. ausgenommen.) (3) Die Partikeln, die sich mit π anfangen, als πῆ, πȣ̃, πῶς, πῶ, ποῖ, ποθὲν, ποτέ, und (4) die Ausfüllungswörtgen: τε, γε, νυν, περ, δε, τοι. Die Anhängewörter verändern den Accent, indem sie ihn auf das vorhergehende Wort werfen.

II) Die Artikel.

A) *Praepositivus*				B) *Postpositivus*		
Singulariter von Einem						
	M.	F.	N.	M.	F.	N.
	der	die	das	welcher	welche	welches
N.	ὁ	ἡ	τὸ	ὃς	ἣ	ὃ
G.	τοῦ	τῆς	τοῦ	οὗ	ἧς	οὗ
D. und Abl.	τῷ	τῇ	τῷ	ᾧ	ᾗ	ᾧ
Ac.	τὸν	τὴν	τὸ	ὃν	ἣν	ὃ
Dualiter von Zweyen						
N. A.	τὼ	τὰ	τὼ	ὣ	ἃ	ὣ
G. D.	τοῖν	ταῖν	τοῖν	οἷν	αἷν	οἷν
Pluraliter von Mehrern						
N.	οἱ	αἱ	τὰ	οἳ	αἳ	ἃ
G.	τῶν	τῶν	τῶν	ὧν	ὧν	ὧν
D. A.	τοῖς	ταῖς	τοῖς	οἷς	αἷς	οἷς
Ac.	τοὺς	τὰς	τὰ	οὓς	ἃς	ἃ

Singul.	Dual.	Pluralis
N. Τὶς n. τὶ jemand	N. Acc. V.	τιν-ὲς, n. τιν-ὰ
G. τὶν-ος	τιν-ὲ	τιν-ῶν
D. Abl. τιν-ὶ	G. D. Abl.	τι-σὶ
Ac. τιν-ὰ n. τὶ	τιν-οῖν	τιν-ὰς n. τινὰ

Zur Uebung dienen: ὅστις, g. οὗτινος, und ὁστισοῦν, ὅγε, ὅπερ.

Anmerkung. Der Artikel ὁ, ἡ, τὸ ist das Muster zur ersten und andern Deklination, und das Pronomen τις zur dritten.

III) Die

III) Die Endungen aller drey Deklinationen sind:

Singul.

	I.	II.	III.
N.	α, η, ας, ης	ος, ον	α, ι, υ, ω, ν, ξ, ρ, σ, ψ
G.	ης, ης, ȣ, ȣ,	ȣ	ος,
D. Abl.	ῃ, ᾳ, ῃ	ῳ	ι
Ac.	αν, ην, αν, ην	ον	α (ν)
V.	α, η, α α (η)	ε, ον	wie im Nominat.

Plural.

	I.	II.	III.
N.	αι	οι, α	ες, α
G.	ων	ων	ων
D. Abl.	αις	οις	σι
Ac.	ας	ȣς, α	ας, α
V.	αι	οι, α	ες, α

Dual.

N. A. V.	α,	ω,	ε
G. D. A.	αιν	οιν	οιν

Die erste Deklination.

Singulariter

	die Muse	die Schule	der Schüler
N.	ἡ Μȣ́σ-α	ἡ Σχολ-ὴ	ὁ μαθητ-ὴς
G.	μȣ́σ-ης	σχολ-ῆς	μαθητ-ȣ̃
D. Abl.	μȣ́σ-ῃ	σχολ-ῇ	μαθητ-ῇ
Ac.	μȣ̃σ-αν	σχολ-ὴν	μαθητ-ὴν
Voc.	μȣ̃σ-α	σχολ-ὴ	μαθητ-ὰ

Plu-

Pluraliter.

N.	μούσ-αι	σχολ-αὶ	μαθητ-αὶ
G.	μουσ-ῶν	σχολ-ῶν	μαθητ-ῶν
D. Abl.	μούσ-αις	σχολ-αῖς	μαθητ-αῖς
Ac.	μούσ-ας	σχολ-ὰς	μαθητ-ὰς
Voc.	μοῦσ-αι	σχολ-αὶ	μαθητ-αὶ

Dualiter.

N. A. V.	μούσ-α	σχολ-ὰ	μαθητ-ὰ
G. D. Abl.	μούσ-αιν	σχολ-αῖν	μαθητ-αῖν

Zur Uebung dienen: ψυχὴ, die Seele; κώμη, das Dorf; τιμὴ, die Ehre; ῥίζα, die Wurzel; ὁ ὀρχηστὴς, der Tänzer; ψεύστης, der Lügner; Ἀγχίσης, Ἑρμῆς, Merkur.

(*) Alle Wörter, die auf ας und ης ausgehen, sind männlichen, die sich aber auf α und η enden, weiblichen Geschlechts.

(**) Die Wörter, die auf ein α und ας purum (vor welchem ein Vokal stehet,) und in δα, θα, ρα, ausgehen, behalten im Sing. ihr α, als καρδιά, ας. Die übrigen verwandeln ihr α meistens in η, als τράπεζα, ης.

Die zwote Deklination.

Singul.

	das Wort	das Schaaf	das Gemüth
N.	ὁ λόγ-ος	τὸ πρόβατ-ον	ὁ νό-ος, νοῦς
G.	λόγ-ου	προβάτ-ου	νόου, νοῦ
D. Abl.	λόγ-ῳ	προβάτ-ῳ	νό-ῳ, νῷ
Ac.	λόγ-ον	πρόβατ-ον	νό-ον, νοῦν
V.	ὦ λόγ-ε	πρόβατ-ον	νό-ε, νοῦ

Plu-

Plural.

N.	οἱ λόγ-οι	πρόβατ-α	νό-οι, νοῖ
G.	λόγ-ων	προβάτ-ων	νό-ων, νῶν
D. Abl.	λόγ-οις	προβάτ-οις	νό-οις, νοῖς
Ac.	λόγ-ȣς	πρόβατ-α	νό-ȣς, νȣ̃ς
V.	ὦ λόγ-οι	πρόβατ-α	νό-οι, νοῖ

Dualis

N.A.V.	τὼ λόγ-ω	τὼ προβάτ-ω	τὼ νόω, νὼ
	τοῖν λόγ-οιν	τοῖν προβάτ-οιν	τοῖν νόοιν, νοῖν.

Beyspiele zur Uebung: ἅγιος, heilig; ἄμμος, der Sand; νῆσος, die Insel; βίβλος, das Buch; δρόσος, der Thau; δένδρον, der Zweig.

(*) Man merke 1) daß die Wörter in ος fast alle männlich sind. 2) Daß nach der Athenienſiſchen Mundart ος und ον verwandelt werden in ως und ων, und daß im Accuſativo öfters das ν nach dem attiſchen Dialekte wegfalle, als:

Singul. der Löwe		Plural.	Dual.	
N.	λεὼς	λεὼ	N. A. V.	λεὼ
G.	λεὼ	λεῶν	G. & D.	λεῶν
D. A.	λεῷ	λεῷς,	und ſo auch ἀνώγεων,	
Ac.	λεὼν	λεὼς	ἅλως.	
V.	λεὼς	λεῴ		

Die dritte Deklination.

Singul.

	der Monat	der Mann		wahr	
N.	ὁ μὴν,	ὁ ἀνὴρ	contr.	ἀληθὴς,	Neutr. θὲς
G.	μην-ὸς	ἀν-έρος,	ἀνδρὸς,	ἀληθέος,	θȣ̃ς
D. Abl.	μην-ὶ	ἀν-έρι	δρὶ	ἀληθέϊ,	θεῖ
A.	μῆν-α	ἀν-έρα	θρα	ἀληθέα,	θῆ
V.	ὦ μὴν	ἄνερ		ἀληθὲς	

Plu-

Plural.

N.	μῆν-ες	ἀνέ-ρες, ἄνδρες	ἀληθέες, θεῖς	N. έα, ῆ
G.	μην-ῶν	ἀνέ-ρων δρῶν	ἀληθέων, ῶν	
D.Abl.	μη-σὶ	ἀνδ-ράσι,	ἀληθέσι	
A.	μῆν-ας	ἀνέ-ρας δρας	ἀληθέας, θεῖς	
V.	μῆν-ες	ἀνέ-ρες δρες	ἀληθέες, εῖς	

Dual.

N. A. V. τὼ & τὼ	μῆν-ε	ἀνέρ-ε	ἀληθέε, θῆ
G. D. τοῖν	μην-οῖν	ἀνέρ-οιν	ἀληθέοιν, οῖν

Zur Uebung: ἀλώπηξ, der Fuchs, gen. εκος; μάστιξ, G. ιγος, die Peitsche; αἶξ, G. αἰγὸς, die Ziege; γόνυ, G. ατος, das Knie; βασιλεὺς, Gen. έως, D. έϊ, contr. εῖ, der König; ποιμὴν, der Hirte.

(*) 1) Männlich sind in dieser Deklination die meisten Wörter, die sich enden auf αν, ην, υν, ων, ως, ες, ξ, αρ, ηρ, υρ, ωρ, ψ. 2) Feminina. die ausgehen auf ιγξ, (auch einige auf αξ, ηξ, ιξ, υξ, ωξ) ιν, ας, (*genit.* άδος) ες, ις, υς. 3) Generis neutrius sind alle Substantiva, die α, ι, υ, αρ, ορ, ος, ας, ωρ, (*genit.* ατος) haben. Sonst ist bey dieser Deklination noch manches wegen des *genitivi* und anderer ungleichen Veränderungen zu merken, das man aber durch die Uebung nach und nach lernen muß.

(**) Beym Beschlusse der Deklinationen könnten wir noch einige Anomalien der *Nominum* anmerken, als z. E. daß 1) einige nur im singulari gebräuchlich sind; andere 2) nur in etlichen Casibus, als ἀλλήλων, οις, αις, ους, ας, α; noch

noch andere 3) im singulari masculina und feminina, im plurali aber neutra sind, als ὁ δεσμὸς, ὁ λύχνος, ἡ κέλευθος u. s. f.

A) Einige Wörter werden nicht verändert, sondern man erkennet nur aus dem ihnen vorgesetzten Artikel, in welchem Casu sie stehen, als Ἀβραάμ, Δαβὶδ, S. im Griechischen Matth. 1, 2-16.

B) Noch andere werden gar besonders decliniret, als ζεὺς, Jupiter, γύνη (γύναιξ) Μωσῆς, Moses. Der Name Jesus wird so declinirt: N, ὁ Ἰησοῦς. G. τοῦ Ἰησοῦ. D. τῷ Ἰησοῦ. Ac. τὸν Ἰησοῦν V. ὦ Ἰησοῦ. Abl. τῷ Ἰησοῦ.

C) Man theilt die Nomina ein 1) in Familien und Nationalbenennungen: jene, (die patronymica) benennen die Personen nach ihren Voreltern durch die Endung ιδης und ιων, als κρονίδης, πριαμίδης, von Κρόνος und Πρίαμος: Diese, die (Gentilitia) gehen auf ευς, ος, της, und im femin. auf σα, aus, als ἀλεξανδρεὺς, ein Alexandriner, von Ἀλεξάνδρεια, ἀθηναῖος von Ἀθήνη, σπαρτιάτης von Σπάρτη, ἡ κιλισσα von Κίλιξ, Σουηβὸς, Schwabe.

2) in *Diminutiva* Verkleinerungswörter, als πατρίδιον, Papachen von πατὴρ, νεανίσκος, ein Jüngelchen, ἀδελφάσιον, Herzensbrüderchen.

(***) Sonst ist es sehr gut, wenn man Anfängern bey Zeiten zeiget, wie die Nomina von den Verbis, und insbesondere von den 3 Personen des Præteriti herkommen.

IV) ADIECTIVA und PARTICIPIA.

	Masculinum	Femininum	Neutrum
Adi.	μέλ-ας, schwarz,	μέλ-αινα,	μέλ-αν
Part.	ἀκού-σ-ας, der gehöret hat,	ἀκού-σ-ασα,	ἀκού-σ-αν
A.	ἀγαθ-ὸς, gut,	ἀγαθ-ὴ,	ἀγαθ-ὸν
P.	τυφ-θεὶς, der geschl. word. ist,	τυφ-θεῖσα,	τυφ-θὲν
A.	γλυκ-ὺς, süß,	γλυκ-εῖα,	γλυκ-ὺ
P.	διδ-οὺς, der gegeben hat,	διδ-οῦσα,	διδ-ὸν
A.	σοφ-ὸς, weise,	σοφ-ὴ,	σοφ-ὸν
A.	ἀληθ-ὴς, wahrhaftig,	ἀληθ-ὴς,	ἀληθ-ὲς
A.	τέρ-ην, zart,	τέρ-ην,	τέρ-εν
A.	πολύπ-ους, vielfüßig,	πολύπ-ους	πολύπ-ουν

V) NVMERALIA, (Zahlwörter.)

1) Die unter 5 und über 100 (in Cardinalibus) stehen, werden decliniret, als εἷς, f. μία, n. ἕν. G. ἑνὸς, μιᾶς, ἑνὸς, u. s. w. und so auch οὐδεὶς und μηδεὶς. 2) δύο im Dat. δυσὶ. 3) τρεῖς, Dat. τρισὶ. 4) τέσσαρες, τεσσάρων, τεσσάρσι und τέτρασι, τέσσαρας. 5) πέντε. 6) ἓξ. 7) ἑπτὰ. 8) ὀκτὼ. 9) ἐννέα. 10) δέκα. 11) ἕνδεκα. 12) δώδεκα, 13) δεκατρεῖς. 20) εἴκοσι. 30) τριάκοντα. 40) τεσσαράκοντα. 50) πεντήκοντα. 60) ἑξήκοντα. 70) ἑβδομήκοντα. 80) ὀγδοήκοντα. 90) ἐννενήκοντα. 100) ἑκατὸν. 200) διακόσιοι. 1000) χίλιοι, αι, α. 2000) δισχίλιοι. 10000) μύριοι. 100000) ἑκατοντακισχίλιοι. 1000000) ἑκατοντακισμύριοι,

VI) COMPARATIO

oder die Vergleichung der Dinge unter einander, geschicht bey den Griechen meistens also, daß in den Wörtern auf ας, ης und υς zum Neutro Positivi

sitivi in dem Comparativo τερος, und im Superlativo τατος gesetzt wird. Das ν fällt alsdann bey einigen weg. In den Wörtern auf αρ, εις und ες wird der Comp. und Superlat. vom Nomin. Masc. Sing. gemacht.

Positivus.	Comparativus.	Superlat.
μέλας, schwarz,	μελάν-τερος,	μελάν-τατος
μάκαρ, selig,	μακάρτερος	μακάρτατος
χαρίεις, lieblich,	χαριέστερος,	χαριέστατος
ἀληθὴς, wahr,	ἀληθέστερος,	ἀληθέστατος
κοῦφος, leicht,	κουφότερος,	κουφότατος
διπλοῦς, zweyfach,	διπλούστερος,	διπλούστατος
εὐδαίμων, glückselig,	εὐδαιμονέστερος,	εὐδαιμονέστατος
γλυκὺς, süsse,	γλυκύτερος und γλυκίων,	γλυκύτατος und γλύκιστος

1) Der Comparativus und Superlativus, (wenn der Positivus in ος ausgehet,) haben im feminino α und η, und im Neutro ον, als von σοφὸς, fem. σοφωτέρα, σοφωτάτη, neutr. σοφὸν, σοφώτερον, σοφώτατον.

(*) Man findet Camparativos und Superlativos a) von Substantivis, als von κέρδος, der Gewinn, κερδίων, vortheilhafter, κέρδιστος. b) Von adverbiis und praepositionibus, als von πρὸ vor, πρότερος, πρότατος, von ἔσω, drinnen, ἐσώτερος, der innere, ἐσώτατος, der innerste.

2) Ist Penultima Positivi kurz, so wird ο in ω verwandelt, ist sie aber anceps, so wird bald ο, bald ω gesetzet.

3) *Comparationes anomalae* sind

ἀγαθὸς gut. C. βελτίον, S. ιστος, I. κρείττων, κράτιστος;

κακὸς, böse, ίων, S. ιστος, χείρων, χείριστος;

μικρὸς, klein, ότερος, ότατος, ἥσσων, ἥκιστος, ἐλάσσων, ἐλάχιστος;

μέγας, groß, μείζων und μειζότερος, μέγιστος

πολὺς, viel, πλείων, πλεῖστος

μακρὸς, lang, μηκίων, μήκιστος

καλὸς, schön, καλλίων, κάλλιστος

ῥάδιος, leicht, ῥᾴων, ῥᾷστος und viele andere mehr.

VII) PRONOMINA.

Ἐμὸς, ἡ ὸν, mein; σὸς, ἡ, ὸν, dein; ἑὸς, ἡ, ὸν, sein; νωίτερος, ἑρα, ερον; ἡμέτερος, α, ον, unser; σφωίτερος, ὑμέτερος, euer; und σφέτερος, ihrer, werden wie Adiectiva nach der ersten und zwoten Deklination flectiret; etliche aber, als ἐκεῖνος, η, ο, er, und αὐτὸς, ἡ, ὸ, werden wie der Articulus dekliniret. Die übrigen gehen auf diese Art:

Singularis.

N. ἐγὼ ich,	σὺ du	
G. ἐμοῦ, μοῦ meiner,	σοῦ deiner,	οὗ seiner
D. ἐμοὶ, μοὶ mir,	σοὶ dir,	οἷ sich
A. ἐμὲ, μὲ mich,	σὲ dich,	ἓ sich

Plura-

Pluralis.

N.	ἡμεῖς wir,	ὑμεῖς ihr,	σφεῖς sie
G.	ἡμῶν unser,	ὑμῶν euer,	σφῶν ihrer
D.	ἡμῖν uns,	ὑμῖν euch,	σφίσι ihnen
A.	ἡμᾶς uns,	ὑμᾶς euch,	σφᾶς sie

Dualis.

N. A.	νῶϊ, νὼ	σφῶϊ, σφὼ	σφωὲ, σφὲ
G. D.	νῶϊν, νῷν	σφῶϊν, σφῷν	σφωϊν, σφὶν.

Singularis.

N.	οὗτος, dieser,	αὕτη, diese,	τοῦτο dieses
G.	τούτȣ	ταύτης	τούτȣ
D. Abl.	τούτῳ	ταύτῃ	τούτῳ
Ac.	τȣ͂τον	ταύτην	τοῦτο.

Pluralis.

N.	οὗτοι	αὗται	ταῦτα
G.	τούτων	τȣ́των	τȣ́των
D. Abl.	τούτοις	ταύταις	τούτοις
Ac.	τούτȣς	ταύτας	ταῦτα

Dualis.

N. Ac.	τούτω	ταύτα	τούτω
G. D. A.	τούτοιν	ταύταιν	τούτοιν

	Pluralis	Singularis
G.	Ἀλλήλων unter einander	ἐμαυτȣ̃, ῆς, ȣ̃
D.A.	ἀλλήλοις, αις, οις,	ἐμαυτῷ, ῇ, ῷ
Acc.	ἀλλήλȣς, ας, α	ἐμαυτὸν, ὴν, τὸ.

(*) So gehen auch σεαυτȣ̃, (σαυτȣ̃) und ἑαυτȣ̃, (ἁυτȣ̃.) τοι-ȣ̃τος, und τηλικ-ȣ̃τος ein solcher.

N.	ὁ, ἡ, τὸ	δεῖνα, jemand, (poet. δεὶς)
G.		δεῖνα, δεῖνος, δείνατος
D. Abl.		δεῖνα, δεῖνι, δείνατι
Ac.		δεῖνα.

VIII) Von den VERBIS.

Die Tempora werden auf diese Art von einander abgeleitet:

1) Praesens muß aus dem Wörterbuche gelernet werden.

2) Imperfectum kömmt vom Praesenti her, ω wird verwandelt in ον, und das Augment ε vorgesetzet: aus τύπτω wird ἔ-τυπτ-ον, und ἄρχω hat ἦρχον.

(*) Das Augment ε, stehet bey einem Verbo, das mit einem Consonans anfängt, und heißt bey den gemeinen Sprachlehrern ohne Grund das Augm. Syllabicum: Ist aber hingegen der erste Buchstabe des Verbi ein Vocal, so wird das ε in einen Diphthongen verwandelt, und heißt alsdann ein augm. temporale: Auf diese Art:

α) wird

α	wird verwandelt in	η		αι	wird verwandelt in	ῃ
ε		η		αυ		ηυ
ω		ω		οι		ῳ

3) Fut. 1. bekömmt vor das ω noch ein σ, welches aber verändert wird nach n. 5. Das fut. 2. gehet auf ῶ aus. Das σ wird herausgeworfen, und das ω bekömmt einen Circumflex.

4) Der Aoristus 1. verwandelt das ω des futuri 1. in ein α, und bekömmt vorne das Augment.

5) Das Perfectum setzt vor das Augmentum Aoristi primi noch den ersten Consonans des Verbi, und macht aus ἐ-ποίησ-α, π-ε-ποίηκα: das σ des Futuri und Praeteriti aber wird auf folgende Art verändert: Diejenigen Verba,

die im Praes. haben		haben im Fut.		und im Praet.
	β, π, φ, πτ,		ψ	φ
	γ, κ, χ, κτ,		ξ	χ
	δ, θ, τ,		σ	κ
	ζ, σσ, ττ,		ξ, σ	κ, χ
	λ, μ, ν, ρ,		ῶ	κ
	σ		σ	κ

6) Vom Perfecto kommen her

α) Plusquamperfectum: es verwandelt α in ειν, und setzt vor die augmenta perfecti noch ε; aus τέ-τυφα wird ἐ-τε-τύφ-ειν.

β) Perfectum passivi: φα wird verwandelt in μμαι, χα in γμαι, κα in σμαι, z. E. aus πέπεικα wird πέπεισμαι, aus τέτυφα wird τέτυμμαι, aus λέλεχα wird λέλεγμαι.

 7) Vom

7) Vom Perfecto passivi werden gemachet

a) das Plusquamperfectum passivi von der 1. Person, aus μαι, wird μην.

b) das fut. 3. von der 2. Person, aus αι wird ομαι.

c) der Aor. 1, pass. von der 3. Person, aus ται wird θην.

8) Vom Aor. 1. passivi kömmt her fut. 1. pass. das ν wird in σομαι verwandelt, aus ἐτύφθην, wird τυφθήσομαι.

9) Vom Futuro 2. activi kommen her

א) fut. 2. medii, ω wird verwandelt in οῦμαι.

ב) Aor. 2. activi, aus ω wird ον.

10) Vom A. 2. act. kommen her

1) A. 2. med. aus ον wird όμην.

2) A. 2. pass. aus ον wird ην, ἔτυπον, ἐτύπην.

11) Vom Aor, 2. passivi kommen her

aa) fut. 2. pass. das ν fällt weg und σόμαι wird angehänget, als ἐτύπην, τυπήσομαι.

bb) Perfectum medii, aus ω wird α, τυπῶ, τέτυπα.

cc) Plusquamperf. med. aus α wird ειν, τέτυπα, ἐτετύπειν.

Tabelle zur Ableitung der Temporum.

- **Præsens** τυπτω
  - imperf. act. ετυπτον
  - fut. a. 1. τυψω
    - a. 1. a. ετυψα
      - a. 1. m. ετυψαμην
    - perf. a. τετυφα
      - pqpf. a. ετετυφειν
      - Perf. pass. 1. τετυμμαι, 2. τετυψαι, 3. τετυπται
      - plpf. pass. ετετυμμην
      - fut. 3. τετυψομαι
      - a. 1. p. f. 1. p. ετυφθην, τυφθησομαι
  - f. 2. a τυπω
    - f. 2. m. τυπȣμαι
    - a. 2. a. ετυπον
      - a. 2. m. ετυπομην
      - a. 2. p. ετυπην
      - f. 2. p. τυπησομαι
    - perf. m. τετυπα, daher pqpf. m. ετετυπειν.

Die Endungen aller Temporum sind diese:

1) Præsens: S. ω, εις, ει: Pl. ομεν, ετε, ȣσι.
Und so gehen auch das fut. 1. und fut. 2.

2) Imperf. S. ον, ες, ε: Pl. ομεν, ετε, ον.
und so auch der Aor. 2.

3) Aor. 1. S. α, ας, ε: Pl. αμεν, ατε, αν.

4) Perf. S. α, ας, ε: Pl. αμεν, ατε, ασι.

5) Plusqpf. S. ειν, εις, ει: Pl. ειμεν, ειτε, εισαν.

	Indicativus in *Barytonis*.	Imperativus.
Præs.	τύπτ-ω ich schlage. S. ω, εις, ει D. ετον ετον P. ομεν, ετε, ουσι	τύπτ-ε schlage du. ε, έτω ετον, έτων ετε, έτωσαν. * * *
Imp.	ἔτυπτ-ον ich schlug. S. ον, ες, ε. D. ετον, έτην. P. ομεν, ετε, ον	
Perf.	τέ-τυφ-α ich habe geschlagen. S. α, ας, ε D. - ατον, ατον P. αμεν, ατε, ασι.	τέτυφ-ε habe du geschlagen. *ut præsens.* * * *
Plusq.	ἐτε-τύφ-ειν ich hatte geschlagen. S. ειν, εις, ει. D. ειτον, είτην. P. ειμεν, ειτε, εισαν.	
Aor. 1.	ἔ-τυψ-α ich habe geschlagen. S. α, ας, ε D. - ατον, άτην P. αμεν, ατε, αν	τύψ-ον schlage habe du geschl. ον, άτω ατον, άτων ατε, άτωσαν.
Aor. 2.	ἔ-τυπ-ον ich habe geschlagen. *ut imperfectum.*	τύ-πε habe du geschlagen. *ut præsens.*
Fut. 1.	τύψ-ω ich werde schlagen. *ut præsens.*	*deficit.*
Fut. 2.	τυπ-ῶ ich werde schlagen. S. ῶ. εῖς, εῖ D. - εῖτον, εῖτον P. οῦμεν, εῖτε. οῦσι.	*deficit.*

Optativus.	Coniunctiv.	Infinit.	Particip.
τύπτ-οιμι daß ich οιμι, οις, οι οιτον, οιτην οιμεν, οιτε, οιεν. (möchte schlagen.	τύπτ-ω ich schlage. ω, ῃς, ῃ ητον, ητον ωμεν, ητε, ωσι	τύπτ-ειν schlagen	τύπτ-ων, ουσα, ον. ein schlagender.
τετύφ-οιμι daß ich möchte geschlagen werden. *vt præsens.*	τετύφ-ω ich habe geschlagen. *vt præsens.*	τετυφ-έναι geschlagen haben.	τετυφ-ὼς υῖα, ός. der geschlagen hat.
τύψ-αιμι daß ich αιμι, αις, αι αιτον, αίτην αιμεν, αιτε, αιεν (geschl. hätte.	τύψ-ω ich habe geschlagen. *vt præsens.*	τύψ-αι geschlagen haben.	τύψ-ας, ασα, αν der geschlagen hat.
τύπ-οιμι daß ich geschlagen hätte. *vt præsens.*	τύπ-ω ich habe geschlagen. *vt præsens.*	τυπ-εῖν geschlagen haben.	τυπ-ὼν, οῦσα, ον. der geschlagen hat.
τύψ-οιμι daß(wenn) ich schlagen würde. *vt præsens.*	*deficit.*	τύψ-ειν schlagen werden.	τύψ-ων ουσα, ον der schlagen wird.
τυπ-οῖμι daß(wenn) οῖμι, οῖς, οῖ οῖτον, οίτην οῖμεν, οῖτε, οῖεν (ich schlag. würde.	*deficit.*	τυπ-εῖν, schlagen werden.	τυπ-ῶν οῦσα, οῦν. der schlagen wird.

NB. Die *Aoristi* verlieren ihr *Augmentum* (p. 20). *extra Indicativum.*

	Indicativus.	Imperativus.
Pr.	τύπτ-ομαι ich werde geschlagen,	τύπτ-ου werde du
	S. ομαι, ῃ, εται	ου, έσθω geschla-
	D. όμεθον, εσθον, εσθον	εσθον, έσθων (gen
	P. όμεθα, εσθε, ονται	εσθε, έσθωσαν
Im.	ἔτυπτ-όμην ich ward geschlagen.	* * *
	S. όμην, ου, ετο. D. όμεθον, εσθον, έσθην.	P. όμεθα, εσθε, οντο.
Pf.	τέτυμ-μαι ich bin geschlagen worden	τέτυπ-σο sey du ge-
	S. μαι, σαι, ται	σο, σθω (schl. wor-
	D. μεθον, σθον, σθον	σθον, σθων (den.
	P. μεθα, σθε, νται	σθε, σθωσαν.
	τέτυμμαι, τέτυψαι, τέτυπται	τέτυψο, τετύφθω
	τετύμμεθον, τέτυφθον, τέτυφθον	τέτυφθον, τετύφθων
	τετύμμεθα, τέτυφθε, (1) τετυμμένοι εἰσὶ	τέτυφθε, τετύφθω-
Pl.	ἐτετύμ-μην ich war geschl. worden.	* * * (σαν.
	S. μην, σο, το. D. μεθον, σθον, σθην.	P. μεθα, σθε, ντο.
	ἐτετύμμην, ἐτέτυψο, ἐτέτυπτο	
	ἐτετύμμεθον, ἐτέτυφθον, ἐτετύφθην	
	ἐτετύμμεθα, ἐτέτυφθε, (1) τετυμμένοι ἦσαν.	
A. 1.	ἐ-τύφθ-ην ich bin geschlagen	τύφθ-ητι sey du
A. 2.	ἐ-τύπ-ην worden.	τύπ-ηθι geschl.
	S. ην, ης, η	ηθι-ήτω (worden.
	D. -ητον, ήτην	ητον, ήτων
	P. ημεν, ητε, ησαν	ητε, ήτωσαν.
F. 1.	τυφθήσ-ομαι ich werde geschlagen	
F. 2.	τυπύσ-ομαι werden.	*deficit.*
F. 3.	τε-τύψ-ομαι ich werde bald geschlagen seyn. *vt præsens.*	

N. (1) Die tertia persona pluralis perfecti und plusquamperfecti indicativi, wie auch das ganze perfectum und plusquamperfectum optativi und coniunctivi kann auf zweyerley Weise flectiret werden: nemlich *regulariter* und mit einem Worte, wenn das μαι und μην in diesen temporibus purum ist; *irregulariter* und periphrastice, wenn es impurum ist.

Optativus.	Coniunctiv.	Infinit.	Partic.
τυπτ-οίμην daß ich οίμην, οιο, οιτο οίμεθον, οισθον, οίσθην οίμεθα, οισθε, οιντο (geschlagen würde.	τύπτ-ωμαι ich ωμαι, ῃ, ηται ώμεθον, ησθον, ησθον ώμεθα, ησθε, ωνται (werde geschl.	τύπτ-εσθαι geschlagen werden.	όμενος ομένη όμενον der geschl. wird.
τετυμ-μένος εἴην(1) daß ἤμην(2) ῆο, ῆτο (ich ἤμεθον, ῆσθον, ἤσθην ἤμεθα, ῆσθε, ῆντο. So auch ῴμην, ύμην, ίμην, αίμην, είμην, οίμην τυτυμμένος (wäre ge- εἴην, εἴης, εἴη τετυμμένω (schlagen εἴητον, εἰήτην τετυμμένοι (worden εἴημεν, εἴητε, εἴησαν	τετυμ-μένος ὦ(1) ich ῶμαι (2) ῇ, ῆται ώμεθον, ῆσθον, ῆσθον ωμεθα, ῆσθε, ῶνται sey geschl. worden. τετυμμένος ὦ, ᾖς, ᾖ τετυμμένω ἦτον, ητον τετυμμένοι ὦμεν, ἦτε, ὦσι	τετύφ-θαι geschlagen worden seyn.	μένος μένη μένον geschla- gen.
τυφθ-είην } d. ich wä- τυπ-είην } re geschl. ειην, είης, είη (word. είητον, ειήτην είημεν, είητε, εἴησαν	τυφθ-ῶ } ich sey ge- τυπ-ῶ } schl. w. ῶ, ῇς, ῇ ῆτον, ῆτον ῶμεν, ῆτε, ῶσι	τυφθ-ῆναι } τυπ-ῆναι } geschl. wor- den seyn.	εὶς, εῖσα ἐν geschla- gen.
τυφθησ-οίμην) daß ich τυπησ-οίμην) möchte geschlagen werden. τετυψ-οίμην daß ich möchte bald geschlagen *vt præsens.* (w. s.	*deficit.*	τυφθήσ-εσθαι τυπήσ-εσθαι (3) τετύψ-εσθαι (4)	 όμενος (5) όμονος (6) *vt præs.*

(2) Z. E. *in optativo*, πεφιλῄμην, τετιμῄμην, κεχρυσῴμην, λελύμην, κεκρίμην, ἐκταίμην, τεθείμην, δεδοίμην; *in coniunctivo* πεφιλῶμαι, τετιμῶμαι, κεχρυσῶμαι, κεκρῶμαι, λελῶμαι, ἐκτῶμαι, τυθῶμαι, δεδῶμαι, von φιλέω, τιμάω, κρίνω, λύω, χρυσόω, κτείνω, τίθημι, δίδωμι.

(3) werden geschlagen werden. (4) bald geschlagen worden seyn.
(5) der da wird geschl. werden. (6) der da wird geschlagen w. seyn.

	Indicativus.	Imperativus.
Pr. *Imp.*	τύπτ-ομαι ich schlage. ἐτυπτ-όμην ich schlug. * Diese gehen in allen *modis* nach dem	τύπτ-ου schlage du.
Pf. *Pl.*	τέτυπ-α ich habe geschlagen. ἐτετύπ-ειν ich hatte geschlagen. * Diese gehen in allen *modis* nach dem	τέτυπ-ε habe du geschlagen.
A. 1.	ἐτυψ-άμην ich habe geschlagen. S. άμην, ω, ατο, D. άμεθον, ασθον, άσθην, P. άμεθα, ασθε, αντο.	τύψ-αι habe du αι, άσθω ασθον, άσθων ασθε, άσθωσαν. geschlagen.
A. 2.	ἐ-τυπ-όμην ich habe geschlagen. *vt imperfectum.*	τυπ-οῦ habe du geschlagen. *vt præsens.*
F. 1.	τύψ-ομαι ich werde schlagen. *vt præsens.*	*deficit.*
F. 2.	τυπ-οῦμαι ich werde schlagen. S. οῦμαι, ῇ, εῖται D. οῦμεθον, εῖσθον, εῖσθον P. ούμεθα, εῖσθε, οῦνται.	*deficit.*

Optativus.	Coniunctiv.	Infinit.	Partic.
τυπτ-οίμην daß ich möchte schlagen.	τύπτ - ωμαι ich schlage.	τύπτ - εσθαι schlagen.	τυπτ - όμενος der da schlägt.

præsenti und *imperfecto passivi.*

Optativus.	Coniunctiv.	Infinit.	Partic.
τετύπ-οιμι daß ich geschlagen hätte.	τετύπ - ω ich habe geschlagen.	τετύπ - έναι geschl. hab.	τετυπ- ὼς der da geschl. hat.

perfecto und *plusquamperfecto activi.*

Optativus.	Coniunctiv.	Infinit.	Partic.
τυψ-αίμην, daß ich αίμην, αιο, αιτο, μεθον, αισθον, αίσθην αίμεθα, αισθε, αιντο geschlagen hätte.	τύψ-ωμαι ich habe geschlagen. *vt præsens.*	τύψ- ασθαι geschlagen haben.	τυψ - άμενος αμένη άμενον der da geschla=gen hat.
τυπ - οίμην daß ich geschlagen hätte. *vt præsens.*	τύπ-ωμαι ich habe geschlagen. *vt præsens.*	τυπ - έσθαι geschlagen haben.	τυπ-όμενος der da geschlagen hat. *vt præsens.*
τυψ - οίμην daß ich schlagen würde. *vt præsens.*	*deficit.*	τύψ - εσθαι schlagen werden.	τυψ - όμενος der da schla=gen wird. *vt præsens.*
τυπ - οίμην daß ich οίμην, οῖο, οῖτο, οίμε-θον, οῖσθεν, οίσθην, οίμεθα, οῖσθε, οῖντο. schlagen würde.	*deficit.*	τυπ - εῖσθαι schlagen werden.	τυπ - ούμενος ουμένη ούμενον der da schla=gen wird.

Indicativus. εω. in *Contractis.*

Praes. ich liebe.

S.	φιλ-έω, ῶ	φιλ-έεις, εῖς.	φιλ-έει, εῖ.
D.	- -	φιλ-έετον, εῖτον.	φιλ-έετον, εῖτον.
P.	φιλ-έομεν, οῦμεν	φιλ-έετε, εῖτε.	φιλ-έουσι, οῦσι.

Imperf. ich liebete.

S.	ἐφίλ-εον, ουν.	ἐφίλ-εες, εις.	ἐφίλ-εε, ει.
D.	- -	ἐφιλ-έετον, εῖτον.	ἐφιλ-εέτην, είτην.
P.	ἐφιλ-έομεν, οῦμεν.	ἐφιλ-έετε, εῖτε.	ἐφίλ-εον, ουν

Perf. ich habe geliebet, πεφίληκ-α.
S. α, ας, ε. D. ατον, ατον. P. αμεν, ατε, ασι.

Plusquam. ich hatte geliebet, ἐπεφιλήκ-ειν.
S. ειν, εις, ει. D. ειτον, είτην. P. ειμεν, ειτε, εισαν.

Aor. 1. ich habe geliebet, ἐφιλησ-α.
S. α, ας, ε. D. ατον, άτην. P. αμεν, ατε, αν.

Aor. 2. ich habe geliebet, ἔφιλ-ον.
S. ον, ες, ε. D. ετον, έτην. P. ομεν, ετε, ον.

Fut. 1. ich werde lieben, φιλήσ-ω.
S. ω, εις, ει. D. ετον, ετον. P. ομεν, ετε, ουσι.

Fut. 2. ich werde lieben, φιλ-ῶ.
S. ῶ, εῖς, εῖ. D. εῖτον, εῖτον. P. οῦμεν, εῖτε, οῦσι.

Indicativus. αω.

Præf. ich ehre.

τιμ-άω,	άεις,	άει,
ῶ.	ᾷς.	ᾷ.
- - - τιμ-άετον,	άετον;	
ᾶτον.	ᾶτον.	
τιμ-άομεν,	άετε,	άουσι.
ῶμεν.	ᾶτε.	ῶσι.

Imperf.

ἐτίμ-αον,	αες,	αε,
ων.	ας.	α.
- - - ἐτιμ-άετον,	αέτην,	
ᾶτον.	άτην.	
ἐτιμ-αομεν,	άετε,	αον.
ῶμεν.	ᾶτε.	ων.

Perf. τετίμηκ-α.

Plusqm. ἐτετιμήκ-ειν.

Aor. 1. ἐτίμησ-α.

Aor. 2. ἔτιμ-ον.

Fut. 1. τιμήσ-ω.

Fut. 2. τιμ-ῶ.

Indicativus. οω.

Præf. ich vergülde.

χρυσ-όω,	όεις,	όει
ῶ.	οῖς.	οῖ.
- - χρυσ-όετον,	όετον	
οῦτον	οῦτον.	
χρυσ-όομεν	όετε	όουσι
οῦμεν.	οῦτε.	οῦσι.

Imperf.

ἐχρύσ-οον,	οες,	οε.
ουν.	ους.	ου.
- - ἐχρυσ-όετον,	οέτην.	
οῦτον.	ούτην.	
ἐχρυσ-όομεν,	όετε,	οον.
οῦμεν.	οῦτε.	ουν.

Perf. κεχρύσωκ-α.

Plusqm. ἐκεχρυσώκ-ειν.

Aor. 1. ἐχρύσωσ-α.

Aor. 2. *deficit.*

Fut. 1. χρυσώσ-ω.

Fut. 2. *deficit.*

Imperativus. εω.

Præs. liebe du.

S. φίλ-εε, φιλ-εέτω,
ει, είτω.
D. φιλ-έετον, φιλ-εέτων,
εῖτον, είτων.
P. φιλ-έετε, φιλ-εέτωσαν,
εῖτε. είτωσαν.

Perf. & *Plusqm.* habe du geliebet, πεφίληκ-ε.
S. ε, έτω. D. ετον, έτων. P. ετε, έτωσαν.

Aor. 1. liebe, habe du geliebet, φίλησ-ον.
S. ον, άτω D. ατον, άτων. P. ατε, άτωσαν.

Aor. 2. habe du geliebet, φίλ-ε.
S. ε, έτω. D. ετον, έτων. P. ετε, έτωσαν.

Optativus. εω.

Præs. & *Imperf.* daß ich lieben möchte.

S. φιλ-έοιμι, φιλ-έοις, φιλ-έοι,
οῖμι. οῖς. οῖ.
D. - - έοιτον. οίτην.
- - οῖτον. οίτην.
P. φιλ-έοιμεν, φιλ-έοιτε, φιλ-έοιεν,
οῖμεν. οῖτε. οῖεν.

Perf. & *Plusqm.* daß ich möchte geliebet haben, πεφιλήκ-οιμι.
S. οιμι, οις, οι. D. οιτον, οίτην. P. οιμεν, οιτε, οιεν.

Aor. 1. daß ich geliebet hätte, φιλήσ-αιμι.
S. αιμι, αις, αι. D. αιτον, αίτην. P. αιμεν, αιτε, αιεν.

Aor. 2. daß ich geliebet hätte, φίλ-οιμι.
S. οιμι, οις, οι. D. οιτον, οίτην. P. οιμεν, οιτε, οιεν.

Fut. 1. daß (wenn) ich lieben werde, φιλήσ-οιμι.
S. οιμι, οις, οι. D. οιτον, οίτην. P. οιμεν, οιτε, οιεν.

Fut. 2. daß (wenn) ich lieben werde, φιλ-οῖμι.
S. οῖμι, οῖς, οῖ. D. οῖτον, οίτην. P. οῖμεν, οῖτε, οῖεν.

Imperativus. αω.

Præs. ehre du.

τίμ - αε, αέτω,
α. άτω.
τιμ - άετον, αέτων,
ᾶτον. άτων.
τιμ - άετε, αέτωσαν,
ᾶτε. άτωσαν.

Perfect. & pl. τετίμηκ - ε.

Aor. 1. τίμησ - ον.

Aor. 2. τίμε.

Imperativus. οω.

Præs. vergülde du.

χρύσ - οε, οέτω,
ου. ούτω.
χρυσ - όετον, οέτων,
οῦτον. ούτων.
χρυσ - όετε, οέτωσαν,
οῦτε. ούτωσαν.

Perf. & plusqm. κεχρύσωκ - ε.

Aor. 1. χρύσωσ - ον.

Aor. 2. *deficit.*

Optativus. αω.

Præs. & imp.

τιμ - άοιμι, άοις, άοι,
ῷμι. ῷς. ῷ.
τιμ - άοιτον, αοίτην.
ῷτον. ῴτην.
τιμ - άοιμεν, άοιτε, άοιεν.
ῷμεν. ῷτε. ῷεν.

Perf. & pl. τετιμήκ - οιμι.

Aor. 1. τιμήσ - αιμι.

Aor. 2. τίμ - οιμι.

Fut. 1. τιμήσ - οιμι.

Fut. 2. τιμ - οῖμι.

Optativus. οω.

Præs. & Imp.

χρυσ - όοιμι, όοις, όοι,
οῖμι. οῖς. οῖ.
χρυσ - όοιτον, οοίτην,
οῖτον. οίτην.
χρυσ - όοιμεν, όοιτε, όοιεν,
οῖμεν. οῖτε. οῖεν.

Perf. & pl. κεχρυσώκ - οιμι.

Aor. 1. χρυσώσ - αιμι.

Aor. 2. *deficit.*

Fut. 1. χρυσῶσ - οιμι.

Fut. 2. *deficit.*

Coniunctivus. εω.

Præs. & *imp.* ich liebe.

S.	φιλ-έω,	φιλ-έῃς,	φιλ-έῃ,
	ῶ.	ῇς.	ῇ.
D.	- -	φιλ-έητον,	φιλ-έητον,
		ῆτον.	ῆτον.
P.	φιλ-έωμεν,	φιλ-έητε,	φιλ-έωσι,
	ῶμεν.	ῆτε.	ῶσι.

Perf. & *plusqu.* ich habe geliebet, πεφιλήκ-ω.

S. ω, ῃς, ῃ. D. ητον, ητον. P. ωμεν, ητε, ωσι.

Aor. 1. ich habe geliebet, φιλήσ-ω.

S. ω, ῃς, ῃ. D. ητον, ητον. P. ωμεν, ητε, ωσι.

Aor. 2. ich habe geliebet, φίλ-ω. *ut aoristus* 1.

Infinitivus. εω.

Præs. & *imp.* lieben φιλ-έειν, φιλ-εῖν.

Perf. & *pl.* geliebet haben πεφιληκ-έναι.

Aor. 1. geliebet haben φιλῆσ-αι.

Aor. 2. geliebet haben φιλ-εῖν.

Fut. 1. lieben werden φιλήσ-ειν.

Fut. 2. lieben werden φιλεῖν.

Participium. εω.

Præs. & *imp.* ein liebender.

φιλ-έων,	φιλ-έουσα,	φιλ-έον,
ῶν.	οῦσα.	οῦν.

Perf. & *plusq.* der da geliebet hat.

πεφιληκ-ὼς,	πεφιληκ-υῖα,	πεφιληκ-ὸς.

Aor. 1. der da geliebet hat.

φηλήσ-ας,	φιλήσ-ασα,	φιλῆς-αν.

Aor. 2. der da geliebet hat.

φιλ-ὼν,	φιλ-οῦσα,	φιλ-όν.

Fut. 1. einer der da lieben wird.

φιλήσ-ων,	φιλήσ-ουσα,	φιλῆσ-ον.

Fut. 2. der da lieben wird.

φιλ-ῶν,	φιλ-οῦσα,	φιλ-οῦν.

Coniunctivus. αω.

Præs. & imp. ich ehre.

τιμ-άω, άῃς, άῃ,
ῶ. ᾷς. ᾷ.
- - τιμ-άητον, άητον.
ᾶτον. ᾶτον.
τιμ-άωμεν, άητε, άωσι,
ῶμεν. ᾶτε. ῶσι.

Perf. & pl. τετιμήκ-ω.

Aor. 1. τιμήσ-ω.

Aor. 2. τίμ-ω.

Coniunctivus. οω.

Præs. & imp. ich vergülde.

χρυσ-όω, όῃς, όῃ,
ῶ. οῖς. οῖ.
- - χρυσ-όητον, όητον,
ῶτον. ῶτον.
χρυσ-όωμεν, όητε, όωσι,
ῶμεν. ῶτε. ῶσι.

Perf. & pl. κεχρυσώκ-ω.

Aor. 1. χρυσώσ-ω.

Aor. 2. *deficit.*

Infinitivus. αω.

Præs. & imp. τιμ-άειν, ᾷν.
Perf. & pl. τετιμηκ-έναι.
Aor. 1. τιμῆσ-αι.
Aor. 2. τιμ-εῖν.
Fut. 1. τιμήσ-ειν.
Fut. 2. τιμ-ᾶν.

Infinitivus. οω.

Præs. & imp. χρυσ-όειν, οῦν.
Perf. & pl. κεχρυσωκ-έναι.
Aor. 1. χρυσῶσ-αι.
Aor. 2. *deficit.*
Fut. 1. χρυσώσ-ειν.
Fut. 2. *deficit.*

Participium. αω.

Præs. & imperf.
τιμ-άων, άουσα, άον,
ῶν. ῶσα. ῶν.
Perf. & plusq.
τετιμηκ-ὼς, υῖα, ὸς.
Aor. 1.
τιμήσ-ας, ασα, αν.
Aor. 2.
τιμ-ὼν, οῦσα, όν.
Fut. 1.
τιμήσ-ων, ουσα, ον.
Fut. 2.
τιμ-ῶν, οῦσα, οῦν.

Participium. οω.

Præs. & imp.
χρυσ-όων, όουσα, όον.
ῶν. οῦσα. οῦν.
Perf. & plusqm.
κεχρυσωκ-ὼς, υῖα, ὸς.
Aor. 1.
χρυσώσ-ας, ασα, αν,
Aor. 2. *deficit.*
Fut. 1.
χρυσώσ-ων, ουσα, ον.
Fut. 2. *deficit.*

Indicativus. εω.

Præs. ich werde geliebet.

S.	φιλ-έομαι,	φιλ-έῃ,	φιλ-έεται,
	ῦμαι.	ῇ.	ᾶται.
D.	φιλ-εόμεθον,	φιλ-έεσθον,	φιλ-έεσθον,
	ύμεθον.	ᾶσθον.	ᾶσθον.
P.	φιλ-εόμεθα,	φιλ-έεσθε,	φιλ-έονται,
	ύμεθα.	ᾶσθε.	ῦνται.

Imperf. ich ward geliebet.

S.	ἐφιλ-εόμην,	ἐφιλ-έυ,	ἐφιλ-έετο,
	ύμην.	ῦ.	ᾶτο.
D.	ἐφιλ-εόμεθον,	ἐφιλ-έεσθον,	ἐφιλ-εέσθην,
	ύμεθον.	ᾶσθον.	έσθην.
P.	ἐφιλ-εόμεθα,	ἐφιλ-έεσθε,	ἐφιλ-έοντο,
	ύμεθα.	ᾶσθε.	ῦντο.

Perf. ich bin geliebet worden, πεφίλ-ημαι.
S. ημαι, ησαι, ηται. D. ήμεθον, ησθον, ησθον.
P. ήμεθα, ησθε, ηνται.

Plusquamp. ich war geliebet worden, ἐπεφιλ-ήμην.
S. ήμην, ησο, ητο. D. ήμεθον, ησθον, ήσθην.
P. ήμεθα, ησθε, ηντο.

Aor. 1. ich bin geliebet worden, ἐφιλήθ-ην.
S. ην, ης, η. D. ητον, ήτην. P. ημεν, ητε, ησαν.

Aor. 2. ich bin geliebet worden, ἐφίλ-ην.
vt aoristus 1.

Fut. 1. ich werde geliebet werden, φιληθήσ-ομαι.
S. ομαι, ῃ, εται. D. όμεθον, εσθον, εσθον.
P. όμεθα, εσθε, ονται.

Fut. 2. ich werde geliebet werden, φιλήσ-ομαι.
vt futurum. 1.

Fut. 3. ich werde bald geliebet seyn, πεφιλήσ-ομαι.
vt futurum 1.

Indicativus. *αω.*

Præs. ich werde geehret.

τιμ-άομαι,	άῃ,	άεται,
ῶμαι.	ᾷ.	ᾶται.
τιμ-αόμεθον,	άεσθον,	άεσθον.
ώμεθον.	ᾶσθον.	ᾶσθον.
τιμ-αόμεθα,	άεσθε,	άονται,
ώμεθα.	ᾶσθε.	ῶνται.

Imperfectum.

ἐτιμ-αόμην,	άου,	άετο.
ώμην.	ῶ.	ᾶτο.
ἐτιμ-αόμεθον,	άεσθον,	αέσθην.
ώμεθον.	ᾶσθον.	άσθην.
ἐτιμ-αόμεθα,	άεσθε,	άοντο.
ώμεθα.	ᾶσθε.	ῶντο.

Perf. τετίμ-ημαι.

Plusqm. ἐτετιμ-ήμην.

Aor. 1. ἐτιμήθ-ην.

Aor. 2. ἐτίμ-ην.

Fut. 1. τιμηθήσ-ομαι.

Fut. 2. τιμήσ-ομαι.

Fut. 3. τετιμήσ-ομαι.

Indicativus. *οω.*

Præs. ich werde vergüldet.

χρυσ-όομαι,	όῃ,	όεται.
οῦμαι.	οῖ.	οῦται.
χρυσ-οόμεθον,	όεσθον,	όεσθον.
ούμεθον.	οῦσθον.	οῦσθον.
χρυσ-οόμεθα,	όεσθε,	όονται.
ούμεθα.	οῦσθε.	οῦνται.

Imperfectum.

ἐχρυσ-οόμην,	όου,	όετο.
ούμην.	οῦ.	οῦτο.
ἐχρυσ-οόμεθον,	όεσθον,	οέσθην.
ούμεθον.	οῦσθον.	ούσθην.
ἐχρυσ-οόμεθα,	όεσθε,	όοντο.
ούμεθα.	οῦσθε.	οῦντο.

Perf. κεχρύσ-ωμαι.

Plusqm. ἐκεχρυσ-ώμην.

Aor. 1. ἐχρυσώθ-ην.

Aor. 2. *deficit.*

Fut. 1. χρυσωθήσ-ομαι.

Fut. 2. *deficit.*

Fut. 3. κεχρυσώσ-ομαι.

Imperativus. εω.

Præf. werde du geliebt.

S. φιλ-έε,	φιλ-εέσθω,
ῦ.	είσθω.
D. φιλ-έεσθον,	φιλ-εέσθων,
εῖσθον.	είσθων.
P. φιλ-έεσθε,	φιλ-εέσθωσαν,
εῖσθε.	είσθωσαν.

Perf. & *pl.* sey du geliebet worden, πεφίλ-ησο.
S. ησο, ήσθω. D. ησθον, ήσθων. P. ησθε, ήσθωσαν.

Aor. 1. sey du geliebet worden, φιλήθ-ητι.
S. ητι, ήτω. D. ητον, ήτων. P. ητε, ήτωσαν.

Aor. 2. sey du geliebet worden, φίλ-ηθι.
S. ηθι, ήτω. D. ητον, ήτων. P. ητε, ήτωσαν.

Optativus. εω.

Præf. & *imp.* daß ich geliebet würde.

S. φιλ-εοίμην,	φιλ-έοιο,	φιλ-έοιτο,
οίμην.	οῖο.	οῖτο.
D. φιλ-εοίμεθον,	φιλ-έοισθον,	φιλ-εοίσθην,
οίμεθον.	οῖσθον.	οίσθην.
P. φιλ-εοίμεθα,	φιλ-έοισθε,	φιλ-έοιντο,
οίμεθα.	οῖσθε,	οῖντο.

Perf. & *pl.* daß ich wäre geliebet worden, πεφιλ-ήμην.
S. ήμην, ῇο, ῇτο. D. ήμεθον, ῇσθον, ήσθην.
P. ήμεθα, ῇσθε, ῇντο.

Aor. 1. daß ich wäre geliebet worden, φιληθ-είην.
S. είην, είης, είη. D. είητον, ειήτην.
P. είημεν, είητε, είησαν.

Aor. 2. daß ich wäre geliebet worden, φιλ-είην (*vt aor.* 1.)

Fut. 1. daß ich möchte geliebet werden, φιληθησ-οίμην.
S. οίμην, οιο, οιτο. D. οίμεθον, οισθον, οίσθην.
P. οίμεθα, οισθε, οιντο.

Fut. 2. daß ich möchte geliebet werden, φιλησ-οίμην.
vt futurum 1.

Fut. 3. daß ich möchte bald geliebet worden seyn, πεφηλισ-οίμην.
vt futurum 2.

Imperativus. αω.	Imperativus. οω.
Præs. werde du geehret.	*Præs.* werde du vergüldet.
τιμ - άȣ, αέσθω,	χρυσ - όȣ, οέσθω,
ῶ. άσθω.	ȣ̃. ȣ́σθω.
τιμ - άεσθον, αέσθων,	χρυσ - όεσθον, οέσθων,
ᾶσθον. άσθων.	ȣ̃σθον. ȣ́σθων.
τιμ - άεσθε, αέσθωσαν,	χρυσ - όεσθε, οέσθωσαν,
ᾶσθε. άσθωσαν.	ȣ̃σθε. ȣ́σθωσαν.
Perfect. & *pl.* τετίμ - ησο.	*Perf.* & *plusqm.* κεχρύσ - ωσο. S. ωσο, ώσθω. D. ωσθον etc.
Aor. 1. τιμήθ - ητι.	*Aor.* 1. χρυσώθ - ητι.
Aor. 2. τίμ - ηθι.	*Aor.* 2. *deficit.*

Optativus. αω.	Optativus. οω.
Præs. & *imperfectum.*	*Præs.* & *imperfectum.*
τιμ - αοίμην, άοιο, άοιτο,	χρυσ - οοίμην, όοιο, όοιτο,
ῴμην. ῷο. ῷτο.	οίμην. οῖο. οῖτο.
τιμ - αοίμεθον, άοισθον, αοίσθην.	χρυσ - οοίμεθον, όοισθον, οοίσθην.
ῴμεθον. ῷσθον. ῴσθην.	οίμεθον. οῖσθον. οίσθην.
τιμ - αοίμεθα, άοισθε, άοιντο,	χρυσ - οοίμεθα, όοισθε, όοιντο,
ῴμεθα. ῷσθε. ῷντο.	οίμεθα. οῖσθε. οῖντο.
Perf. & *pl.* τετιμ - ήμην.	*Perf.* & *pl.* κεχρυσ - ώμην. S. ώμην, ῷο, ῷτο. D. ώμεθον, ῷσθεν, ώσθην. P. ώμεθα etc.
Aor. 1. τιμηθ - είην.	*Aor.* 1. χρυσωθ - είην.
Aor. 2. τιμ - είην.	*Aor.* 2. *deficit.*
Fut. 1. τιμηθησ - οίμην.	*Fut.* 1. χρυσωθησ - οίμην.
Fut. 2. τιμησ - οίμην.	*Fut.* 2. *deficit.*
Fut. 3. τετιμησ - οίμην.	*Fut.* 3. κεχρυσωσ - οίμην.

Coniunctivus. εω.

Præs. & *imp.* ich werde geliebet.

S. φιλ-έωμαι, φιλ-έῃ, φιλ-έηται.
ῶμαι. ῇ. ῆται.
D. φιλ-εώμεθον, φιλ-έησθον, φιλ-έησθον,
ώμεθον. ῆσθον. ῆσθον.
P. φιλ-εώμεθα, φιλ-έησθε, φιλ-έωνται,
ώμεθα. ῆσθε. ῶνται.

Perf. & *plusq.* ich sey geliebet worden, πεφιλ-ῶμαι.
S. ῶμαι, ῇ, ῆται. D. ώμεθον, ῆσθον, ῆσθον.
P. ώμεθα, ῆσθε, ῶνται.

Aor. 1. ich sey geliebet worden, φιληθ-ῶ.
S. ῶ, ῇς, ῇ. D. ῆτον, ῆτον. P. ῶμεν, ῆτε, ῶσι.

Aor. 2. ich sey geliebet worden φιλ-ῶ. *vt aoristus* 1.

Infinitivus. εω.

Præs. & *imp.*	geliebet werden	φιλ-έεσθαι, φιλ-ἆσθαι.
Perf. & *pl.*	geliebet worden seyn	πεφιλῆ-σθαι.
Aor. 1.	geliebet worden seyn	φιληθ-ῆναι.
Aor. 2.	geliebet worden seyn	φιλ-ῆναι.
Fut. 1.	werden geliebet werden	φιληθήσ-εσθαι.
Fut. 2.	werden geliebet werden	φιλήσ-εσθαι.
Fut. 3.	bald geliebet worden seyn	πεφιλήσ-εσθαι.

Participium. εω.

Præs. & *imp.* der da geliebet wird.
φιλ-εόμενος, φιλ-εομένη, φιλ-εόμενον,
ούμενος. ουμένη. ούμενον.

Perf. & *plusq.* geliebet.
πεφιλη-μένος, πεφιλ-ημένη, πεφιλ-ημένον.

Aor. 1. geliebet φιληθ-εὶς, εῖσα, έν.

Aor. 2. geliebet φιλ-εὶς, εῖσα, έν.

Fut. 1. der da wird geliebet werden.
φιληθησ-όμενος, ομένη, όμενον.

Fut. 2. der da wird geliebet werden.
φιλησ-όμενος, ομένη, όμενον.

Fut. 3. der da bald wird geliebet worden seyn.
πεφιλησ-όμενος, ομένη, όμενον.

Coniunctivus. αω.

Pr. & imp. ich werde geehret.

τιμ-άωμαι, άῃ, άηται,
ῶμαι. ᾷ. ᾶται.
τιμ-αώμεθον, άησθον, άησθον,
ώμεθον. ᾶσθον. ᾶσθον.
τιμ-αώμεθα, άησθε, άωνται,
ώμεθα. ᾶσθε. ῶνται.

Perf. & pl. τετιμ-ῶμαι.

Aor. 1. τιμηθ-ῶ.

Aor. 2. τιμ-ῶ.

Coniunctivus. οω.

Pr. & imp. ich werde vergüldet.

χρυσ-όωμαι, όῃ, όηται.
ῶμαι. οῖ. ῶται.
χρυσ-οώμεθον, όησθον, όησθον,
ώμεθον. ῶσθον. ῶσθον.
χρυσ-οώμεθα, όησθε, όωνται,
ώμεθα. ῶσθε. ῶνται.

Perf. & plusq. κεχρυσ-ῶμαι.
S. ῶμαι, ῇ, (ῷ) ῆται.
D. ώμεθον, ῆσθον etc.

Aor. 1. χρυσωθ-ῶ.

Aor. 2. *deficit.*

Infinitivus. αω.

Præs. & imp. τιμ-άεσθαι, ᾶσθαι.
Perf. & pl. τετιμ-ῆσθαι.
Aor. 1. τιμηθ-ῆναι.
Aor. 2. τιμ-ῆναι.
Fut. 1. τιμηθήσ-εσθαι.
Fut. 2. τιμήσ-εσθαι.
Fut. 3. τετιμήσ-εσθαι.

Infinitivus. οω.

Præs. & imp. χρυσ-όεσθαι, ῦσθαι.
Perf. & pl. κεχρυσῶσθαι.
Aor. 1. χρυσωθ-ῆναι.
Aor. 2. *deficit.*
Fut. 1. χρυσωθήσ-εσθαι.
Fut. 2. *deficit.*
Fut. 3. κεχρυσώσ-εσθαι.

Participium. αω.

Præs. & imperfectum.
τιμ-αόμενος, η, ον.
ώμενος.
Perf. & plusquamperf.
τετιμη-μένος.
Aor. 1. τιμηθ-είς.
Aor. 2. τιμ-είς.
Fut. 1. τιμηθησ-όμενος.

Fut. 2. τιμησ-όμενος.

Fut. 3. τετιμησ-όμενος.

Participium. οω.

Præs. & imperfectum.
χρυσ-οόμενος, η, ον.
ούμενος.
Perf. & plusquamperf.
κεχρυσω-μένος.
Aor. 1. χρυσωθ-είς.
Aor. 2. *deficit.*
Fut. 1. χρυσωθησ-όμενος.

Fut. 2. *deficit.*

Fut. 3. κεχρυσωσ-όμενος.

Indicativus. εω.

Præs. ich liebe, φιλ-έομαι, ῦμαι etc.

vt in passiuo p. 36.

Imperf. ich liebete, ἐφιλ-εόμην, ὄμην etc.

vt in passiuo.

Perf. ich habe geliebet, πέφιλ-α.

S. α, ας, ε. D. ατον, ατον. P. αμεν, ατε, ασι.

Plusquam. ich hatte geliebet, ἐπεφίλ-ειν.

S. ειν, εις, ει. D. ειτον, είτην. P. ειμεν, ειτε, εισαν.

Aor. 1. ich habe geliebet, ἐφιλησ-άμην.

S. άμην, ω, ατο. D. άμεθον, ασθον, άσθην.
P. άμεθα, ασθε, αντο.

Aor. 2. ich habe geliebet, ἐφιλ-όμην.

S. όμην, ου, ετο. D. όμεθον, εσθον, έσθην.
P. όμεθα, εσθε, οντο.

Fut. 1. ich werde lieben, φιλήσ-ομαι.

S. ομαι, η, εται. D. όμεθον, εσθον, εσθον.
P. όμεθα, εσθε, ονται.

Fut. 2. ich werde lieben, φιλ-ῦμαι.

S. ῦμαι, ῇ, εῖται. D. ούμεθον, εῖσθον, εῖσθον.
P. ούμεθα, εῖσθε, ῦνται.

Indicativus. αω.	Indicativus. οω.
Præs. τιμ-άομαι, ῶμαι.	*Præs.* χρυσ-όομαι, ῦμαι.
Imperf. ἐτιμ-αόμην, ώμην.	*Imperf.* ἐχρυσ-οόμην, ούμην.
Perf. τέτιμ-αι.	*Perf. deficit.*
Plusqm. ἐτετίμ-ειν.	*Plusqm. deficit.*
Aor. 1. ἐτιμησ-άμην.	*Aor.* 1. ἐχρυσωσ-άμην.
Aor. 2. ἐτιμ-όμην.	*Aor.* 2. *deficit.*
Fut. 1. τιμήσ-ομαι.	*Fut.* 1. χρυσώσ-ομαι.
Fut. 2. τιμ-ῶμαι.	*Fut.* 2. *deficit.*

Imperativus. εω.

Præf. & imperf. liebe du, φιλ-έε, ε̃ etc.
vt in passiuo pag. 38.

Perf. & plusqm. habe du geliebet, πέφιλ-ε.
S. ε, έτω. D. ετον, έτων. P. ετε, έτωσαν.

Aor. 1. liebe, habe du geliebet, φίλησ-αι.
S. αι, άσθω. D. ασθον, άσθων. P. ασθε, άσθωσαν.

Aor. 2. habe du geliebet, φιλ-ε̃.
S. ε̃, έσθω. D. εσθον, έσθων. P. εσθε, έσθωσαν.

Optativus. εω.

Præf. & imp. daß ich lieben möchte, φιλ-εοίμην, οίμην etc.
vt in passiuo.

Perf. & plusqm. daß ich geliebet hätte, πεφίλ-οιμι.
S. οιμι, οις, οι. D. οιτον, οίτην. P. οιμεν, οιτε, οιεν.

Aor. 1. daß ich geliebet hätte, φιλησ-αίμην.
S. αίμην, αιο, αιτο. D. αίμεθον, αισθον, αίσθην.
P. αίμεθα, αισθε, αιντο.

Aor. 2. daß ich geliebet hätte, φιλ-οίμην.
S. οίμην, οιο, οιτο. D. οίμεθον, οισθον, οίσθην.
P. οίμεθα, οισθε, οιντο.

Fut. 1. daß ich lieben werde, φιλησ-οίμην. *vt aor.* 2.

Fut. 2. daß ich lieben werde, φιλ-οίμην.
S. οίμην, οῖο, οῖτο. D. οίμεθον, οῖσθον, οίσθην.
P. οίμεθα, οῖσθε, οῖντο.

Imperativus. *αω.*	**Imperativus.** *οω.*
Præſ. & imp. τιμ-άȣ, ῶ etc.	*Præſ. & imp.* χρυσ-όȣ, ȣ̃ etc.
Perf. & pl. τέτιμ-ε.	*Perf. & pl. deficit.*
Aor. 1. τίμησ-αι.	*Aor.* 1. χρύσωσ-αι.
Aor. 2. τιμ-ȣ̃.	*Aor.* 2. *deficit.*

Optativus. *αω.*	**Optativus.** *οω.*
Pr. & imp. τιμ-αοίμην, ῴμην etc.	*Pr. & imp.* χρυσ-οοίμην, οίμην.
Perf. & pl. τετίμ-οιμι.	*Perf. & pl. deficit.*
Aor. 1. τιμησ-αίμην.	*Aor.* 1. χρυσωσ-αίμην.
Aor. 2. τιμ-οίμην.	*Aor.* 2. *deficit.*
Fut. 1. τιμησ-οίμην.	*Fut.* 1. χρυσωσ-οίμην.
Fut. 2. τιμ-οίμην.	*Fut.* 2. *deficit.*

Coniunctivus. εω.

Præs. & *imp.* ich liebe, φιλ-έωμαι, ῶμαι etc. *vt in passiuo* p. 40.

Perf. & *plusq.* ich habe geliebet, πεφίλ-ω.
S. ω, ῃς, ῃ. D. ητον, ητον. P. ωμεν, ητε, ωσι.

Aor. 1. ich habe geliebet, φιλήσ-ωμαι.
S. ωμαι, ῃ, ηται. D. ώμεθον, ησθον, ησθον.
P. ώμεθα, ησθε, ωνται.

Aor. 2. ich habe geliebet, φίλ-ωμαι. *vt aoristus* 1.

Infinitivus. εω.

Præs. & *imp.* lieben, φιλ-έεσθαι, φιλ-ᾶσθαι.
Perf. & *pl.* geliebet haben πεφιλ-έναι.
Aor. 1. geliebet haben φιλήσ-ασθαι.
Aor. 2. geliebet haben φιλ-έσθαι.
Fut. 1. lieben werden φιλήσ-εσθαι.
Fut. 2. lieben werden φιλ-ᾶσθαι.

Participium. εω.

Præs. & *imp.* der da liebet φιλ-εόμενος, ούμενος etc. *vt in passiuo.*

Perf. & *plusq.* der da geliebet hat πεφιλ-ὼς, υῖα, ὸς.

Aor. 1. der da geliebet hat.
φιλησ-άμενος, αμένη, άμενον.

Aor. 2. der da geliebet hat.
φιλ-όμενος, ομένη, όμενον.

Fut. 1. der da lieben wird.
φιλησ-όμενος, ομένη, όμενον.

Fut. 2. der da lieben wird.
φιλ-ούμενος, ουμένη, ούμενον.

Coniunctivus. αω.	Coniunctivus. οω.
Præs. & imp. τιμ-άωμαι, ῶμαι.	*Præs. & imp.* χρυσ-όωμαι, ῶμαι.
Perf. & pl. τετίμ-ω.	*Perf. & pl. deficit.*
Aor. 1. τιμήσ-ωμαι.	*Aor.* 1. χρυσώσ-ωμαι.
Aor. 2. τιμ-ῶμαι.	*Aor.* 2. *deficit.*

Infinitivus. αω.	Infinitivus. οω.
Præs. & imp. τιμ-άεσθαι, ᾶσθαι.	*Præs. & imp.* χρυσ-όεσθαι, ῦσθαι.
Perf. & pl. τετιμ-ῆναι.	*Perf. & pl. deficit.*
Aor. 1. τιμήσ-ασθαι.	*Aor.* 1. χρυσώσ-ασθαι.
Aor. 2. τιμ-έσθαι.	*Aor.* 2. *deficit.*
Fut. 1. τιμ-ήσεσθαι.	*Fut.* 1. χρυσώσ-εσθαι.
Fut. 2. τιμ-ᾶσθαι.	*Fut.* 2. *deficit.*

Participium. αω.	Participium. οω.
Præs. & imp. τιμ-αόμενος, ώμενος.	*Præs. & imp.* χρυσ-οόμενος, ούμενος.
Perf. & plusq. τετιμ-ὼς.	*Perf. & plusqm. deficit.*
Aor. 1. τιμησ-άμενος.	*Aor.* 1. χρυσωσ-άμενος.
Aor. 2. τιμ-όμενος.	*Aor.* 2. *deficit.*
Fut. 1. τιμησ-όμενος.	*Fut.* 1. χρυσωσ-όμενος.
Fut. 2. τιμ-ώμενος.	*Fut.* 2. *deficit.*

Von

Von den Verbis in μι.

Die Verba in μι kommen her von den Verbis, die sich enden auf εω, αω, οω und υω: das ω am Ende wird in μι verwandelt, und der kurze Vocalis vor dem ω, wird vor dem μι lang gemacht, so daß aus ε und α ein η; aus ο ein ω, wird. Als, aus δόω, θέω, ςάω wird δίδωμι, τίθημι und ἵςημι, und vorne geht eine Verdoppelung der Buchstaben vor: da denn zum ersten Consonans des Verbi ein ι oder ε kömmt. Nur die Verba in υω haben keine solche Reduplication.

Der Kennbuchstabe des Aor. 1. act. und med. ist, an statt des σ ein κ. In den Perfectis, Plusquamperfectis, und Paullo post futuris wird an statt des ει ein η gesetzt.

Da nun die ganze Anomalie im Præsenti, Imperfecto und Aoristo 2. act. steckt, das Passivum und Medium aber wie in den andern Verbis gehen, so wollen wir nur die irregulären tempora hersetzen.

Die Endungen der temporum anomalorum sind nemlich diese:

Characteristica α, ε, ο.

	Singul.	Plural.		
im Præsenti	μι, σ, σι.	μεν,	τε,	σε,
im {Imperf. Aor. 2.}	ν, σ.	μεν,	τε,	σαν.

Indicativus

εω			αω		
Præs. τίθημι ich setze			Præs. ἵςημι ich stelle.		
S. ημι,	ης,	ησι	S. ημι,	ης,	ησι,
D. -	ετον,	ετον	D. -	ατον,	ατον
P. εμεν,	ετε,	εῖσι	P. αμεν,	ατε,	ᾶσι.

Imperf.

Imperf. ἐτίθην ich setzete.	Imperf. ἵστην ich stellete.
S. ην, ης, η,	S. ην, ης, η,
D. - ετον, έτην,	D. - ατον, άτην,
P. εμεν, ετε, εσαν.	P. αμεν, ατε, ασαν.
A. 2. ἔθην wie das Imperfectum.	A. 2. ἔστην, ης, η. D. ητον, ήτην. Pl. ημεν, ητε, ησαν.

Imperativus.

Præs. τίθετι setze du.	Præs. ἵσταθι, stelle du.
S. ετι, έτω	S. αθι, άτω
D. ετον, έτων	D. ατον, άτων
P. ετε έτωσαν.	P. ατε, άτωσαν.

Optativus.

Præs. τιθείην, d. ich möchte	Præs. ἱσταίην, stellen.
S. είην, είης, είη	S. αίην, αίης, αίη
D. - είητον, ειήτην	D. - αίητον, αιήτην
P. είημεν, είητε, είησαν.	P. αίημεν, αίητε, αίησαν.

Coniunctivus.

Præs. τιθῶ ich setze	Præs. ἱστῶ, ich stelle.
S. ῶ, ῇς, ῇ	S. ῶ, ᾶς (ῇς), ᾶ (ῇ)
D. - ῆτον, ῆτον	D. - ᾶτον, ᾶτον
P. ῶμεν, ῆτε, ῶσι.	P. ῶμεν, ᾶτε. ῶσι

Infinitivus.

Præs. τιθέναι, θῆναι, setzen, ἱστάναι, στῆναι stellen.

Particip.

Præs. τιθεὶς, εῖσα, ἐν.	ἱστὰς, ᾶσα, ἀν
der da setzet,	der, die, das stellet.

Indic. von εω in Passivo	von αω
Præs. τίθεμαι ich werde gesetzet.	Pr. ἵςαμαι ich werde gestellet.
S. εμαι, εσαι, (η) εται	S. αμαι, ασαι, (η) αται
D. έμεθον, εσθον, εσθον	D. άμεθον, ασθον, ασθον
P. έμεθα, εσθε, ενται.	P. άμεθα, ασθε, ανται.
Imperf. ἐτιθέμην ich ward	Imperf. ἱςάμην gestellet.
S. έμην, εσο, (ȣ) ετο	S. άμην, ασο, (ω) ατο
D. έμεθον, εσθον, έσθην	D. άμεθον, ασθον, άσθην
P. έμεθα, εσθε, εντο.	P. άμεθα, ασθε, αντο.

Imperativus.

Pr. τίθεσο (τίθȣ) werde du	Pr. ἵςασο, (ἵςω) gestellet.
S. εσο (ȣ) έσθω	S. ασο (ω) άσθω
D. εσθον, έσθων	D. ασθον, άσθων.
P. εσθε, έσθωσαν.	P. ασθε, άσθωσαν.

Optativus.

Præs. τιθείμην daß ich	Pr. ἱςαίμην möchte gest. w.
S. είμην, εῖο, εῖτο	P. αίμην, αῖο, αῖτο
D. είμεθον, εῖσθον, είσθην	D. αίμεθον, αῖσθον, αίσθην
P. είμεθα, εῖσθε, εῖντο.	S. αίμεθα, αῖσθε, αῖντο.

Coniunctivus.

Pr. τιθῶμαι ich werde	Præs. ἱςῶμαι gestellet.
S. ῶμαι, ῇ, ῆται	S. ῶμαι, ᾷ, ᾶται
D. ώμεθον, ῆσθον, ῆσθον	D. ώμεθον, ᾶσθον, ᾶσθον
P. ώμεθα, ῆσθε, ῶνται.	P. ώμεθα, ᾶσθε, ῶνται.

Infinitivus.

Præs. τίθεσθαι gesetzt	Præs. ἵςασθαι werden.

Participium.

Pr. τιθέμενος, εμένη, έμενον der da gesetzt wird.	Pr. ἱςάμενος der da gestellet wird.

Indic. von οω in Passivo	von υω
Pr. δίδομαι ich werde gegeben.	Pr. ζεύγνυμαι. ich w. zus. gefüget.
S. ομαι, οσαι, οται	S. υμαι, υσαι, υται.
D. όμεθον, οσθον, οσθον	P. ύμεθον, υσθον, υσθον
P. όμεθα, οσθε, ονται.	D. ύμεθα, υσθε, υνθαι.
Impf. ἐδιδόμην, ich wurde	Impf. ἐζευγνύμην zusammen gefüget.
S. όμην, οσο (ȣ) οτο	S. ύμην, υσο, υτο
D. όμεθον, οσθον, όσθην	D. ύμεθον, υσθον, ύσθην
P. όμεθα, οσθε, οντο.	P. ύμεθα, υσθε, υντο

Imperativus.

Pr. δίδοσο, (δίδȣ) werde du	Pr. ζεύγνυσο zusammengef.
S. οσο (ȣ) όσθω	S. υσο ύσθω
D. οσθον, όσθων	D. υσθον, ύσθων
P. οσθε, όσθωσαν.	P. υσθε, ύσθωσαν.

Optativus.

Pr. διδοίμην	Diese Tempora fehlen in ζεύγνυμι.
S. οίμην, οῖο, οῖτο	
D. οίμεθον, οῖσθον, οίσθην	
P. οίμεθα, οῖσθε, οῖντο.	
Coniunctivus.	
Pr. διδῶμαι, ich werde gegeben.	
S. ῶμαι, ῷ, ῶται	
D. ώμεθον, ῶσθον, ῶσθον	
P. ώμεθα, ῶσθε, ῶνται.	

Infinitivus.

Pr. δίδοσθαι, gegeben	Pr. ζεύγνυσθαι werden.

Participium.

Pr. διδόμενος	Pr. ζευγνύμενος.

Das *Verbum Irregulare* Εἰμὶ, ich bin.

Præsens, ich bin.				Imperf. ich war.		
Sing. εἰμὶ,	εἶς, (εἶ)	ἐςὶ		S. ἦν	ἦς,	ἦ (ἦν)
Dual. -	ἐςὸν,	ἐςὸν		D. -	ἦτον,	ἤτην
Plur. ἐσμὲν,	ἐςὲ,	εἰσὶ		P. ἦμεν	ἦτε,	ἦσαν.
Imperf. medii, ich war.				Fut. medii ich werde seyn.		
S. ἤμην,	ἦσο,	ἦτο		S. ἔσομαι	ἔσῃ	ἔσεται (ἔςαι)
D. ἤμεθον,	ἦσθον,	ἤσθην		D. ἐσόμεθον,	ἔσεσθον,	ἔσεσθον
P. ἤμεθα,	ἦσθε,	ἦντο.		P. ἐσόμεθα,	ἔσεσθε,	ἔσονται.

Imperat. Præs. Sey du.

S. ἴσθι, (ἔσο) ἔςω. D. ἔςον, ἔςων. P. ἔςε, ἔςωσαν.

Optativus.

Præs. o daß ich wäre!				Fut. med. o daß ich seyn würde!		
S. εἴην,	εἴης,	εἴη		S. ἐσοίμην,	ἔσοιο,	ἔσοιτο
D. -	εἰήτον,	εἰήτην		D. ἐσοίμεθον,	ἔσοισθον,	ἐσοίσθην
P. εἴημεν,	εἴητε,	εἴησαν.		P. ἐσοίμεθα,	ἔσοισθε,	ἔσοιντο.

(εἶμεν) (εἶτε) εἶεν per Syncopen.

Coniunctivus Præs. ich sey.

S. ὦ, ᾖς, ᾖ. D. ἦτον, ἦτον. P. ὦμέν, ἦτε, ὦσι.

Infinitivus.		Participium.
Præs. εἶναι, seyn.		Præs. ὤν, ἔσα, ὄν, der, die, das ist.
Fut. ἔσεσθαι, seyn werden.		Fut. ἐσόμενος, η, ον, der da seyn wird.

(*) So gehen auch die Composita von εἰμὶ, als; πάρειμι, σύνειμι, πρόσειμι, μέτειμι, περίειμι, ἄπειμι, ἔξειμι. Man muß mit εἰμὶ ich bin, nicht verwechseln das Verbum εἶμι, ich gehe.

IX) ADVERBIA.

1) Der Zeit.

ἀεὶ allezeit
ἄρτι jetzt
ἅμα zugleich, Dat.
αὔριον morgen
ἑσπέρας abends
ἐσχάτως zuletzt
εὐθὺς, εὐθέως alsbald
ἔτι noch
ἕως bis, gen.
ἤδη schon
μήπω, οὔπω noch nicht
νῦν, νυνὶ nun
ὅτε wann
πάντοτε allezeit
πρότερον vor diesem
πρὶν ehe, ἢ infin. l. indic.
σήμερον heute
ὕστερον hernach
νεωστὶ neulich
χθὲς gestern

2) Des Ortes Genit.

ἀγχόθι neben
ἀλλόθι anderswo
αὐτόθι daselbst
ἐγγύθι in der Nähe
ἀλλαχοῦ anderswo
ὅπου wo
πανταχοῦ überall
μακρὰν weit
ἐκεῖ dort
ἄνω oben und hinauf
κάτω unten und hinab
ἔσω innen und hinein
ἔξω aussen und hinaus
ἄνωθεν von oben her
ἀρχῆθεν von Anfang her
ἔσωθεν von innen
ἐκεῖσε dorthin
ὧδε hierher

3) Der Zahl.

ἅπαξ einmal }
δὶς zweymal } gen.
τρὶς dreymal }
τετράκις viermal u. s. w.
πολλάκις oft
πάλιν wiederum

4) Der Größe.

ἅλις genug
μέσως mittelmäßig
μικρὸν, ὀλίγον wenig
περισσῶς mehr, überflüßig
πολὺ viel
πλεῖον mehr
πλεῖστον am meisten

5) Der Beschaffenheit.

σπουδῇ fleißig
πανδημεὶ öffentlich

6) Des Fragens.
πῆ; wohin?
πόθι; wo?
ποσάκις; wie oft?
πότε; wann?
πότερον; ob?
οὐχὶ; nicht?
εἰ; μὴ; ob?
τί; warum?

7) Der Vergleichung.
ὡς als, wie
ὥσπερ gleichwie
ὁμοίως eben so
καθὼς gleichwie
οὕτω, οὕτως also

8) Vergrößerung.
ἄγαν, λίαν, σφόδρα sehr
ὅλως ganz und gar
τελέως völlig

9) Verringerung.
σχεδὸν fast
μόλις kaum
μηκέτι nicht mehr, nicht weiter

10) Der Bejahung und Verneinung.
ἆρα ja, gewißlich
ἀληθινῶς fürwahr
μεν, γὲ, γοῦν ja
οὐχ, οὐχὶ, μὴ nein
οὔτε, μήτε } noch, weder
οὐδὲ, μηδὲ } noch, weder
οὔπω noch nicht
μήποτε daß ja nicht etwan
μήπου daß ja nicht irgend

11) Der Verbindung und Trennung.
ὅλως ganz, auf einmal
ἰδίᾳ, ἰδίως besonders
πλὴν außerdem, ja gen.
χωρὶς, ἄνευ ohne, gen.

12) Der Ordnung.
πρῶτον zum ersten
δεύτερον zum zweyten
εἶτα hernach
ἔτι noch
τελευταῖον endlich
λοιπὸν übrigens

13) Betheurung.
νὴ, ναὶ } warlich
ἀμὴν } fürwahr

Interiectiones.

οὐα ha! ha!	ἔα ha, was?	εὖ nun wolan	ὄφελον o daß!
οὐαὶ ach! wehe!	ὦ, o!	νὴ, μὰ bey, alle	

X) CON-

X) CONIUNCTIONES.

τε und	μὲν zwar	ἔτι auch noch
ἀλλὰ sondern	ἢ oder	εἰ, ἂν, ἢν, ἐὰν wenn
ἀλλὰ δὲ aber	ὅμως doch	μὲν, γε zwar
γὰρ denn	ὅτι weil	ἅτε sintemal
ὡς, ὥςε so daß	ἵνα, ὅπως auf daß	διὸ, διότε darum
οὖν deswegen	ἄρα, δὴ also	ἔτι überdieß, noch
εἶτα hernach	εἰ, ἆρα, μὴ ob	καὶ, und, auch *)

*) Καὶ hat im N. T. wie das ו sehr viele Bedeutungen, die man nach dem Konterte bestimmen muß.

XI) PRAEPOSITIONES.

א) einen *Genitivum* regieren.

ἀντὶ für, gegen, pro, vice, propter.
ἀπὸ von, a, de, ante, prae.
ἐξ vor einem Voc. ἐκ conſ. aus, ab, per, poſt, ſecundum, ob.
πρὸ vor, ante, prae, coram, pro, vice.

ב) einen *Accuſativum* regieren.

εἰς in, ad, apud, coram, idcirco, pro, erga, de, contra, vſque.
ἀνὰ hinauf, gegen, inter, per, in, ſinguli, adverſus.

ג) einen *Ablativum* regieren.

ἐν in, apud, inter, poſt, ſecundum, a, de, ad, ob;
σὺν mit, apud, ſupra.

ד) einen *Genitivum* und *Accuſativum* regieren.

διὰ durch, G. in, cum, poſt. Ac. ob, ſecundum.
κατὰ gegen etwas hinab G. contra, de, e, per, in. Ac. ſecundum, in, ob, de, ad, inter, vſque.

μετὰ nahe nach etwas G. cum, inter, per, erga. Ac. post, in.

ὑπὲρ über G. pro, de, ob, super, supra, trans, ad, secundum. Ac. supra, ultra.

ה) einen *Genitivum*, *Dativum* und *Accusativum* regieren.

ἀμφὶ auf beyden Seiten G. circa, ob. D. circa, de, ob, contra. Ac. circa, circiter, ob.

περὶ um etwas herum G. de, pro, ob, contra. D. circa, ex, ob. Ac. circa, propter, circiter.

ἐπὶ auf, bey G. in, sub, coram, iuxta, apud, D. ob, super, coram, prae, post, secundum, adversus, penes. Ac. in, apud, super, erga.

πρὸς zu G. a, de, coram, contra, per. D. apud, praeter, in. Ac. ad, circa, erga, contra, cum, respectu.

παρὰ neben G. ab, D. apud, in, ad. Ac. prope, praeter, contra, supra.

ὑπὸ unter G. ab, ob, sub, per. D. sub, cum, in. Ac. sub.

Syntaktische Anmerkungen
über
solche Fälle, worinn die Griechische Sprache von der Lateinischen abgehet.

§. I.

Die Artikel werden oft zierlich versetzt, als οἱ τὴν τῆς πατρίδος φροντίδα ἀναλαμβάνοντες, die für das Vaterland sorgen. Ap. 8, 26.

§. II.

§. II. Zuweilen stehet der Artikel mit besonderm Nachdruck, da, als ὁ προφήτης εἶ σύ; bist du wohl jener (verheißene) Prophet? Joh. 10, 14. Matth. 16, 16. Joh. 6, 32. Apg. 3, 14. Θεὸς ἦν ὁ λόγος, das Wort war Gott. Joh. 1, 1.

§. III. Der PRAEPOSITIVUS wird auch wohl zum Infinitivo, Adverb. Praepos. und Coniunct. gesetzt, und macht aus jenen gleichsam ein Substantivum, aus diesen aber adiectiva.

(*) Οἱ μὲν und ὁ δὲ aber machen eine zierliche Abtheilung. Ebr. 2, 15. Röm. 13, 8. Joh. 8, 23. 2 Cor. 4, 16. Apg. 28, 24.

(**) Oft hat ein Adiectivum, pronomen und participium wider die Gewohnheit, einen Artikel, dazu man denn ein bequemes Subjekt setzen muß, als Matth. 5. μακάριοι ΟΙ ἐλεήμονες (ΑΝΘΡΩΠΟΙ); ὁ πειράζων der Versucher, τὸ ἀληθὲς, die Wahrheit. Tit. 1, 10. Matth. 6, 19.

§. IV. Oft hat der articulus POSTPOSITIVUS (oder besser, das Pronomen relativum) ausserordentlich den casum des vorhergehenden nominis, als μνημονεύετε ΤΟΥ λόγΟΥ, ΟΥ ἐγὼ εἶπον ὑμῖν. Joh. 15, 20. 1 Cor. 6, 19. Joh. 17, 9. 2 Thess. 1, 4. Marc. 6, 16. Luc. 9, 36.

§. V. Bey einigen Adiectivis richtet sich ihr GENUS oft mehr nach ihrer Natur, als nach ihrem ordentlichen Gebrauch. Matth. 28, 19. 20. Eph. 1, 13. 14. c. 4, 17. 18. Apostg. 28, 28.

(*) Oder man muß ein ausgelassenes Wort hinein setzen, als ὀρθὸν ἡ ἀλήθεια ἀεί; πονηρὸν ὁ συκοφάντης ἀεὶ nemlich χρῆμα, ein Verleumder ist ein schändliches Ding. 1 Cor. 1, 25. Röm. 2, 4. Phil. 4, 5. Sonst wird auch mit Nachdruck das abstractum pro concreto gesetzet, als; Ich bin ἡ ἀλήθεια, die Wahrheit selber, nichts als Wahrheit, Joh. 14, 6. S. Eph. 5, 8. Gal. 3, 13.

§. VI. Ein nomen neutrum im Plurali hat meistentheils sein Verbum im singulari bey sich, als τὰ παιδία παίζει. kleine Kinder (kindische Leute) spielen gern, für παίζουσι.

§. VII. Und so hat auch ein nomen collectivum, (das eine Menge anzeiget,) nicht selten das Verbum im plurali bey sich. Luc. 19, 37. Apostg. 15, 36. Phil. 2, 15.

§. VIII. Oefters hat ein Adiectivum, Pronomen und Participium einen GENITIVUM bey sich, dazu man die ausgelassene Praeposition oben p. 55. aufsuchen muß. Z. E. αἱ πονηραὶ τῶν γυναικῶν.

(*) S. Lamb. Bosens vortreffliches Buch *de Ellipsibus Graecis*. Und von einer solchen Ellipsi praepositionis kömmt allem Ansehen nach, auch der Genitivus Comparativi und Superlativi her. Ueberhaupt setzen die Griechen den Genitivum, wo die Lateiner den Ablativum gebrauchen.

§. IX. Der genitivus pluralis pronominum possessivorum wird statt des Adiectivi gesetzet, als πατὴρ ἡμῶν für ἡμέτερος, unser Vater.

§. X. Bey einigen Wörtern, die einen Genitivum regieren, muß man das ausgelassene Wort zu ersetzen suchen, z. E. durch τι, ἔργον, πρᾶγμα, χρῆμα, μέρος, ὁδὸς, ἀπόφθεγμα, υἱὸς, διάστημα, οἶκος, ἱμάτια, εἰς, ἑορτάσιμοι ἡμέραι, ἡλικία, τέχνη, χρόνος, oder durch ἐκ, ἀντὶ, διὰ, ἕνεκα, χάριν, ἀπὸ, παρὰ u. s. w.

§. XI. Es regieren ordentlich einen Genitivum die Verba des Hörens, des Verlangens, Abscheues, des Gedächtnisses, der Vergessenheit, der gerichtlichen Handlungen, des Ueberflusses und Mangels, des sorgens, handelns, erlangens,

gens, geniessens, anfangens und aufhörens, befreyens, herrschens, entfernens u. s. w.

§. XII. Die Griechen brauchen zween *genitivos*, davon der andere des Participii ist, mit eben der Zierlichkeit, mit welcher die Lateiner ihre zween Ablativos consequentiae setzen, wann sie die Wörterchen weil, da, nachdem, als rc. auslassen, als Θεȣ͂ διδόντος, μηδὲν ἰσχύει φθόνος, καὶ μὴ διδόντος, μηδὲν ἰσχύει πόνος.

(*) Es giebt auch Nom. Dat. und Accus. consequ. bey den Griechen. S. Gesners schöne Chrest. Gr. p. 9. 21. 86. und Ernesti zu XENOPH. *Mem. Socr.* L. I. c. III. not. a. p. 27.

§. XIII. Die Verba, die was vortheilhaftes oder schädliches anzeigen, haben das nomen, welchem zum Besten etwas geschiehet, im DATIVO bey sich, der daher der Dativus commodi heißet. Röm. 13, 2.

§. XIV. Bey vielen Verbis regieren die Präpositionen, mit denen sie zusammen gesetzt sind, die Casus, welche die Präpositionen einzeln und für sich regieren, und dieses geschieht sonderlich beym Dativo. Z. E. συγκακοπάθησον τῷ εὐαγγελίῳ.

§. XV. Εἰμὶ und ὑπάρχω, wenn sie so viel als haben bedeuten, führen das Subiectum possidens im Dativo bey sich. Apostg. 3, 6.

§. XVI. Die Verba activa und media, wie auch gewisse Impersonalia, als δεῖ, χρὴ, imgleichen die Verba des schämens, schmeichelns, erbarmens und gereuens rc. rc. haben einen ACCVSATIVVM. 1 Tim. 3, 2. Matth. 16, 21. c. 17, 10.

§. XVII.

§. XVII. Diejenigen Verba, welche ein verbergen, lehren, fordern, bitten, fragen, aus- und ankleiden, anzeigen, haben zween ACCVSATIVOS, nemlich rei und personae. Ja, einige Passiva behalten so gar den Accusativum bey, den sie als activa regieren. Luc. 16, 19. Marc. 1, 6. als περιβεβλημένος ϛολὴν λευκὺν. Matth. 10, 42. 1 Cor. 3, 2. Joh. 11, 22.

(*) Die Lateiner haben die Gewohnheit von den Griechen angenommen. Virgil z. E. sagt: exuvias indutus Achilles. Vechner hat in seiner Hellenolexia unzählige solcher Graecismorum in den Lateinern, gesammlet.

§. XVIII. Die PARTICIPIA werden auch an statt des Infinitivi gebraucht. Luc. 5, 7. Matth. 1, 18. c. 11, 1. ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς διατάσσων für διατάσσειν.

§. XIX. Μέλλω stehet zierlich bey den temporibus des Infinitivi, und ist alsdann so viel als der Lateiner ihr Fut. in RVS. Matth. 17, 12. ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου μέλλει πάσχειν, wird leiden. Apg. 24, 15.

§. XX. Bey den Verbis ist noch zu merken

a) daß die Griechen zu einem Verbo noch wohl ein, demselben verwandtes, Substantivum mit Nachdruck setzen. Matth. 2, 10. ἐχάρησαν χαρὰν μεγάλην. μάχομαι μάχην. δουλεύω δουλείαν.

b) Daß die ADIECTIVA VERBALIA (welche von III. pers. sg. Praet. pass. abstammen) ihr Substantivum ordentlicher Weise in demjenigen Casu bey sich haben, den das Verbum, von dem sie herkommen, regieret. ἀγαθὸς μόνος τιμητέος. Χρηϛέον τοῖς ὑπάρχουσι νόμοις, man muß sich nach den bereits vorhandenen Gesetzen richten.

c) Daß

c) Daß die Griechen die Tempora Infinitivi als nomina gebrauchen, daher kommen außer den sehr bekannten Fällen folgende vor: ἃ μὲν ΜΑΘΟΝΤΑΣ ποιεῖν ἔδωκαν οἱ Θεοὶ, und ἃ τοῖς ἀνθρώποις ἔδωκαν οἱ Θεοὶ ΜΑΘΟΥΣΙ. XENOPH. *Mem. Socr.* c. I. §. 9.

§. XXI. Die ADVERBIA der Beschaffenheit werden ziemlich zu gewissen Verbis gesetzet. Marc. 5, 23. τὸ θυγάτριον μου ἐσχάτως ἔχει, meine liebe Tochter liegt in den letzten Zügen.

§. XXII. Zwo NEGATIONES verneinen bey den Griechen stärker, als nur Eine. Luc. 21, 33. Joh. 19, 41. Luc. 21, 33. und zwo Affirmationes bejahen ebenfalls noch mehr. Offenb. 22, 20.

§. XXIII. Diese CONIVNCTIONES regieren

	gemeinigl. selten
ἵνα, damit, wenn, warum, wohin,	Coniunct. optat.
ὄφρα, ὡς auf daß - - - -	Coniunct. optat.
ὅπως, daß also, wie - - -	Coni.
ὥστε, daß, so daß, derowegen	Indic. Inf.
ὅτι, weil, welcher, nemlich, obwol,	indic.
ἐὰν, wofern, quum, etsi, sondern,	Coniunct. optat.
κἂν, obgleich, nur, und wenn	coni.-opt. indic.
εἰ, wenn, num? etsi, sintemal	indic.-opt. coni.
ἢν, ἂν wenn - - - - - - -	coni.

(*) Wer insbesondere zum bessern Verstande des Neuen Testaments mehr dergleichen Observationen, als wir hier im Syntax angegeben haben, wissen will, der muß Prizäum, Bezam, Erasmum, Schmidt, Flazium, Wolfen, und vor allen andern die unentbehrliche und unschätzbare *Philologiam S.* des seel. Sal. Glaßius fleißig nachschlagen.

Schrift-

Schriftstellen des Neuen Testamentes,

woraus

die vornehmsten Lehren der christlichen Religion erlernet und erwiesen werden können *).

I. Die Vernunft sieht es an der Welt, daß ein Gott sey.

Rom. I, 20.

Τὰ ἀόρατα τοῦ Θεοῦ ἀπὸ κτίσεως κόσμου, τοῖς ποιήμασι νοούμενα καθορᾶται, ἥ τε ἀΐδιος αὐτοῦ δύναμις καὶ θειότης· εἰς τὸ εἶναι αὐτοὺς ἀναπολογήτους.

II. Von der H. Schrift

Io. V, 39.

Ἐρευνᾶτε τὰς γραφὰς, ὅτι ὑμεῖς δοκεῖτε ἐν αὐταῖς ζωὴν αἰώνιον ἔχειν· καὶ ἐκεῖναί εἰσιν αἱ μαρτυροῦσαι περὶ ἐμοῦ.

2 Timoth. III, 16.

Πᾶσα γραφὴ θεόπνευστος, καὶ ὠφέλιμος πρὸς διδασκαλίαν, πρὸς ἔλεγχον, πρὸς ἐπανόρθωσιν, πρὸς παιδείαν τὴν ἐν δικαιοσύνῃ.

III. Von GOtt.

Io. IV, 24.

Πνεῦμα ὁ Θεός.

1 Tim. VI, 15. 16.

Ὁ μακάριος καὶ μόνος Δυνάστης, ὁ Βασιλεὺς τῶν βασιλευόντων, καὶ Κύριος τῶν κυριευόντων, (16) ὁ μόνος ἔχων ἀθανασίαν, Φῶς οἰκῶν ἀπρόσιτον, ὃν εἶδεν οὐδεὶς ἀνθρώπων, οὐδὲ ἰδεῖν δύναται· ᾧ τιμὴ καὶ κράτος αἰώνιον. Ἀμήν.

1 Io. IV, 16.

Ὁ Θεὸς ἀγάπη ἐστί.

1 Tim. II, 5. 6.

Εἷς Θεὸς, εἷς καὶ μεσίτης Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων, ἄνθρωπος Χριστὸς Ἰησοῦς· (6) ὁ

*) Nach den folgenden Sprüchen wird der Lehrer von den Anfängern, und nach der Chrestomathie, von den geübtern Exercitia und Nachahmungen machen lassen.

(6) ὁ δȣ̀ς ἑαυτὸν ἀντίλυτρον ὑπὲρ πάντων.

Apoc. XV, 3. 4.

Μεγάλα καὶ θαυμαϛὰ τὰ ἔργα σου, Κύριε ὁ Θεὸς, ὁ παντοκράτωρ· δίκαιαι καὶ ἀληθιναὶ αἱ ὁδοί σου, ὁ βασιλεὺς τῶν ἁγίων. (4) Τίς ὐ μὴ φοβηθῇ σε, Κύριε, καὶ δοξάσῃ τὸ ὄνομά σου; ὅτι μόνος ὅσιος.

cap. XVI, 5.

Δίκαιος, κύριε, εἶ, ὁ ὢν, καὶ ὁ ἦν, καὶ ὁ ὅσιος.

IV. Von den göttlichen Werken.

a) Von der Schöpfung.

1 Cor. IIX, 6.

Ἡμῖν εἷς Θεὸς ὁ πατὴρ, ἐξ ȣ̔ τὰ πάντα καὶ ἡμεῖς εἰς αὐτόν· καὶ εἷς Κύριος Ἰησȣ̃ς Χριϛὸς, δι᾽ οὗ τὰ πάντα, καὶ ἡμεῖς δι᾽ αὐτȣ̃.

Hebr. XI, 3.

Πίϛει νοȣ̃μεν κατηρτίσθαι τȣ̀ς αἰῶνας ῥήματι Θεȣ̃, εἰς τὸ μὴ ἐκ φαινομένων τὰ βλεπόμενα γεγονέναι.

b) Von der Erhaltung und Vorsehung.

Matth. VI, 26.

Ἐμβλέψατε εἰς τὰ πετεινὰ τȣ̃ ȣ̓ρανȣ̃, ὅτι ȣ̓ σπείρȣσιν, ὐδὲ θερίζȣσιν, ὐδὲ συνάγȣσιν εἰς ἀποθήκας, καὶ ὁ Πατὴρ ὑμῶν ὁ ȣ̓ράνιος τρέφει αὐτά· Οὐχ ὑμεῖς μᾶλλον διαφέρετε αὐτῶν;

Rom. IIX, 28.

Οἴδαμεν, ὅτι τοῖς ἀγαπῶσι τὸν Θεὸν πάντα συνεργεῖ εἰς ἀγαθόν.

V. Von den H. Engeln.

Hebr. I, 14.

Οὐχὶ πάντες οἱ Ἄγγελοι εἰσὶ λειτȣργικὰ πνεύματα, εἰς διακονίαν ἀποϛελλόμενα διὰ τοὺς μέλλοντας κληρονομεῖν σωτηρίαν;

VI. Von dem Menschen.

a) Vom göttlichen Ebenbilde.

Coloss. III, 10.

Ἐνδυσάμενοι τὸν νέον ἄνθρωπον, τὸν ἀνακαινȣ́μενον

νούμενον εἰς ἐπίγνωσιν κατ᾽ εἰκόνα τοῦ κτίσαντος αὐτόν.

Eph. IV, 23. 24.

Ἀνανεῦσθαι τῷ πνεύματι τοῦ νοὸς ὑμῶν, (24) καὶ ἐνδύσασθαι τὸν καινὸν ἄνθρωπον, τὸν κατὰ Θεὸν κτισθέντα ἐν δικαιοσύνῃ, καὶ ὁσιότητι τῆς ἀληθείας.

b) Von der Sünde.

Iac. I, 13. 14.

Μηδεὶς πειραζόμενος λεγέτω· ὅτι ἀπὸ τοῦ Θεοῦ πειράζομαι ὁ γὰρ Θεὸς ἀπείραστός ἐστι κακῶν, πειράζει δὲ αὐτὸς οὐδένα. (14) Ἕκαστος δὲ πειράζεται, ὑπὸ τῆς ἰδίας ἐπιθυμίας ἐξελκόμενος καὶ δελεαζόμενος.

Io. IIX, 44.

Ὁ Διάβολος ἀνθρωποκτόνος ἦν ἀπ᾽ ἀρχῆς, καὶ ἐν τῇ ἀληθείᾳ οὐχ ἕστηκεν, ὅτι οὐκ ἔστιν ἀλήθεια ἐν αὐτῷ.

1 Io. III, 4.

Ἡ ἁμαρτία ἐστὶν ἡ ἀνομία.

Rom. III, 23. 24.

Πάντες ἥμαρτον, καὶ ὑστεροῦνται τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ· (24) δικαιούμενοι δωρεὰν τῇ αὐτοῦ (Θεοῦ) χάριτι, διὰ τῆς ἀπολυτρώσεως τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.

VII. Von der Erlösung der Menschen.

Von dem Erlöser Christo.

1 Io. V, 20.

Οὗτος (Ἰησοῦς Χριστὸς) ἐστιν ὁ ἀληθινὸς Θεὸς καὶ ἡ ζωὴ αἰώνιος.

Hebr. I, 2. 3.

Ὁ Θεὸς ἐλάλησεν ἡμῖν ἐν υἱῷ, (2) ὃν ἔθηκε κληρονόμον πάντων, δι᾽ οὗ καὶ τοὺς αἰῶνας ἐποίησεν, (3) ὃς ὢν ἀπαύγασμα τῆς δόξης, καὶ χαρακτὴρ τῆς ὑποστάσεως αὐτοῦ, φέρων τε τὰ πάντα τῷ ῥήματι τῆς δυνάμεως αὐτοῦ, δι᾽ ἑαυτοῦ καθαρισμὸν ποιησάμενος τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν, ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τῆς μεγαλωσύνης ἐν ὑψηλοῖς.

Rom. IX, 5.

Ἐξ ὧν (πατέρων) ὁ Χριστὸς, τὸ κατὰ σάρκα, ὁ ὢν ἐπὶ πάντων Θεὸς εὐλογητὸς εἰς τοὺς αἰῶνας· ἀμήν.

Hebr. II, 17.

Ὅθεν ὤφειλε κατὰ πάντα τοῖς ἀδελφοῖς ὁμοιωθῆναι, ἵνα ἐλεήμων γένηται, καὶ πιστὸς - - (18) ἐν ᾧ γὰρ πέπονθεν αὐτὸς πειρασθεὶς, δύναται τοῖς πειραζομένοις βοηθῆσαι.

Das prophetische und evangelische Lehramt Christi.

Io. I, 16. 17. 18.

Ἐκ τοῦ πληρώματος αὐτοῦ (Χριστοῦ) ἡμεῖς πάντες ἐλάβομεν, καὶ χάριν ἀντὶ χάριτος. (17) ὅτι ὁ νόμος διὰ Μωσέως ἐδόθη· ἡ χάρις καὶ ἡ ἀλήθεια διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐγένετο. (18) Θεὸν οὐδεὶς ἑώρακε πώποτε· ὁ μονογενὴς υἱὸς, ὁ ὢν εἰς τὸν κόλπον τοῦ Πατρὸς, ἐκεῖνος ἐξηγήσατο.

Das hohepriesterliche Amt.

Io. I, 29.

Ἴδε ὁ ἀμνὸς τοῦ Θεοῦ ὁ αἴρων τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου.

Hebr. VII, 26.

Τοιοῦτος ἡμῖν ἔπρεπεν ἀρχιερεὺς, ὅσιος, ἄκακος, ἀμίαντος, κεχωρισμένος ἀπὸ τῶν ἁμαρτωλῶν, καὶ ὑψηλότερος τῶν οὐρανῶν γενόμενος.

Hebr. X, 12.

Αὐτὸς δὲ μίαν ὑπὲρ ἁμαρτιῶν προσενέγκας θυσίαν, εἰς τὸ διηνεκὲς ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τοῦ Θεοῦ.

1 Io. II, 1. 2.

Τεκνία μου, ταῦτα γράφω ὑμῖν, ἵνα μὴ ἁμάρτητε· καὶ ἐάν τις ἁμάρτῃ, παράκλητον ἔχομεν πρὸς τὸν Πατέρα, Ἰησοῦν Χριστὸν δίκαιον. (2) Καὶ αὐτὸς ἱλασμός ἐστι περὶ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν· οὐ περὶ τῶν ἡμετέρων δὲ μόνον, ἀλλὰ καὶ περὶ ὅλου τοῦ κόσμου.

2 Cor. V, 14. 15.

Ἡ ἀγάπη τȣ͂ Χριςȣ͂ συνέχει ἡμᾶς. (15) κρίναντας τȣ͂το, ὅτι εἰ εἷς ὑπὲρ πάντων ἀπέθανεν, ἄρα οἱ πάντες ἀπέθανον. Καὶ ὑπὲρ πάντων ἀπέθανεν, ἵνα οἱ ζῶντες μηκέτι ἑαυτοῖς ζῶσιν, ἀλλὰ τῷ ὑπὲρ αὐτῶν ἀποθανόντι καὶ ἐγερθέντι.

Io. III, 16.

Οὕτω ἠγάπησεν ὁ Θεὸς τὸν κόσμον, ὥςε τὸν υἱὸν αὐτȣ͂ τὸν μονογενῆ ἔδωκεν, ἵνα πᾶς ὁ πιςεύων εἰς αὐτὸν, μὴ ἀπόληται, ἀλλ᾽ ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον.

Io. X, 14. 17.

Ἐγώ εἰμι ὁ ποιμὴν ὁ καλός. (17) Διὰ τȣ͂το ὁ Πατήρ με ἀγαπᾷ, ὅτι ἐγὼ τίθημι τὴν ψυχήν μȣ (ὑπὲρ τῶν προβάτων v. 15.) ἵνα πάλιν λάβω αὐτήν.

Io. XIV, 6.

Ἐγώ εἰμι ἡ ὁδὸς, καὶ ἡ ἀλήθεια, καὶ ἡ ζωή· ȣ̓δεὶς ἔρχεται πρὸς τὸν Πατέρα, εἰ μὴ δι᾽ ἐμȣ͂.

Das königliche Amt.

Matth. XXIIX, 18.

Ἐδόθη μοι πᾶσα ἐξȣσία ἐν ȣ̓ρανῷ, καὶ ἐπὶ γῆς.

Io. XVIII, 36.

Ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ ȣ̓κ ἔςιν ἐκ τȣ͂ κόσμȣ τȣ́τȣ.

Luc. XXIV, 26.

Οὐχὶ ταῦτα ἔδει παθεῖν τὸν Χριςὸν, καὶ εἰσελθεῖν εἰς τὴν δόξαν αὐτȣ͂;

Von den beyden Ständen des Erlösers.

Phil. II, 5-11.

a) Stand der Erniedrigung.

(5) Τȣ͂το φρονείσθω ἐν ὑμῖν, ὃ καὶ ἐν Χριςῷ Ἰησȣ͂. (9) Ὃς ἐν μορφῇ Θεȣ͂ ὑπάρχων, ȣ̓χ ἁρπαγμὸν ἡγήσατο τὸ εἶναι ἴσα Θεῷ. (7) Ἀλλ᾽ ἑαυτὸν ἐκένωσε, μορφὴν δȣ́λȣ λαβὼν, ἐν ὁμοιώματι ἀνθρώπων γενόμενος, (8) καὶ σχήματι εὑρεθεὶς ὡς ἄνθρωπος, ἐταπείνωσεν ἑαυτὸν, γενόμενος ὑπήκοος μέχρι θανάτȣ, θανάτȣ δὲ ςαυρȣ͂.

b) Stand der Erhöhung.

(9) Διὸ καὶ ὁ Θεὸς αὐτὸν ὑπερύψωσε, καὶ ἐχαρίσατο αὐτῷ ὄνομα τὸ ὑπὲρ πᾶν ὄνομα· (10) ἵνα ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησῦ πᾶν γόνυ κάμψῃ ἐπουρανίων καὶ ἐπιγείων καὶ καταχθονίων. (11) καὶ πᾶσα γλῶσσα ἐξομολογήσηται, ὅτι Κύριος Ἰησῦς Χριστὸς, εἰς δόξαν Θεῦ Πατρός.

IIX. Von dem allein seeligmachenden Glauben, und von der Rechtfertigung der Gläubigen.

Eph. II, 8. 9.

Τῇ χάριτί ἐστε σεσωσμένοι διὰ τῆς πίστεως· καὶ τῦτο ὐκ ἐξ ὑμῶν, - - ἵνα μή τις καυχήσηται.

Phil. III, 8. 9.

Ἡγῦμαι πάντα ζημίαν εἶναι διὰ τὸ ὑπερέχον τῆς γνώσεως Χριστῦ Ἰησῦ τῦ Κυρίῦ μῦ, δι᾽ ὃν τὰ πάντα ἐζημιώθην, καὶ ἡγῦμαι σκύβαλα εἶναι, ἵνα Χριστὸν κερδήσω, (9) καὶ εὑρεθῶ ἐν αὐτῷ, μὴ ἔχων ἐμὴν δικαιοσύνην τὴν ἐκ νόμῦ, ἀλλὰ τὴν διὰ πίστεως Χριστῦ, τὴν ἐκ Θεῦ δικαιοσύνην ἐπὶ τῇ πίστει.

IX. Von dem heiligen Leben der Christen.

Tit. II, 11-14.

Ἐπεφάνη ἡ χάρις τῦ Θεῦ ἡ σωτήριος πᾶσιν ἀνθρώποις· (12) παιδεύῦσα ἡμᾶς, ἵνα ἀρνησάμενοι τὴν ἀσέβειαν καὶ τὰς κοσμικὰς ἐπιθυμίας, σωφρόνως καὶ δικαίως καὶ εὐσεβῶς ζήσωμεν ἐν τῷ νῦν αἰῶνι· (13) προσδεχόμενοι τὴν μακαρίαν ἐλπίδα, καὶ ἐπιφάνειαν τῆς δόξης τῦ μεγάλῦ Θεῦ καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησῦ Χριστῦ. (14) ὃς ἔδωκεν ἑαυτὸν ὑπὲρ ἡμῶν, ἵνα λυτρώσηται ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἀνομίας, καὶ καθαρίσῃ ἑαυτῷ λαὸν περιύσιον, ζηλωτὴν καλῶν ἔργων.

Gal. II, 17. 20.

Εἰ δὲ ζητῦντες δικαιωθῆναι ἐν Χριστῷ, εὑρέθημεν καὶ αὐτοὶ ἁμαρτωλοί,

λοὶ, ἆρα Χριςὸς ἁμαρτίας διάκονος; μὴ γένοιτο. (20) ζῶ δὲ, ὀυκ ἔτι ἐγὼ, ζῇ δὲ ἐν ἐμοὶ Χριςός˙ ὃ δὲ νῦν ζῶ ἐν σαρκὶ, ἐν πίςει ζῶ τῇ τῦ ὑιῦ τῦ Θεῦ, τῦ ἀγαπήσαντός με, καὶ παραδόντος ἑαυτὸν ὑπὲρ ἐμῦ.

Io. XIV, 23.

Ἐάν τις ἀγαπᾷ με, τὸν λόγον μου τηρήσει˙ καὶ ὁ Πατήρ μυ ἀγαπήσει αὐτὸν, καὶ πρὸς αὐτὸν ἐλευσόμεθα, καὶ μονὴν παρ᾽ αὐτῷ ποιήσομεν.

Io. XV, 5.

Ὁ μένων ἐν ἐμοὶ, κἀγὼ ἐν αὐτῷ, ὗτος φέρει καρπὸν πολύν˙ ὅτι χωρὶς ἐμοῦ οὐ δύνασθε ποιεῖν ὐδέν.

1 Io. II, 15. 17.

Μὴ ἀγαπᾶτε τὸν κόσμον, μηδὲ τὰ ἐν τῷ κόσμῳ˙ ἐάν τις ἀγαπᾷ τὸν κόσμον, ὐκ ἔςιν ἡ ἀγάπη τῦ Πατρὸς ἐν αὐτῷ˙ (17) Καὶ ὁ κόσμος παράγεται, καὶ ἡ ἐπιθυμία αὐτῦ˙ ὁ δὲ ποιῶν τὸ θέλημα τῦ Θεῦ, μένει εἰς τὸν αἰῶνα.

Eph. V, 1. 2.

Γίνεσθε μιμηταὶ τοῦ Θεῦ, ὡς τέκνα ἀγαπητὰ, (2) καὶ περιπατεῖτε ἐν ἀγάπῃ, καθὼς καὶ ὁ Χριςὸς ἠγάπησεν ἡμᾶς, καὶ παρέδωκεν ἑαυτὸν ὑπὲρ ἡμῶν προσφορὰν καὶ θυσίαν τῷ Θεῷ, εἰς ὀσμὴν εὐωδίας.

X. Von dem H. Geiste.

a) seiner Gottheit.

1 Cor. III, 16.

Οὐκ οἴδατε, ὅτι ναὸς Θεῦ ἐςε, καὶ τὸ πνεῦμα τῦ Θεῦ οἰκεῖ ἐν ὑμῖν;

b) Ausgange und Aemtern.

Io. XIV, 16. 17.

Ἐγὼ (Χριςὸς) ἐρωτήσω τὸν Πατέρα, καὶ ἄλλον παράκλητον δώσει ὑμῖν, ἵνα μένῃ μεθ᾽ ὑμῶν εἰς τὸν αἰῶνα˙ (17) τὸ Πνεῦμα τῆς ἀληθείας, ὃ ὁ κόσμος ὀ δύναται λαβεῖν.

Rom. IIX, 9. 14. 15. 16. 17.

Εἴ τις Πνεῦμα Χριστοῦ οὐκ ἔχει, οὗτος οὐκ ἔστιν αὐτοῦ - - (14) Ὅσοι Πνεύματος Θεοῦ ἄγονται, οὗτοί εἰσιν υἱοὶ Θεοῦ. (15) ἐλάβετε πνεῦμα υἱοθεσίας, ἐν ᾧ κράζομεν, Ἀββᾶ, ὁ Πατήρ. (16) Αὐτὸ τὸ Πνεῦμα συμμαρτυρεῖ τῷ πνεύματι ἡμῶν, ὅτι ἐσμὲν τέκνα Θεοῦ. (17) Εἰ δὲ τέκνα, καὶ κληρονόμοι· κληρονόμοι μὲν Θεοῦ, συγκληρονόμοι δὲ Χριστοῦ· εἴπερ συμπάσχομεν, ἵνα καὶ συνδοξασθῶμεν.

XI. Von der Wiedergeburt.

Io. III, 3.

Ἀμὴν, ἀμὴν, λέγω σοι, ἐὰν μή τις γεννηθῇ ἄνωθεν, οὐ δύναται ἰδεῖν τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ.

2 Cor. V, 17.

Ὥστε, εἴ τις ἐν Χριστῷ, καινὴ κτίσις.

1 Io. V, 3. 4.

3. Αἱ ἐντολαὶ αὐτοῦ βαρεῖαι οὐκ εἰσίν. (4) Ὅτι πᾶν τὸ γεγεννημένον ἐκ τοῦ Θεοῦ νικᾷ τὸν κόσμον· καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ νίκη, ἡ νικήσασα τὸν κόσμον, ἡ πίστις ἡμῶν.

XII. Von der Erneurung.

Phil. II, 13. IV, 3.

Ὁ Θεός ἐστιν ὁ ἐνεργῶν ἐν ὑμῖν καὶ τὸ θέλειν καὶ τὸ ἐνεργεῖν ὑπὲρ τῆς εὐδοκίας. (IV, 13.) Πάντα ἰσχύω ἐν τῷ ἐνδυναμοῦντί με, Χριστῷ.

XIII. Von der H. Taufe.

Tit. III, 5.

Ὁ Θεὸς ἔσωσεν ἡμᾶς διὰ λουτροῦ παλιγγενεσίας, καὶ ἀνακαινώσεως Πνεύματος ἁγίου.

Gal. III, 27.

Ὅσοι εἰς Χριστὸν ἐβαπτίσθητε, Χριστὸν ἐνεδύσασθε.

XIV. Vom H. Abendmahl.

1 Cor. X, 16.

Τὸ ποτήριον τῆς εὐλογίας, ὃ εὐλογοῦμεν, οὐχὶ κοινωνία τοῦ αἵματος τοῦ

Χριςȣ̃ ἐςι; Τὸν ἄρτον, ὃν κλῶμεν, ȣ̓χὶ κοινωνία τȣ̃ σώματος τȣ̃ Χριςȣ̃ ἐςιν;

XV. Vom Gebet.

Io. XVI, 23.

Ἀμὴν, ἀμὴν, λέγω ὑμῖν, ὅτι, ὅσα ἂν αἰτήσητε τὸν Πατέρα ἐν τῷ ὀνόματί μȣ, δώσει ὑμῖν.

Rom. IIX, 26.

Ὡσαύτως δὲ καὶ τὸ Πνεῦμα συναντιλαμβάνεται ταῖς ἀσθενείαις ἡμῶν· τὸ γὰρ τὶ προσευξώμεθα, καθὸ δεῖ, ȣ̓κ οἴδαμεν, ἀλλ᾽ αὐτὸ τὸ Πνεῦμα ὑπερεντυγχάνει ὑπὲρ ὑμῶν ςεναγμοῖς ἀλαλήτοις.

XVI. Von dem geistlichen und leiblichen Leiden der Christen.

Hebr. XII. 1. 2. 6.

Ὄγκον ἀποθέμενοι πάντα, καὶ τὴν εὐπερίςατον ἁμαρτίαν, δι᾽ ὑπομονῆς τρέχωμεν τὸν προκείμενον ἡμῖν ἀγῶνα· (2) ἀφορῶντες εἰς τὸν τῆς πίςεως ἀρχηγὸν καὶ τελειωτὴν, Ἰησȣ̃ν, ὃς, ἀντὶ τῆς προκειμένης αὐτῷ χαρᾶς, ὑπέμεινε ςαυρὸν, αἰσχύνης καταφρονήσας, ἐν δεξιᾷ τε τȣ̃ θρόνȣ τȣ̃ Θεȣ̃ ἐκάθισεν. (6) ὃν γὰρ ἀγαπᾷ Κύριος, παιδεύει.

2 Cor. IV, 17. 18.

Τὸ παραυτίκα ἐλαφρὸν τῆς θλίψεως ἡμῶν, καθ᾽ ὑπερβολὴν εἰς ὑπερβολὴν, αἰώνιον βάρος δόξης κατεργάζεται ἡμῖν· (18) Μὴ σκοπȣ́ντων ἡμῶν τὰ βλεπόμενα, ἀλλὰ τὰ μὴ βλεπόμενα· τὰ γὰρ βλεπόμενα, πρόσκαιρα· τὰ δὲ μὴ βλεπόμενα, αἰώνια.

XVII. Von der Kirche.

1 Pet II, 9. 10.

Ὑμεῖς δὲ, γένος ἐκλεκτὸν, βασίλειον ἱεράτευμα, ἔθνος ἅγιον, λαὸς εἰς περιποίησιν· ὅπως τὰς ἀρετὰς ἐξαγγείλητε τȣ̃ ἐκ σκότȣς ὑμᾶς καλέσαντος εἰς τὸ θαυμαςὸν αὐτȣ̃ φῶς· (10) Οἵ ποτὲ οὐ λαὸς, νῦν δὲ λαὸς Θεȣ̃

οἱ

οἱ ἐκ ἠλεημένοι, νῦν δὲ ἐλεηθέντες.

Eph. V, 25. 26. 23.

Ὁ Χριςὸς ἠγάπησε τὴν ἐκκλησίαν, καὶ ἑαυτὸν παρέδωκεν ὑπὲρ αὐτῆς, ἵνα αὐτὴν ἁγιάσῃ, καθαρίσας τῷ λȣτρῷ τȣ̃ ὕδατος ἐν ῥήματι - - - (23) ὁ Χριςὸς κεφαλὴ τῆς ἐκκλησίας· καὶ αὐτὸς ἐςὶ σωτὴρ τȣ̃ σώματος.

XVIII. Vom Tode.

Phil. I, 21. 23.

Ἐμοὶ τὸ ζῆν Χριςός· καὶ τὸ ἀποθανεῖν, κέρδος. (23) τὴν ἐπιθυμίαν ἔχων εἰς τὸ ἀναλῦσαι, καὶ σὺν Χριςῷ εἶναι.

Apoc. XIV, 13.

Μακάριοι οἱ νεκροὶ, οἱ ἐν Κυρίῳ ἀποθνήσκοντες ἀπάρτι· Ναὶ, λέγει τὸ Πνεῦμα, ἵνα ἀναπαύσωνται ἐκ τῶν κόπων αὐτῶν· τὰ δὲ ἔργα αὐτῶν ἀκολȣθεῖ μετ' αὐτῶν.

XIX. Von der Auferstehung der Todten und von dem allgemeinen Gerichte.

Act. XXIV, 15.

Ἐλπίδα ἔχων εἰς τὸν Θεὸν, ἣν καὶ αὐτοὶ ȣ̃τοι προσδέχονται, ἀνάςασιν μέλλειν ἔσεσθαι νεκρῶν, δικαίων τε καὶ ἀδίκων.

2 Cor. V, 10.

Τοὺς πάντας ἡμᾶς φανερωθῆναι δεῖ ἔμπροσθεν τοῦ βήματος τȣ̃ Χριςȣ̃, ἵνα κομίσηται ἕκαςος τὰ διὰ τȣ̃ σώματος, πρὸς ἃ ἔπραξεν, εἴτε ἀγαθὸν, εἴτε κακόν.

XX. Vom ewigen Leben.

Io. X, 27. 28.

Τὰ πρόβατα τὰ ἐμὰ τῆς φωνῆς μου ἀκȣ́ει. (28) Κᾀγὼ ζωὴν αἰώνιον δίδωμι αὐτοῖς, καὶ ȣ̓ μὴ ἀπόλωνται εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ ȣ̓χ ἁρπάσει τις αὐτὰ ἐκ τῆς χειρός μȣ.

Rom. II, 9. 10. 11.

Θλῖψις καὶ στενοχωρία
ἐπὶ πᾶσαν ψυχὴν ἀν-
θρώπου τοῦ κατεργαζομέ-
νου τὸ κακόν. (10) δόξα
δὲ, καὶ τιμὴ, καὶ εἰρήνη,
παντὶ τῷ ἐργαζομένῳ τὸ
ἀγαθὸν, Ἰουδαίῳ τε πρῶ-
τον καὶ Ἕλληνι. (11) Οὐ
γάρ ἐστι προσωποληψία
παρὰ τῷ Θεῷ.

Apoc. XXII, 17. 20.

Τὸ Πνεῦμα καὶ ἡ νύμ-
φη λέγουσιν· Ἐλθέ. (20)
Λέγει ὁ μαρτυρῶν ταῦτα.
Ναὶ ἔρχομαι ταχύ. Ἀμήν.
Ναὶ ἔρχου Κύριε, Ἰησοῦ.

Aesopische Fabeln *)

zur Uebung im Uebersetzen.

1. Καρκῖνος καὶ Μήτηρ, ex *Aphthonio.*

Ἡ μήτηρ πρὸς τὸν καρκῖνον· τί δὲ λοξὴν, ἦν, ὦ παῖς, βαδίζεις ὁδὸν, ὀρθὴν εἶναι προσῆκον; ὁ δὲ πρὸς αὐτήν· ἡγοῦ τῆς ὁδοῦ, ὦ μῆτερ, καὶ πρὸς αὐτὴν βαδίζειν πειράσομαι· τῆς δὲ βαδίζειν ἀπορούσης ὀρθῶς, κατήγορος ὁ παῖς τῆς παρανοίας ἐγένετο.

Ῥᾷον παραινεῖν, ἃ ποιεῖν ὑπῆρξεν ἀδύνατον.

2. Λαγωοὶ καὶ Βάτραχοι.

Οἱ λαγωοί ποτε συνελθόντες τὸν ἑαυτῶν πρὸς ἀλλήλους ἀπεκλαίοντο βίον, ὡς ἐπισφαλὴς εἴη, καὶ

δειλίας

*) Ich habe diejenigen Fabeln dazu erwählet, welche in meiner Chrestomathia Latina von p. 93. an bis 107 lateinisch stehen, und also die Uebersetzung, als überflüßig weggelassen.

δειλίας πλέως· καὶ γὰρ καὶ ὑπ' ἀνθρώπων, καὶ κυνῶν, καὶ ἀετῶν, καὶ ἄλλων πολλῶν ἀναλίσκονται· βέλτιον ἓν εἶναι θανεῖν ἅπαξ, ἢ διὰ βίȣ τρέμειν. τȣ̃το τοίνυν κυρώσαντες, ὥρμησαν κατὰ ταυτὸν εἰς τὴν λίμνην, ὡς εἰς αὐτὴν ἐμπεσȣ́μενοι καὶ ἀποπνιγησόμενοι. τῶν δὲ καθημένον κύκλω τῆς λίμνης βατράχων, ὡς τὸν τȣ̃ δρόμȣ κτύπον ᾔσθοντο, εὐθὺς εἰς ταύτην εἰσπηδησάντων, τῶν λαγωῶν τις, ἀγχινȣέςερος εἶναι δοκῶν τῶν ἄλλων, ἔφη. ςῆτε, ἑταῖροι, μηδὲν δεινὸν ὑμᾶς αὐτȣ̀ς διαπράξηθε, ἤδη, ὡς ὁρᾶτε, καὶ ἡμῶν ἕτερ' ἐςὶ ζῶα δειλότερα.

Ὁ μῦθος δηλοῖ· ὅτι οἱ δυςυχȣ̃ντες ἐξ ἑτέρων χάρονα πασχόντων παραμυθȣ̃νται.

3. Ἀλώπηξ καὶ Γέρανος, ex *Plutarcho*.

Οἱ δὲ τοιαῦτα προβλήματα καθιέντες ȣ̓δὲν ἂν τῆς Αἰσώπȣ. γεράνȣ καὶ ἀλώπεκος ἐπιεικέςερον πρὸς κοινωνίαν φανεῖεν. ὧν ἡ μὲν ἔτνος τί λιπαρὸν κατὰ λίθȣ πλατείας καταχεαμένην, ἀλλὰ γέλωτα πάχȣσαν ἠνία. ἐξέφευγε γὰρ ὑγρότητι τὸ ἔτνος τὴν λεπτότητα τȣ̃ ςόματος αὐτῆς. ἐν μέρει τοίνυν ἡ γεράνος αὐτῇ καταγγείλασα δεῖπνον, ἐν λαγηνίδι πρȣ̀θηκε λεπτὸν ἐχȣ́σῃ καὶ μακρὸν τράχηλον, ὥςε αὐτὴν μὲν καθιέναι τὸ ςόμα ῥαδίως καὶ ἀπολαύειν, τὴν δὲ ἀλώπεκα μὴ δυναμένην κομίζεθαι συμβολὰς πρεπȣ́σας.

4. Γαλῆ.

Γαλῆ εἰς ἐργαςήριον εἰσελθȣ̃σα χαλκέως, τὴν ἐκεῖ κειμένην περιέλειχε ῥίνην. ξωομένης δὲ τῆς

γλώττης, αἷμα πολὺ ἐφέρετο. ἡ δὲ ἥδετο, νομίζουσά τι τοῦ σιδήρου ἀφαιρεῖν, ἄχρις οὗ παντελῶς πᾶσαν τὴν γλῶτταν ἀνήλωσεν.

Ο μῦθος πρὸς τοὺς ἐν φιλονεικίαις ἑαυτοὺς βλάπτοντας.

5. Κοιλία καὶ Πόδες.

Κοιλία καὶ πόδες περὶ δυνάμεως ἤριζον. παρ᾽ ἕκαστα δὲ τῶν ποδῶν λεγόντων, ὅτι τοσοῦτον προέχουσι τῇ ἰσχύϊ, ὡς καὶ αὐτὴν τὴν γαστέρα βαστάζειν, ἐκείνη ἀπεκρίνατο, ἀλλ᾽ ὦ οὗτοι, ἐὰν μὴ τροφὴν ἐγὼ ὑμῖν παράσχοιμι, οὐδὲ ὑμᾶς βαστάζειν δυνήσεσθαι.

Οὕτω καὶ ἐπὶ τῶν στρατευμάτων μηδὲν εἶναι τὸ πλῆθος, ἐὰν μὴ οἱ στρατηγοὶ ἄριστα φρονῶσιν.

6. Νεανίσκοι καὶ Μάγειρος.

Δύο νεανίσκοι μαγείρῳ παρεκάθηντο, καὶ δὴ τοῦ μαγείρου περί τι τῶν οἰκείων ἔργων ἀσχολουμένου, ἕτερος τούτων μέρος τὶ τῶν κρεῶν ὑφελόμενον εἰς τὸν θατέρου καθῆκε κόλπον. ἐπιστραφέντος δὲ τοῦ μαγείρου, καὶ τὸ κρέας ἐπιζητοῦντος, ὁ μὲν εἰληφὼς ὤμνυε μὴ ἔχειν, ὁ δὲ ἔχων, μὴ εἰληφέναι. ὁ δὲ μάγειρος, αἰσθόμενος τὴν κακουργίαν αὐτῶν, εἶπεν, ἀλλὰ κἂν ἐμὲ λάθητε, τόν γ᾽ ἐπιορκούμενον Θεὸν οὐκ οὖν λύσεσθαι.

Ο μῦθος δηλοῖ· ὅτι κἂν ἀνθρώπους ἐπιορκοῦντες λάθωμεν, ἀλλὰ τόν γε Θεὸν οὐ λήσομεν.

7. Γεωργὸς καὶ Παῖδες αὐτοῦ.

Γεωργός τις μέλλων καταλύειν τὸν βίον, καὶ βουλόμενος τοὺς ἑαυτοῦ παῖδας πεῖραν λαβεῖν τῆς γεωργίας,

γίας, προσκαλεσάμενος αὐτὲς ἔφη. παῖδες ἐμοὶ, ἐγὼ μὲν ἤδη τὸν βίον ὑπέξειμι, ὑμεῖς δ' ἅπερ ἐν τῇ ἀμπέλῳ μοι κέκρυπται ζητήσαντες, εὑρήσετε πάντα. οἱ μὲν ὖν οἰηθέντες θησαυρὸν ἐκεῖπυ κατορωρύχθαι, πᾶσαν τὴν τῆς ἀμπέλυ γῆν μετὰ τὴν ἀποβίωσιν τῦ πατρὸς κατέσκαψαν, καὶ θησαυρῷ μὲν ὐ περιέτυχον· ἡ δὲ ἄμπελος καλῶς σκαφεῖσα, πολλαπλασίονα τὸν καρπὸν ἀνέδωκεν.

Ο μῦθος δηλοῖ· ὅτι ὁ κάματος θησαυρός ἐςι τοῖς ἀνθρώποις.

8. Ἀλώπηξ καὶ Λέων.

Αλώπηξ μή πω θεασαμένη λέοντα, ἐπειδὴ κατά τινα τύχην αὐτῷ συνήντησε, τὸ μὲν πρῶτων ὕτως ἐφοβήθη, ὡς μικρῦ καὶ ἀποθανεῖν· ἔπειτα τὸ δεύτερον θεασαμένη, ἐφοβήθη μὲν, ὐ μὴν ὡς τὸ πρότερον. ἐκ τρίτυ τε τῦτον θεασαμένη, ὕτως αὐτῦ κατεθάῤῥησεν, ὡς καὶ προσελθῦσα διαλεχθῆναι.

Ο μῦθος δηλοῖ· ὅτι ἡ συνήθεια καὶ τὰ φοβερὰ τῶν πραγμάτων εὐπρόσιτα ποιεῖ.

9. Παῖς ψεύςης.

Παιδίον τὰ πρόβατα νέμον, ὡς λύκον ἐρχόμενον πρὸς διαφθορὰν ὁρῶν, ἐπικαλύμενον τὺς ἀγρότας, ἔλεγε· βοηθεῖτε ὧδε ἔρχεται λύκος. οἱ δὲ ἀγρόται τρέχοντες τῦτον εὕρισκον μὴ ἀληθεύειν· τῦτο δὲ ποιήσαντος πολλάκις, εὕρισκον ψευδόμενον. μετὰ δὲ ταῦτα τῦ λύκυ προσελθόντος, καὶ τῦ παῖδος βοῶντος, δεῦτε, λύκος, ὐκέτι τις ἐπεπιςεύκει προςδραμεῖν αὐτῷ καὶ βοηθῆσαι. ὁ δὲ λύκος εὑρηκὼς

ρηκὼς ἄδειαν, τὴν ποίμνην πᾶσαν διέφθειρεν εὐκόλως.

Ὅτι τοσᾶτον ὄφελος τῷ ψεύςῃ, ὅτι καὶ ἀληθῆ λέγων πολλάκις ἐ πιςεύεται.

10. Ταὼς καὶ Κολοιός.

Τῶν ὀρνίθων βελομένων ποιῆσαι βασιλέα, ταὼς ἑαυτὸν ἠξίε διὰ τὸ κάλλος χειροτονεῖν. αἱρεμένων δὲ τῦτον πάντων, κολοιὸς ὑπολαβὼν ἔφη, ἀλλ' εἰ σῦ βασιλεύοντος ἀετὸς ἡμᾶς καταδιώκειν ἐπιχειρήσει, πῶς ἡμῖν ἐπαρκέσεις;

Ο μῦθος δηλοῖ· ὅτι τὲς ἄρχοντας ἐ διὰ κάλλος μόνον, ἀλλὰ καὶ ῥώμην καὶ φρόνησιν ἐκλέγεσθαι δεῖ.

10. *Pavo* & *Monedula.*

Cum haberent comitia volucres regi creando, petiit regnum pavo, quod se ob formam eximiam illo dignum prae cunctis esse diceret; qui cum omnium suffragia laturus videretur, hic tamen rex inquit monedula, si forte sit factus, & aquilam hostem babuerimus, quidnam opis auxiliive poterit afferre?

Monet fabula: in Principibus legendis non speciem modo, sed etiam virtutem & sapientiam spectari oportere.

11. Ἔριφος καὶ Λύκος.

Ερίφος, ὑςερήσασα τῆς ποίμνης, ὑπὸ λύκε κατεδιώκετο· ἐπιςραφεῖσα δὲ πρὸς αὐτὸν, εἶπεν, ὦ λύκε, ἐπεὶ πέπεισμαι, ὅτι σὸν βρῶμα γενήσομαι, ἵνα μὴ

μὴ ἀηδῶς ἀποθάνω, αὔλησον πρῶτον, ὅπως ὀρχήσωμαι. τοῦ δὲ λύκου αὐλοῦντος, καὶ τῆς ἐρίφου ὀρχουμένης, οἱ κύνες ἀκούσαντες τὸν λύκον ἐδίωκον. ὁ δὲ ἀποστραφεὶς τῇ ἐρίφῳ φησὶ, δικαίως ταῦτά μοι γίνεται· ἔδει γάρ με, μάγειρον ὄντα, αὐλητὴν μὴ μιμεῖσθαι.

Ὁ μῦθος δηλοῖ· ὅτι οἱ τῶν μὲν πρὸς ἃ πεφύκασιν ἀμελοῦντες, τὰ δὲ ἑτέρων ἐπιτηδεύειν πειρώμενοι, δυστυχίαις περιπίπτουσιν.

12. Τέττιξ καὶ Μύρμηκες.

Χειμῶνος ὥρᾳ τῶν σίτων βραχέντων, οἱ μύρμηκες ἔψυχον. τέττιξ δὲ λιμώττων ᾔτει αὐτοὺς τροφήν. οἱ δὲ μύρμηκες εἶπον αὐτῷ, διατί τὸ θέρος οὐ συνῆγες τροφήν; ὁ δὲ εἶπεν, οὐκ ἐσχόλαζον, ἀλλ' ᾖδον μουσικῶς. οἱ δὲ γελάσαντες εἶπον, ἀλλ' εἰ θέρους ὥραις ηὔλεις χειμῶνος ὀρχοῦ.

Ὁ μῦθος δηλοῖ· ὅτι οὐ δεῖ τινα ἀμελεῖν ἐν παντὶ πράγματι, ἵνα μὴ λυπηθῇ καὶ κινδυνεύσῃ.

13. Λύκος καὶ γραῦς.

Λύκος λιμώττων περιῄει ζητῶν τροφήν. γενόμενος δὲ κατά τινα τόπον, ἤκουσε παιδίου κλαίοντος, καὶ γραὸς λεγούσης αὐτῷ, παῦσαι τοῦ κλαίειν. εἰ δὲ μὴ, τῇ ὥρᾳ ταύτῃ ἐπιδώσω σε τῷ λύκῳ. οἰόμενος δὴ ὁ λύκος ὅτι ἀληθεύει ἡ γραῦς, ἵστατο πολλὴν ἐκδεχόμενος ὥραν. ὡς δ' ἑσπέρα κατέλαβεν, ἀκούει πάλιν τῆς γραὸς κολακευούσης τὸ παιδίον, καὶ λεγούσης αὐτῷ, ἐὰν ἔλθῃ ὁ λύκος δεῦρο, φονεύσομεν, ὦ τέκνον, αὐτόν. ταῦτα ἀκούσας ὁ λύκος ἐπο-

ρεύετο, λέγων, ἐν ταύτῃ τῇ ἐπαύλει ἄλλα μὲν λέγουσιν, ἄλλα δὲ πράττουσιν.

Ὁ μῦθος πρὸς ἀνθρώπους, οἵ τινες τὰ ἔργα τοῖς λόγοις οὐκ ἔχουσιν ὅμοια.

14. Μῦες δύο; ἀρουραῖος καὶ ἀστικός. ex *Aphthonio*.

Μῦς ἀρουραῖος ἀστικῷ γίνεται φίλος μυΐ, καὶ τὴν φιλίαν πιστούμενος πρῶτος εἰς ἀγρὸν τὸν ἀστικὸν παρελάμβανεν, καὶ ξενίαν αὐτῷ παρατίθει καὶ τράπεζαν, ἃ φέρειν οἶδε τοῖς ἐνοικοῦσιν ἀγρόν. ἀμειβόμενος δὲ τὴν ξενίαν ὁ ἀστικὸς, εἰς ἄστυ τὸν ἀρουραῖον ἐκόμιζεν, καὶ εἰς ἀνδρὸς εὐπόρου παρελάμβανεν οἶκον. ὡς δὲ τῶν ὄντων ἤδη προσάπτεσθαι ἤθελον, προσιών τις ἀνέκοπτε. καὶ τοσαυτάκις τῆς ἐν τοῖς ὄψοις ἀπηλαύνοντο πείρας, ὁσάκις ἐπειρῶντο μεταλαμβάνειν. καὶ τελευταῖον ὁ ἀρουραῖος; ἄπειμι, ἔφη, τὴν ἐν ἀγροῖς προτιμῶν μετριότητα τῆς ἐν ἄστει τρυφῆς.

Οὕτως οἱ μέτρια κτώμενοι τῶν πλουτούντων εἰσὶν αἱρετώτεροι.

15. Ὁδοιπόροι καὶ Ἄρκτος.

Δύο φίλοι τὴν αὐτὴν ὁδὸν ἐβάδιζον. ἄρκτου δὲ αὐτοῖς ἐπιφανείσης, ὁ μὲν εἷς φθάσας ἀνέβη ἐπί τι δένδρον, καὶ ἐνταῦθα ἐκρύπτετο. ὁ δὲ ἕτερος, μέλλων περικατάληπτος γίνεσθαι, πεσὼν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, ἑαυτὸν νεκρὸν προσεποιεῖτο. τῆς δὲ ἄρκτου προσενεγκούσης αὐτῷ τὸ ῥύγχος καὶ περιοσφραινομένης, τὰς ἀναπνοὰς συνεῖχε. φασὶ γὰρ νεκροῦ μὴ ἅπτεσθαι τὸ ζῶον. ἀπαλλαγείσης δὲ, ὁ ἀπὸ τοῦ

δένδρου

δένδρȣ καταβὰς ἐπυνθάνετο τȣ̃ ἑτέρȣ, τί ἡ ἄρκτος πρὸς τὸ ȣ̃ς εἰρήκει. ὁ δὲ εἶπε τȣ̃ λοιπȣ̃ τοιαύτοις μὴ συνοδοιπορεῖν φίλοις, οἳ ἐν κινδύνοις ȣ̓ παραμένȣσιν.

Ο λόγος δηλοῖ, ὅτι τὰς γνησίας τῶν φίλων αἱ συμφοραὶ δοκιμάζȣσι.

16. Invidus deest in Graecis.

17. Παῖς λȣσάμενος ἑαυτόν; ex *MS. Gall.*

Παῖς λȣσάμενος ἐν ποταμῷ ἐκινδύνευε πνιγῆναι· καὶ ἰδών τινα παροδίτην, ἐπεφώνει, βοήθησον. ὁ δὲ ἐμέμφετο τῷ παιδὶ τολμηρίαν. τὸ δὲ παιδίον εἶπεν· ἀλλὰ νῦν μοι βοήθησον, ὕςερον δὲ σωθέντα μέμφȣ.

Ο μῦθυς δηλοῖ τȣ̃το. μὴ μέμφȣ, πλὴν ἐλέησον....

18. Πίθηκοι.

Τȣ̀ς πιθήκȣς φασὶ δύο τίκτειν καὶ τὸν μὲν ἕτερον ςέργειν καὶ μετ᾽ ἐπιμελείας τρέφειν, τὸν δὲ ἕτερον μισεῖν. συμβαίνει δὲ κατά τινα τύχην, τὸν μὲν ἐπιμελȣ́μενον καὶ ἀγκαλιζόμενον παρὰ τῆς μητρὸς ἀποπνίγεσθαι, τὸν δὲ ὀλιγορȣ́μενον ἐκτελεῖσθαι.

Ο λόγος δηλοῖ ὅτι πάσης προνοίας ἡ τύχη δυνατωτέρα.

Fab. 19-25 desunt in Graecis.

26. Κομπαςής.

Ανήρ τις ἀποδημήσας, εἶτα δὲ πάλιν πρὸς τὴν ἑαυτȣ̃ γῆν ἐπανελθὼν, ἄλλα τε πολλὰ ἐν διαφόροις ἤνδρα-

ἠνδραγαθηκέναι χώραις ἐκόμπαζε, καὶ δὴ καὶ τῇ Ῥόδῳ πεπηδηκέναι πήδημα, οἷον ἐδεὶς τῶν ἐπ' αὐτῶ δυνατὸς ἂν εἴη πηδῆσαι· πρὸς τῶτο δὲ καὶ μάρτυρας τὰς ἐκεῖ παρόντας ἔλεγεν ἔχειν. τῶν δὲ παρόντων τὶς ὑπολαβὼν, ἔφη, ὦ ἕτος, εἰ ἀληθὲς τῶτ' ἔςιν, ἐδὲν δεῖ σοι μαρτύρων· ἰδὲ Ῥόδος, ἰδὲ καὶ τὸ πήδημα.

Ὁ μῦθος δηλοῖ· ὅτι ἐὰν μὴ πρόχειρος ᾖ τῶ πράγματος ἀπόδειξις ᾖ, πᾶς λόγος περιττός ἐςιν.

27. Μάντις.

Μάντις, ἐπ' ἀγορᾶς καθήμενος, διελέγετο. ἐπιςάντος δέ τινος αἴφνης, καὶ ἀπαγγείλαντος, ὡς αἱ τῆς οἰκίας αὐτῶ θυρίδες ἀναπεπταμέναι τε πᾶσαι εἶεν καὶ πάντα τὰ ἔνδον ἀφῃρημένα, ἀνεπήδησέ τε ςενάξας, καὶ δρομαῖος ᾔει. τρέχοντα δέ τις αὐτὸν θεασάμενος, ὦ ἕτος, εἶπεν, ὁ τἀλλότρια πράγματα προειδέναι ἐπαγγελλόμενος, τὰ σαυτῶ ἐ προεμαντεύω;

Ὁ μῦθος πρὸς τὰς τὸν μὲν ἑαυτῶν βίον φαύλως διοικᾶντας, τῶν δὲ μηδὲν αὐτοῖς προσηκόντων προνοεῖσθαι πειρομένας.

28. Παῖς καὶ Μήτηρ.

Παῖς ἐκ διδασκαλείω τὴν τῶ συμμαθητῶ δέλτον κλέψας, ἤνεγκε τῇ μητρί. τῆς δὲ μὴ ἐπιπληξάσης, μᾶλλον μὲν ἐν ἀποδεξαμένης, προϊὼν τοῖς χρόνοις ἤρξατο καὶ τὰ μείζω κλέπτειν. ἐπαυτοφώρῳ δέ ποτε ληφθεὶς, ἀπήγετο τὴν πρὸς θάνατον. τῆς δὲ μητρὸς ἑπομένης καὶ ὀλοφυρομένης, ἐκεῖνος τῶν δημίων ἐδεῖτο βραχέα τινὰ τῇ μητρὶ διαλεχθῆναι πρὸς τὸ ἐς. τῆς δὲ ταχέως τῷ ςόματι

τοῦ παιδὸς προθείσης, ἐκεῖνος τὸ οὖς τοῖς ὀδοῦσι δακὼν ἀφείλετο. τῆς δὲ μητρὸς καὶ τῶν ἄλλων κατηγορούντων, ὡς οὐ μόνον κέκλοφεν, ἀλλ' ἤδη καὶ εἰς τὴν μητέρα ἠσέβηκεν, ἐκεῖνος εἶπεν, αὐτὴ γάρ μοι τῆς ἀπωλείας γέγονεν αἴτιος. εἰ γὰρ ὅτε τὴν δέλτον ἐκεκλόφειν ἐπέπληξέ μοι, οὐκ ἂν μέχρι τούτων χωρήσας νῦν ἠγόμην ἐπὶ τὸν θάνατον.

Ὁ μῦθος δηλοῖ· ὅτι τῶν μὴ κατ' ἀρχὰς κολαζομένων ἐπὶ μεῖζον αὐξάνει τὰ κακά.

29. Γέρων καὶ Θάνατος.

Γέρων ποτὲ ξύλα τεμὼν ἐξ ὄρους, κἀπὶ τῶν ὦμον ἀράμενος, ἐπειδὴ πολλὴν ὁδὸν ἐπηχθισμένος ἐβάδισεν, ἀπειρηκὼς, ἀπέθετό τε τὰ ξύλα, καὶ τὸν θάνατον ἐλθεῖν ἐπεκαλεῖτο. τοῦ δὲ θανάτου εὐθὺς ἐπιστάντος, καὶ τὴν αἰτίαν πυνθανομένου δι' ἣν αὐτὸν καλοίη, ὁ γέρων ἔφη, ἵνα τὸν φόρτον τοῦτον ἄρας ἐπιθῇς μοι.

Ὁ μῦθος δηλοῖ· ὅτι πᾶς ἄνθρωπος φιλόζωος ὢν, κἂν μυρίοις κινδύνοις περιπεσὼν δοκῇ θανάτου ἐπιθυμεῖν, ὅμως τὸ ζῆν πολὺ πρὸ τοῦ θανάτου αἱρεῖται.

30. Αἴλουρες καὶ Μύες.

Ἐν οἰκίᾳ τινὶ πολλῶν μυῶν ὄντων, αἴλουρος τοῦτο γνοὺς ἧκεν ἐνταῦθα, καὶ καθέκαστον αὐτῶν συλλαμβάνων κατήσθιεν. οἱ δὲ καθ' ἑκάστην ἑαυτοὺς ἀναλισκομένους ὁρῶντες, ἔφασαν πρὸς ἀλλήλους, μηκέτι κάτω κατέλθωμεν, ἵνα μὴ παντάπασιν ἀπολώμεθα· τοῦ γὰρ αἰλούρου μὴ δυναμένου δεῦρο ἐξικνεῖσθαι, ἡμεῖς σοθησόμεθα, ὁ δὲ αἴλουρος μηκέτι τῶν μυῶν κατιόντων, ἔγνω δι' ἐπινοίας αὐτοὺς σοφιζόμενος ἐκκαλέσασθαι· καὶ δὴ ἀπὸ πατταλου τινὸς ἑαυτὸν ἀναβὰς ἀπηώρησε, καὶ προσεποιεῖτο νεκρὸν εἶναι. τῶν δὲ μυῶν τις παρακύψας, καὶ ἰδὼν αὐτὸν, ἔφη, ὦ οὗτος, κἂν θύλαξ γένῃ, οὐ προσελεύσομαί σοι.

Ὁ μῦθος δηλοῖ· ὅτι τῶν ἀνθρώπων οἱ φρόνιμοι, ὅταν τῆς ἐνίων μοχθηρίας πειραθῶσιν, οὐκέτι αὐτῶν ἐξαπατῶνται ταῖς ὑποκρίσεσιν.

ΠΥΘΑΓΟΡΟΥ *)

ΧΡΥΣΑ ΕΠΗ.

Ἀθανάτους μὲν [a]) πρῶτα [b]) θεοὺς, νόμῳ ὡς διάκειται [c]),
Τίμα· καὶ σέβου ὅρκον· ἔπειθ᾽ ἥρωας [d]) ἀγαυούς [e]),
Τούς τε [f]) καταχθονίους σέβε δαίμονας [g]), ἔννομα ῥέζων [h]).
Τούς τε γονεῖς τίμα, τούς τ᾽ ἄγχιστ᾽ ἐκγεγαῶτας [i]).
Τῶν δ᾽ ἄλλων ἀρετῇ ποιεῦ [k]) φίλον, ὅστις ἄριστος.

Πραέσι

*) Pythagoras aus Samo gebürtig, und das Haupt der Italiänischen Philosophie, hat sich nach vielen gelehrten Reisen, endlich unter der Regierung des Servius Tullius nach Italien gewendet, um daselbst vor der Grausamkeit des Polycrates gesichert, seine philosophischen Untersuchungen und Collegia fortsetzen zu können. Seine Schüler musten erst eine Zeitlang das Schweigen lernen und ausüben. Sein Ansehen galt so viel, daß seine Zuhörer die Wahrheit eines Satzes bloß mit den Worten: αὐτὸς ἔφα, bewiesen, welches damals so viel galt, als jetzo das Q. E. D. oder ; W. Z. E. W. Ob aber dieses güldene Gedicht von ihm selbst sey verfertiget worden, oder, ob nur einer seiner Schüler seines Lehrers Moral in Verse gebracht habe, darüber sind die Bücherrichter noch nicht einig. S. Fabricii Bibl. Gr. L. II. c. XII. §. 6. p. 461. Genug, daß wir hier die praktische Philosophie in guten griechischen Versen zu lesen bekommen.

a) ὁ μὲν dieser, ὁ δὲ jener v. 5. s. pag. 57. §. III. *b*) neutr. plur. zuerst. *c*) verordnen. *d*) Halbgötter, Helden in der Tugend und im Kriege. *e*) Aeol. & poet. bewundernswürdig. *f*) wie auch. p. 9. g) mentes a δαίω scio. Schutzgeister. *h*) Lat. iusta facere. opfern. *i*) i. e. τοὺς ἀγχιστεῖς. von ἄγχι und ἐκγεγαώς. Pr. part. ἐκγάω die nächsten Anverwandten. *k*) Dorice.

Πρᾳέσι [l]) δ' εἶκε [m]) λόγοις, ἔργοισί [n]) τ' ἐπωφελίμοισι [o]).
Μηδ' ἔχθαιρε [p]) φίλον σὸν ἁμαρτάδος [q]) εἵνεκα μικρῆς,
Ὄφρα [r]) δύνῃ δύναμις γὰρ ἀνάγκης ἐγγύθι [s]) ναίει [t]).
Ταῦτα μὲν οὗτος ἴσθι· [u]) κρατεῖν δ' εἰθίζεο [v]) τῶν δε·
Γαστρὸς μὲν πρώτιστα, καὶ ὕπνου, λαγνείης [w]) τε,
Καὶ θυμοῦ. Πρήξεις δ' αἰσχρόν ποτε μήτε μετ' ἄλλου,
Μήτ' ἰδίῃ· πάντων δὲ μάλιστ' αἰσχύνεο [x]) σαυτόν.
Εἶτα δικαιοσύνην ἀσκεῖν ἔργῳ τε, λόγῳ τε.
Μηδ' ἀλογίστως σαυτὸν ἔχειν περὶ μηδὲν ἔθιζε·
Ἀλλὰ γνῶθι [y]) μὲν ὡς θανέειν [z]) πέπρωται [a]) ἅπασι·
Χρήματα δ' ἄλλοτε μὲν κτᾶσθαι φιλεῖ, ἄλλοτ' ὀλέσθαι [b]).
Ὅσσα τε δαιμονίῃσι [c]) τύχαις βροτοὶ ἄλγε' [d]) ἔχουσιν,
Ὧν ἂν μοῖραν ἔχῃς, πρᾴως φέρε μηδ' ἀγανάκτει.
Ἰᾶσθαι δὲ πρέπει, καθ' ὅσον δύνῃ· ὧδε [e]) δὲ φράζευ· [f])
Οὐ πάνυ τοῖς ἀγαθοῖς τούτων πολὺ μοῖρα δίδωσι.
Πολλοὶ δ' ἀνθρώποισι λόγοι δειλοί τε καὶ ἐσθλοὶ
Προσπίπτουσ', ὧν μήτ' ἐκπλήσσεο, [g]) μήτ' ἄρ' ἐάσῃς
Εἴργεσθαι [h]) σαυτόν· ψεῦδος δ' ἤν πέρ τι λέγηται.

l) von πραὺς, sanft. m) nachgeben. n) Ion. & Dor. o) nützlich. p) hassen. q) ἁμαρτὰς Ion. für ἁμαρτία. r) i. e. καθ' ὅσον. s) poet. für ἐγγὺς. t) ναίω poet. ich wohne. u) für ἴσαθι per Syncop. von ἴσημι. v) Ion. w) Wollust. x) Ion. imperat. y) von γινώσκω. z) Ion. von θνήσκω. a) für πεπεράτωται, von περατόω ich bestimme. b) a. 2. m. ὄλλυμι. c) Ion. für δαιμονίαις, göttliche Schicksale, Fügung. d) ἄλγος, Trübsal. e) und also. f) Dor. für ʁ bedenken. g) ἐκπλήσσω, ich schlage, erschüttere. h) ἔργω, ich hindere, beunruhige.

Πρᾴως ἴσχ'· [i]) Ὃ δέ τοι ἐρέω, ἐπὶ παντὶ τελείσθω [k]).
Μηδεὶς μήτε λόγῳ σε παρείπῃ, [l]) μήτε τι ἔργῳ
Πρῆξαι, μηδ' εἰπεῖν, ὅ, τι τοι μὴ βέλτερόν ἐστι.
Βουλεύου δὲ πρὸ ἔργου, ὅπως μὴ μωρὰ πέληται [m])
(Δειλοῦ τοι πρήσσειν τε, λέγειν τ', ἀνόητα, πρὸς ἀνδρός.)
Ἀλλὰ τάδ' ἐκτελέειν, ἅ σε μὴ μετέπειτ' ἀνιήσῃ [n]).
Πρῆσσε δὲ μηδὲν τῶν μὴ πίστασαι, ἀλλὰ διδάσκευ
Ὅσσα χρεών· [o]) καὶ τερπνότατον βίον ὧδε διάξεις.
Οὐδ' ὑγιείης τῶν περὶ σῶμ' ἀμέλειαν ἔχειν χρή.
Ἀλλὰ ποτοῦ τε μέτρον, καὶ σίτου [p]), γυμνασίων τε
Ποιεῖσθαι· μέτρον δὲ λέγω τόδ', ὃ μή σ' ἀνιήσῃ.
Εἰθίζου δὲ δίαιταν ἔχειν καθάρειον, ἄθρυπτον. [q])
Καὶ πεφύλαξό γε ταῦτα ποιεῖν, ὁπόσα φθόνον ἴσχει [r]).
Μὴ δαπανᾶν παρὰ καιρὸν, ὁποῖα καλῶν ἀδαήμων·
Μηδ' ἀνελεύθερος [s]) ἴσθι· μέτρον δ' ἐπὶ πᾶσιν ἄριστον,
Πρῆσσε δὲ ταῦθ'; ἅ σε μὴ βλάψῃ· λόγισαι δὲ πρὸ (ἔργου
Μηδ' ὕπνον μαλακοῖσιν ἐπ' ὄμμασι [t]) προσδέξασθαι,
Πρὶν τῶν ἡμερινῶν ἔργων λογίσασθαι ἕκαστον·
Πῇ παρέβην; τί δ' ἔρεξα; τί μοι δέον οὐκ ἐτελέσθη;
Ἀρξάμενος δ' ἀπὸ πρώτου ἐπέξιθι· [u]) καὶ μετέπειτα

Δεινὰ

i) h. l. ertragen. k) τελέω ich verrichte, beobachte. l) bereden. m) πέλω & πέλομαι, ich bin, geschehe. verb. defect. & poet. n) ἀνιάω ich erwecke Verdruß, betrübte Gedanken. o) ἐστὶν, χρεὼν recht, indecl. wie fas. p) ὁ σῖτος Getrayde, τὸ σῖτον Brod, Speise. q) nicht zu leckerhaft, θρύπτω ich breche, schwäche (den Leib.) r) für ἔχει. s) illiberalis, der nicht zu leben weiß. t) Auge. ἔχει Θεὸς ἔκδικον ὄμμα. Hom. Batr. u) imper. pr. ἐπέξειμι auf dem Fusse nachgehen, genau untersuchen.

Δεινὰ μὲν ἐκπρήξας ἐπιπλήσσεο. v) χρηστὰ δὲ, τέρπευ
Ταῦτα πόνει· ταῦτ᾽ ἐκμελέτα· τούτων χρὴ ἐρᾶν σε·
Ταῦτά σε τῆς θείης ἀρετῆς εἰς ἴχνια θήσει. w)
Ναὶ μὰ x) τὸν ἁμετέρα y) ψυχᾷ παραδόντα τετρακτὺν z)
Παγὰν ἀενάου a) φύσεως. Ἀλλ᾽ ἔρχευ ἐπ᾽ ἔργον
Θεοῖσιν ἐπευξάμενος b) τελέσαι. Τούτων δὲ κρατήσας
Γνώσῃ ἀθανάτων τε Θεῶν θνητῶν τ᾽ ἀνθρώπων
Σύστασιν, ᾗ τε ἅπαντα διέρχεται, ᾗ τε κρατεῖται.
Γνώσῃ δ᾽ ᾗ θέμις ἐστὶ, φύσιν περὶ παντὸς ὁμοίην.
Ὥστε σε μήτε ἄελπτ᾽ ἐλπίζειν, μήτε τι λήθειν.
Γνώσῃ δ᾽ ἀνθρώπους αὐθαίρετα πήματ᾽ ἔχοντας.
Τλήμονες, οἳ τ᾽ ἀγαθῶν πέλας ὄντων οὔτ᾽ ἐσορῶσιν, c)
Οὔτε κλύουσι· λύσιν δὲ κακῶν παῦροι συνίσασι.
Τοίη μοῖρα βροτῶν βλάπτει φρένας· ὡς δὲ κύλινδροι
Ἄλλοτ᾽ ἐπ᾽ ἄλλα φέρονται ἀπείρονα πήματ᾽ ἔχοντες.
Λυγρὴ γὰρ συνοπαδὸς d) ἔρις βλάπτουσα λέληθε
Σύμφυτος ἣν οὐ δεῖ προσάγειν, εἴκοντα δὲ φεύγειν.
Ζεῦ, πάτερ, ἦ πολλῶν γε κακῶν λύσειας e) ἅπαντας,
Εἰ πᾶσιν δείξας, οἵῳ τῷ δαίμονι χρῶνται. f)

v) bestrafen. w) θέω, τίθημι x) adv. iur. c. acc. bey. y) Dor. α für η. z) 4 Pf. die Kräfte der Seele, oder die 4 Elemente. a) für ἀέναος, eine nie versiegende Quelle. b) ἐπεύχομαι ich flehe an. c) εἰσοράω, ῶ. d) Gefährte ὀπάζω ich begleite. e) opt. a. 1. Ael. λύω losmacher. f) was sie an ihrer Seele besässen, oder, was sie für einen Schutzgeist hätten?

Ἀλλὰ σὺ θάρσει· ἐπεὶ θεῖον γένος ἐστὶ βροτοῖσιν,
Οἷς ἱερὰ προφέρουσα φύσις δείκνυσιν ἕκαστα.
Ὧν εἴ σοί τι μέτεστι, g) κρατήσεις, ὧν σε κελεύω,
Ἐξακέσας h) ψυχὴν δὲ πόνων ἀπὸ τῶν δὲ σαώσεις. i)
Ἀλλ' εἴργου βρωτῶν, ὧν εἴπομεν, ἔν τε καθαρμοῖς, k)
Ἔν τε λύσει ψυχῆς· κρῖνον καὶ φράζευ ἕκαστα
Ἡνίοχον γνώμην στήσας καθύπερθεν l) ἄριστον.
Ἔσσεαι m) ἀθάνατος θεὸς, ἄμβροτος, n) οὐκ ἔτι θνητός.

* * *

Τοῦ αὐτοῦ λείψανα. o)

Φείδεο τῆς ζωῆς, μή μιν p) καταθυμοβορήσῃς q)

* * *

Εἴ τις ἐρεῖ, Θεός εἰμι, παρὲξ ἑνὸς, οὗτος ὀφείλει
Κόσμον ἴσον τούτῳ στήσας εἰπεῖν· ἐμὸς οὗτος,
Κοὐχὶ μόνον, στήσας, εἰπεῖν, ἐμὸς, ἀλλὰ κατοικεῖν r)
Αὐτὸς ἐν ᾧ πεποίηκε, ὧδ' ἀπὸ τούτου.
Ἀείσω ξυνετοῖσι, θύρας δ' ἐπίθεσθε s) βεβήλοις. t)

* * *

Δουλεύειν πάθεσιν, χαλεπώτερον, ἢ τυράννοις.

Gewöhn-

g) theilhaftig seyn. h) ἐξακέω, έομαι Arzney brauchen, heilen. i) poet. σαόω für σώζω. k) Reinigung. l) zu oberst. m) poet. pro ἔσῃ. n) unsterblich. o) Ueberbleibsel, Fragmente. p) Dor. für αὐτόν. q) sich durch Sorgen, Affekten, abzehren, θυμὸς, βορά, Speise. r) bewohnen, mit seiner beständigen Gegenwart wie ein Hausherr regieren. s) a. 2. imp. m. einen Riegel vorschieben, ἐπιτίθημι. t) gottlos, profan, die nicht über βηλὸν, die Schwelle der Tempel kommen durften.

Gewöhnlichste Stammwörter der Griechischen Sprache.

Ἀβρὸς, weich
ἀγαθὸς, ὴ, ὸν, gut
ἀγαλλιάω, frolocken
ἀγανακτέω f. ήσω, unwillig seyn
ἀγάομαι, bewundern
ἀγαπάω, ήσω, lieben
ἀγγέλλω, λῶ, verkündigen
ἄγγος, τὸ, Gefäß
ἀγείρω, ερῶ, versammlen
ἀγέλη, ἡ, Heerde
ἅγιος, ία, ον, heilig
ἁγνὸς, ὴ, ὸν, rein, keusch
ἀγορὰ, ᾶς, ἡ, Markt
ἀγορέω, reden
ἀγρὸς, ȣ̃, ὁ, Acker, Landschaft
ἄγω, ξω, ἦχα, führen
ἀγὼν, ῶνος, τὸ, Streit
ἀδελφὸς, ὁ, Bruder
ᾅδης ȣ, ὁ, Hölle, Grab
ᾄδω, 1. ἀείδω, ἀείσω, pr. m. ᾖοιδα, singen
ἀθλέω, streiten
ἀθροίζω, zusammen tragen
ἀθῶος, ὁ unschuldig
αἰδὼς, όος, ȣ̃ς, ἡ, Scham
αἰκία, ἡ, das Schlagen
αἷμα, τος, τὸ, Blut
αἱμύλος, ὁ, ἡ, artig
αἰνέω, loben
αἱρέω a, 2. εἷλον, wählen
αἴρω ἀρῶ, ἦρκα, wehnehmen, tödten
αἰσθάνομαι, σθήσ. ᾔσθημαι, empfinden
αἶσχος, τὸ, Schande
αἰτέω, ήσω, bitten, 2. acc.
αἴτιος, ȣ, ὁ, Urheber
αἰὼν, ῶνος, ὁ, Zeit, Welt
ἀκέομαι, heilen
ἀκμὴ, ῆς, ἡ, Spitze
ἀκȣ́ω, hören Gen.
ἀκολȣθέω, folgen Dat.
ἀκριβὴς, έος, ὁ, ἡ, genau
ἀκροάομαι, zuhören
ἄκρος, α, ον, äusserst
ἀλάομαι, herumschwärmen
ἀλαζὼν, όνος, Praler
ἄλγος, τὸ, Schmerz
ἀληθὴς, έος, wahr
ἀλείφω, ψω, salben
ἀλλάσσω, ξω, ändern

ἁλίσγω, ἁλώσω, fangen
ἄλλος, η, ο, ein anderer
ἅλς, ἁλὸς, ὁ, Salz
ἀλύω, unruhig seyn
ἁμαρτάνω, ήσω, sündigen
ἀμὸς, keiner
ἀνάγκη, ης, ἡ Noth
ἄνεμος, ὁ Wind
ἄνθρωπος, ȣ, Mensch
ἀντάω, ήσω, begegnen
ἄξιος, ία, ιον, würdig G.
ἀπάταω, betrügen
ἀπειλέω, drohen
ἄπιος, ὁ, entlegen
ἁπλόος, ȣ̃ς, einfältig
ἅπτω, ψω, anzünden, med. berühren
ἀραιὸς, ὰ, ὸν, dünn
ἀργὸς, weiß, it. faul
ἄργυρος, ύρȣ, ὁ, Silber
ἀρέσκω, έσω, gefallen
ἄρθρον, τὸ Glied
ἀριθμέω, zählen
ἄριςον τὸ Gastmaal
ἀρκέω, έσω, genug seyn
ἅρμα τὸ Wagen
ἀρνέομαι, ήσ. leugnen
ἀρόω, όσω ackern
ἁρπάζω, κα, rauben
ἀρτάω, ήσω, aufhängen
ἄρτιος, ὁ, ἡ, tüchtig
ἀρχὴ, ἡ, Anfang

ἄρω, ρῶ, zurichten
ἀσελγὴς, ὁ, ἡ, muthwillig
ἀσκέω, ήσω, üben
ἀσπάζομαι, ασ. grüssen
ἀσπὶς, ίδος, ἡ, Schild
ἄςυ, εος, τὸ Stadt
ἀτμὸς, ὁ, das Wehen
αὐγὴ, ἡ Glanz
αὐλὸς, ὁ Flöte
αὐξάνω, ξω, l. ήσω, vermehren, wachsen
αὐχέω, grosthun
ἄχθος, τὸ, heftiger Schmerz

Βαθὺς, εῖα, ὺ, tief
βαίνω, ήσ. gehen
βάλλω, λῶ, werfen
βάπτω, ψω, eintauchen
βαρὺς, εῖα, ὺ, schwer
βασιλεὺς, έος, ὁ, König
βαςάζω, tragen
βδελύσσομαι, verabscheuen
βέβαιος, αία, ον, stark
βηλὸς, ὁ Schwelle
βία, ἡ, Gewalt
βίβλος, ἡ, Buch
βιόω, leben
βλάπτω, verletzen
βλέπω, sehen
βοάω, schreyen

βοηθέω, helfen
βόσκω, ήσω, weiden
βȣλὴ, ἡ Wille, Rath
βραβεὺς, έος, der in den Kampfspielen den Preis austheilte
βραδὺς, εῖα, ὺ, έος, langsam
βραχὺς, ὁ, kurz
βρέχω, ξω, regnen
βριάω, stark seyn
βρύχω, ξω, knirschen
βρώσκω, σω, verzehren

Γάλα, ακτος, τὸ, Milch
γαμέω, heyrathen
γαςὴρ, ἡ, Mutterleib
γελάω, lachen
γέμω, μῶ, voll seyn G.
γεννάω, zeugen, gebähren
γέρων, οντος, ὁ, Greiß
γεύω, schmecken lassen
γῆ, ἡ, Erde, Landschaft
γηθέω, freuen
γίνομαι, γενήσομαι, pr. m. γέγονα, ich werde, bin
γινώσκω, γνώσ. erkennen
γλῶσσα, Zunge, Sprache
γνήσιος, ὁ, ächt
γνωρίζω, bekannt machen
γογγύζω, murren
γράφω, schreiben
γρηγορέω, wachen
γυμνὸς, ἡ, ὸν, bloß
γυνὴ, αικὸς Weibsperson
γυρὸς, ὁ, krumm
γωνία, ἡ, Winkel

Δαΐω, σω, wissen
δάκνω, δήξω, beissen
δάκρυ, υος, τὸ Thräne
δάκτυλος, ὁ, Finger
δαμάω, bändigen
δάνος, εος, τὸ Geschenk
δαπανάω, ήσω, aufwenden
δάπεδον, ȣ, τὸ, Boden
δαψιλὴς, ὁ, ἡ, reichlich
δείδω, είσω, fürchten
δεικνύω, ξω, zeigen
δεῖπνον, τὸ, Abendessen
δέλεαρ, ατος, τὸ, Lockspeise
δέμω, μῶ, bauen
δένδρον, τὸ Baum
δεξιὸς, ὰ, ὸν, rechte
δέρας, ατος, τὸ, Fell
δέρκω, sehen
δέομαι, bedürfen, bitten
δεσπόζω, herrschen
δέχομαι, aufnehmen
δέω, binden
δῆλος, η, ον, offenbar
δῆμος, ὁ, Volk
δῆνος, εος, τὸ, Rath

διδάσκω, lehren
δίκη, ἡ, Recht, Rache
δίκτυον ȣ, τὸ, Netz
διπλόος, ȣ̃ς, ὁ, doppelt
διϛάζω, ξω, zweifeln
διψάω, ήσω, dürsten
διώκω, verfolgen
δοκάω, άσω, warten
δωκέω, ξω, meynen, scheinen
δοκιμὴ, ἡ, Erfahrung
δȣ̃λος, ὁ Knecht
δρόσος, ȣ, ἡ, Thau
δύναμις, εως, ἡ, Macht
δὺς, adv. schwer
δύω, δύνω, δύσω, untergehen
δύω, σω, anziehen
δῶρον ȣ, τὸ Geschenk

Ἐάω, άσω, zulassen
ἔαρ, ρος, τὸ, Frühling
ἔγγυος, ὁ, ein Bürge
ἐγείρω, ερῶ, erwecken
ἕζω f. 2. m. ἑδȣ̃μαι, hinsetzen
ἔθνος, εος, τὸ, Geschlecht
ἔθω, pr. m. εἴωθα, pflegen
εἰδέω, pr. m. οἶδα, wissen
εἴδω, εἴσομαι, a. 2. εἶδον, sehen
εἴκω, ähnlich seyn
εἰλέω, herumtreiben
εἶμι, a. 1. εἶσα, impf. εἶν, a. 2. ἴον, gehen

εἴρω, knüpfen
εἰρήνη, ἡ Friede
ἕκαϛος, άϛη, ον, jeder
ἑκὼν, όντος, freywillig
ἐλαφρὸς, ὰ, ὸν, leicht
ἐλαύνω, άσω, antreiben
ἐλέγχω, ξω, beschuldigen, gründlich widerlegen
ἔλεος, εέος, τὸ, Barmherzigkeit
ἐλεύθερος, α, ον, frey
ἕλκω, ξω, ziehen
ἐλπὶς, ίδος, ἡ, Hoffnung
ἐμπάζομαι, sorgen
ἐνιαυτὸς, ὁ, Jahr
ἑορτὴ, ἡ, Fest
ἐπηρεάζω, schaden
ἐπιτήδειος, α, ον, geschickt
ἔπω, a. 1. εἶπα, sagen
ἕπομαι, folgen Dat.
ἔργον, τὸ, Werk, Handlung
ἐρείδω, σω, befestigen
ἐρευνάω, ήσω nachforschen
ἔρημος, ὁ, ἡ, einsam
ἔρις, ιδος, ἡ, Streit
ἑρμηνεύω, erklären
ἕρπω, ψω, kriechen
ἐρύκω, ξ. aufhalten
ἐρύω, ziehen
ἔρχομαι, ἐλεύσομαι, a. 2. ἦλθον, kommen

ἐρωτάω,

ἐρωτάω, ήσω, fragen, bitten
ἐσθίω, ίσω, essen
ἐσθλὸς, ή, ὸν, gut
ἔσχατος, η, ον, letzte
ἑταῖρος, ὁ Cammerad
ἐτάζω, άσω, untersuchen
ἕτοιμος, η, ον, bereit
ἔτος, εος, τὸ, Jahr
εὕδω, ήσω, schlafen
εὐθὺς, εῖα, ὺ, richtig, gerad
εὑρίσκω, ρήσω, finden
εὐχὴ, ἡ, Wunsch, Gebet
εὐνὴ, ἡ, Schlafkammer
ἐχθρὸς, ὰ, ὸν, feindlich
ἔχω, ἕξω, impf. εἶχον Pr. ἔσχηκα a 2. ἔσχον haben
ἕω, a. 1. εἶσα anziehen

Ζάω, ῶ, ζήσω, leben
ζεῦγος εος, τὸ, Joch, Paar
ζημία, ἡ, Schaden
ζητέω, suchen
ζόφος, ȣ, ὁ, Finsterniß
ζύμη, ἡ, Sauerteig
ζωννύω, l. υμι, ζώσω, umgürten

Ἡγέομαι, führen, meynen
ἥδω, ήσω, ergötzen
ἦθος, εος, τὸ, Sitten
ἥκω, ξω, kommen
ἠλεὸς, ȣ, ὁ, närrisch
ἡλίκος, η, ον, wie groß?
ἥλιος, ὁ Sonne
ἧλος, ȣ, ὁ, Nagel
ἡμέρα, ἡ, Tag, Zeit
ἠμύω, neigen
ἡνία, ας, ἡ, Zügel
ἡσύχιος, ιȣ, ὁ, ἡ, ruhig
ἦχος, ȣ, ὁ, Schall

Θάλασσα, ἡ, Meer
θάλλω, αλῶ, grünen
θαμβέω, erstaunen
θάπτω, ψω, begraben
θαῤῥέω l. θαρσέω, ήσω, gutes Muths seyn
θαυμάζω, verwundern
θεάομαι, ασ. beschauen
θεμελιόω, ich gründe
θέμις, ιςος, l. ιδος, Gesetz
θεράπων, ὁ, Bedienter
θέρος, εος, τὸ, Sommer
θεωρέω, betrachten
θὴρ, ὸς, ὁ, wildes Thier
θλάω, άσω, zerstossen
θλίβω, ίψω, ängstigen
θνήσκω, Pr. τέθνηκα a. 2. ἔθανον, sterben
θοίνη, ἡ, Schmaus
θόρυβος, ὁ, Lärmen
θολὸς, ȣ, ὁ, Unflath
θραύω, brechen

θράω, ήσω, sitzen
θρέω, θροέω, lärmen
θρῆνος, ὁ, Leidwesen
θρῆσκος, ὁ, religiös
θρὶξ, τριχὸς, ὁ, Haar
θρύπτω, ψω, brechen
θρώσκω, springen,
θυγάτηρ, τρὸς, ἡ, Tochter
θυμιάω, άσω, räuchern
θυμὸς, ὁ, Gemüth
θύω, σω, schlachten
θωὴ, Geldstrafe
θώπτω, ψω, schmarotzen

Ἰάλλω, αλῶ, schicken
ἰάομαι, σ. heilen
Ἴδιος, ία, ιον, eigen, sein
ἶδος, εος, τὸ, Schweiß
ἱερὸς, ά, ὸν, heilig, geweihet
ἱκανὸς, ἡ, ὸν, zureichend
ἱκνέομαι, ἵξομαι, a. 1. ἱκόμην, kommen
ἱλάσκομαι, σ. versöhnen
ἴλλος, ȣ, ὁ, Auge
ἰξὸς, ȣ͂, ὁ, Vogelleim
ἵππος, ὁ, ἡ, Pferd
ἵπταμαι, πτησ. fliegen
ἴσημι, wissen
ἴσος, η, ον, gleich
ἰχὺς, ύος, ὁ, Stärke
ἰχθὺς, ύος, ὁ, Fisch
ἴχνος, εος, τὸ, Fußstapfe

Καθαίρω, αρῶ a. 1. ἐκάθηρα, ich reinige
καινὸς, ἡ, ὸν, neu
καιρὸς, ὁ, rechte Zeit
καίω, καύσω, brennen
κακὸς, ἡ, ὸν, bös
καλέω, κέκληκα, rufen
καλὸς, ἡ, ὸν, schön
καλύπτω, ψ. bedecken
κάμνω, κέκμηκα, ermüden
κάμπτω, ψω, biegen
κάπηλος, ȣ, ὁ, Krämer
καρδία, ἡ, Herz
καρπὸς, ὁ, Frucht
κάρφω, ψω, trocknen
καυχάομαι, ησ. rühmen
κεῖμαι, σομαι, liegen
κελεύω, befehlen
κέλλω, λῶ, länden
κενόω, ausleeren
κεντέω, stechen
κεραμεὺς, έως, ὁ Töpfer
κεραννύω, νυμι, f. άσω, vermischen
κέρας, ατος, τὸ, Horn
κεραυνὸς, ȣ, ὁ, Donnerstral
κερδαίνω, ήσω, gewinnen
κεύθω, σω, verbergen
κεφαλὴ, ἡ, Haupt
κῆδος, εος, τὸ, Sorge
κῆπος, ȣ, ὁ, Garten

κηρύσσω, ξω, ausrufen
κίνδυνος, ȣ, τὸ, Gefahr
κινέω, bewegen
κλαίω, κλαύσω, weinen
κλάω, άσω, brechen
κλείω, schliessen rühmen
κλέπτω, stehlen
κλῆρος, ὁ, Loos
κλίμαξ, ακος, ἡ, Stuffe
κλίνω, νῶ, liegen
κλύζω, waschen
κοιλία, ἡ, Leib
κοιμάω, ήσω, schlafen
κοινὸς, gemein
κοίτη, ἡ, Bette
κολάζομαι, bestrafen
κόλαξ, κος, Schmeichler
κόλλα, Leim
κόλπος, ȣ, ὁ, Schooß
κολυμβάω, schwimmen
κομέω, & ίζω, sorgen
κονέω, eilen, dienen
κόνις, εος, ἡ Staub
κόπος, ὁ, Arbeit
κόπτω, hauen
κορεννύω, έσω, reinigen
κόρη, ης, η, Mädchen
κοσμέω, ήσω, schmücken
κράζω, schreyen
κρατέω, halten, herrschen
κρεμάω, άσω, aufhängen
κρημνὸς, ὁ, steiler Ort

κρίζω, ξω, rauschen,
κρίνω, νῶ, richten
κρότος, ȣ, ὁ, das Klappern
κρȣ́ω, σω, anklopfen
κρύπτω, ψω, verbergen
κτάομαι, ήσ. besitzen
κτείνω, ενῶ, tödten
κτίζω, erschaffen
κύβος, ȣ, ὁ, Würfel
κυλίω, wälzen
κῦμα, τος, τὸ, Meereswelle
κύπτω, ψω, sich bücken
κῦρος, εος, τὸ, Ansehen
κύων, κυνὸς, ὁ, ἡ, Hund
κῶλον, τὸ, Glied
κολύω, verhindern
κώμη, ἡ, Dorf
κῶμος, ȣ, ὁ, Schmaus
κωφὸς, ἡ, ὀν, taub, dumm

Λαγχάνω, λήξω Pr. m. λέλογχα, durchs Looß bekommen

λαλέω, reden
λαμβάνω, λήψομαι, nehmen
λάμπω, leuchten
λανθάνω, (λάω l. λάθω) λήσω, verborgen seyn

λάτρις

λάτρις, ιος, ὁ, ἡ, Knecht, Magd
λάω, sehen, geniessen
λέγω, ξω, χα, sagen
λεία, ας, ἡ, Beute
λεῖος, ὁ, glatt
λείπω, verlassen
λείχω, ξω, belecken
λεπτὸς, ἡ, ὸν, dünne
λέπος, εος, τὸ, Rinde
λευκὸς, ἡ, ὸν, weiß
λῆρος, ȣ, ὁ, Kindereyen
λίθος, ὁ, Stein
λιμὸς, ȣ, ὁ, Hunger
λίος, τὸ, Fettigkeit
λίσσομαι, suppliciren
λοιδορέω, ήσω, schimpfen
λοιμὸς, ὁ, Pest
λȣ́ω, ȣ́σω, waschen
λήγη, ἡ, Finsterniß
λυμαίνω, ανῶ, reinigen
λύκος, ὁ, Wolf
λύσσα, ης, ἡ, Raserey
λύω, ύσω, auflösen
λύχνος, ὁ, Leuchte
λώβη, ἡ, Beschimpfung

Μαίνομαι, ανȣ̃μαι, f. unsinnig seyn

μακρὸς, ὰ, ὸν, weit
μαλακὸς, ἡ, ὸν, weich
μαλὸς, ἡ, ὸν, zart
μανθάνω, (μαθέω) ήσομαι a. 2. ἔμαθον, lernen
μάντις, εως, ὁ, Wahrsager
μαραίνω, ανῶ, verwelken
μάρτυρ, ος, Zeuge
μάσσω, ξω, abwischen
μαςεύω, suchen
μάςιξ, ος, ἡ, Peitsche
μαςὸς, ȣ, ὁ, Brust
μάχομαι, ήσ. & έσ. kämpfen
μέγας, άλη, α, groß
μέθυ, υος, τὸ, Meth, Wein
μεῖραξ, ακος, Jüngling
μείρω, μερῶ, theilen
μέλει, μελήσει, es liegt mir am Herzen
μέλι, ιτος, Honig
μέλος, εος, τὸ, Glied
μέμφεμαι, ψ. klagen
μένω, νῶ, bleiben
μέριμνα, ἡ, Sorge
μέσος, η, ον, mitten
μεςὸς, ἡ, ὸν, voll

μῆδος,

μῆδος, εος, τὸ, Sorge
μῆκος, εος, τὸ, Länge
μὴν, νὸς, ὁ, Monat
μηνύω, anzeigen
μιαίνω, ανῶ, beflecken
μιγνύω l. υμι, μίξω, mischen
μικρὸς, ὰ, ὸν, klein
μιμέομαι, nachahmen
μιμνήσκομαι, μνηθήσομαι, sich erinnern
μινυὸς, ȣ, ὁ, klein
μισέω, hassen
μισθὸς, ȣ, ὁ, Lohn
μόγος, ȣ, ὁ, Arbeit
μοιχὸς, ὁ, Ehebrecher
μόνος, η, ον, allein
μορφόω, bilden
μόχθος, ὁ, Mühseligkeit
μῦθος, ὁ, Rede, Fabel
μυκτὴρ, ῆρος, ὁ, Nase
μῦσος, εος, τὸ, Laster
μύω, verschliessen
μωμάομαι, ήσ. tadeln
μωρὸς, ὰ, ὸν, thöricht

Ναὸς, ȣ, ὁ, Tempel
νάρκη, ἡ, Schläfrigkeit
ναῦς, ναὸς, ἡ, Schiff
νεῖκος, εος, τὸ, Zänkerey
νεκρὸς, ὰ, ὸν, todt
νέμω, vertheilen
νέος, α, ον, neu, jung
νεύω, σω, winken
νέφος, εὸς, τὸ, Wolke
νέω, ήσω, schwimmen
νήπιος, ȣ, ὁ, Kind
νῆστις, εως, ὁ, ἡ, nüchtern
νήφω, ψω, nüchtern seyn
νικάω, ήσω, überwinden
νίπτω, ψω, sich waschen
νοέω, denken, verstehen
νόσος, ȣ, ὁ, Krankheit
νύμφη, ης, ἡ, Braut
νὺξ, κτὸς, ἡ, Nacht
νύσσω, ξω, durchgraben

Ξένος, ȣ, ὁ, Fremder
ξέω, έσω, kratzen
ξηρὸς, ὰ, ὸν, dürr
ξύλον, ȣ, τὸ, Holz

Ὄγκος, ȣ, ὁ, Geschwulst
ὁδὸς, ȣ, ἡ, Weg
ὀδȣς, όντος, ὁ, Zahn

ὀδύνη, Schmerz
ὀδύρομαι, ῦμαι, wehklagen
ὄζω, ήσω, έσω, stark riechen
ὀϊζὺς, ύος, ἡ, Trübsal
οἶκτος, ὁ Mitleiden
οἴγω, ξω. Pr. m. ᾤγα, öfnen
οἰκέω, a. 1. ᾤκησα, wohnen
οἴμη, ἡ, Weg
οἶνος, ὁ, Wein
οἷος, α, ον, was für einer
οἴομαι, l. οἶμαι, οἰήσ. meynen
οἴχομαι, ήσ. weggehen
ὀκνέω, verzögern
ὀλλύω l. λυμι, f. ὀλέσω Pr. m. ὦλα, att. ὄλωλα, verderben, verlieren
ὀλίγος, η, ον, wenig
ὅλος, η, ον, ganz
ὁμαλὸς, ἡ, ὸν, eben
ὁμιλέω, mit jemand reden
ὀμνύω, ὀμόσω, schwören
ὁμὸς, ἡ, ὸν, gleich, gerade
ὄναρ, τὸ, Traum
ὄνειδος, εος, τὸ, Schimpf
ὄνημι, ὀνήσω, helfen
ὄνομα, τος, τὸ, Name
ὄνος, ὁ, ἡ, Esel

ὀξὺς, εῖα, ὺ, έος, scharf
ὅπλα, ων, τὰ, Waffen
ὀπτάνω f. ὄψ. sehen
ὀπτάω, ήσω, rösten
ὀπώρα, ας, ἡ, Herbst
ὁράω, άσω, sehen
ὀργάω, άσω, heftig begehren
ὀρέγομαι, ξ, verlangen G.
ὀρθὸς, ἡ, ὸν, richtig
ὄρθρος, Morgendemmerung
ὅρκος, ου, ὁ, Eid
ὁρμάω, ήσω, heftig rennen
ὄρνις, ιθος, ὁ, ἡ, Henne
ὄρος, εος, τὸ, Berg, ὅρος, ου, Grenze
ὀρχέομαι, ησ. tanzen
ὀρύσσω, ύξω, graben
ὄρω, ὀρῶ, erregen
ὅσιος, ία, ον, heilig
ὅσος, η, ον, wie groß, viel?
ὀσφραίνομαι, ανῶ, riechen
ὀτρύνω, υνῶ, antreiben
οὐρανὸς, ὁ, Himmel
οὖρος, ου, ὁ, Hüter
οὖς, ὠτὸς, τὸ, Ohr
ὀφείλω, ήσω, schuldig seyn

ὀχθέω, unwillig seyn
ὄχλος, ὁ, Menge Volks
ὄχος, ου, & εος, τὸ Fuhrwerk
ὄψον, ου, τὸ, Zugemüse

Παῖς, δὸς, ὁ, ἡ, Knabe
πάλη, ἡ, das Ringen
παρθένος, ου, ἡ, Jungfer
πᾶς, ᾶσα, πᾶν, all, jeder
πάσχω, πείσομαι, Pr. m. πέπονθα, leiden
πατάσσω, ξω, schlagen
πατέω, treten
παύω, σω, aufhören
πέδον, ου, τὸ, Erde
πεζὸς, ἡ, ὸν, zu Fusse
πείθω, πείσω, Pr. m. πέποιθα, überreden
πεινάω, άσω, hungern
πειράω, versuchen
πείρω, ερῶ, durchgehen
πέμπω, ψω, senden
πένομαι, arbeiten
πέρας, ατος, τὸ, Grenze
πέρθω, σω, verwüsten
περισσεύω, Ueberfluß haben
πετάω, άσω, ausbreiten
πέτομαι, πτήσω, fliegen
πηγὴ, ἡ, Brunn
πηγνύω, befestigen
πηρὸς, ὁ, verstümmelt
πιάζω, fassen
πιέζω, drücken
πικρὸς, ὰ, ὸν, bitter
πίναξ, ακος, ὁ und πλὰξ, ακος, Tafel
πίνω, πώσω, trinken
πίπτω, πέσω, fallen
πλάσσω, άσω, bilden
πλάνη, ἡ, Irrthum
πλατὺς, εῖα, ὺ, breit
πλέκω, zusammenbinden
πλευρὰ, ἡ, Ribbe, Seite
πλέος, ὁ, voll
πλέω, εύσω, schiffen
ὁ πλησίον (ὢν), der nächste
πλήσσω, ξω, schlagen
πλουτέω, reich seyn
πνέω, εύσω, blasen
πνίγω, ξω, ersticken
ποθέω, ήσω, begehren
ποιέω, ήσω, machen
ποικίλος, mannichfaltig
ποιμὴν, ένος, ὁ Hirte
πόλεμος, έμου, Krieg
πόλις, εως, ἡ, Stadt

πολὺς, πολλὴ, πολὺ, viel
ποταμὸς, ȣ, ὁ, Fluß
πȣ̃ς, ποδὸς, ὁ, Fuß
πρᾶος, α, ον, sanft
πράσσω, thun
πρέπω, sich schicken
πρέσβυς, εια, υ, έος, alt
πρήθω, πίμπρημι, πρήσω, anzünden
πρίω, l. πρίζω, spalten
πταίω, sich stossen
πτερὸν, ȣ̃, τὸ, Flügel
πτοέω, erschrecken
πτύσσω, ξω, falten
πτύω, ύσω, ausspeyen
πυκνὸς, ἡ, ὸν, dicht
πύλη, ἡ, Thor
πύνθανομαι, πεύσ. a. 2. ἐπυθόμην, ausforschen
πῦρ, ρὸς, τὸ, Feur
πύργος, ὁ, Thurm
πωλέω, verkaufen
πωρόω, erhärten

Ῥάβδος, ȣ, ἡ, Ruthe
ῥαίνω, ῥανῶ, begiessen
ῥαπὶς, ίδος, ἡ, Gerte
ῥάπτω, nähen, verfertigen
ῥέω l. ῥύω, ῥεύσω, fliessen
ῥέω, ῥύσω, ἔρρηκα, sagen
ῥήσσω, ῥηγνύω, ξω, reissen
ῥίζα, ης, ἡ, Wurzel
ῥίπτω, wegwerfen
ῥομφαία, ας, ἡ, Degen
ῥύομαι, σ. ziehen, befreyen
ῥύπος, ȣ, ὁ, Unflath
ῥωννύω, l. υμι, stärken

Σαλεύω, stark bewegen
σαλπίγξ, γος, Trompete
σὰρξ, κὸς, ἡ, Fleisch
σάττω, ξω, belästigen
σαφὴς, έως, ὁ, ἡ, offenbar
σβέννυμι, έσω, auslöschen
σέβομαι, verehren
σείω, σω, erschüttern
σεμνὸς, ἡ, ὸν, ehrwürdig
σῆμα, τος, τὸ, Zeichen
σήπω, ψω, faulen
σθένος, εος, τὸ, Stärke
σιγάω, ήσω, schweigen
σίδηρος, ȣ, τὸ, Eisen
σῖτος, ȣ, τὸ Getrayde
σιωπάω, ήσω, stillschweigen
σκάζω, άσω, hinken
σκάπτω, ψω, graben
σκέπτομαι, beschauen
σκεῦος, εος, τὸ, Gefäß

σκηνόω, wohnen
σκιὰ, ᾶς, ἡ, Schatten
σκληρὸς, ὰ, ὸν, hart
σκότος, εος, Finsterniß
σκώπτω, spotten
σοφὸς, ἡ, ὸν, weise
σπαράσσω, ξω, zerreissen
σπάω, ziehen
σποταλάω, verschwenden
σπείρω, ερῶ, säen
σπεῖρα, ας, ἡ, Rotte
σπεύδω, εύσω, eilen
σπιλόω, beflecken
σπλαγχνίζομαι, ein innigstes Mitleiden tragen
σταυρὸς, ȣ̃, ὁ, Creutz
στέγω, bedecken, ertragen
στείβω, treten
στείχω, ξω, einhergehen
στέλλω, λῶ, senden
στενὸς, ἡ, ὸν, enge
στέργω, ξω, lieben
στερεὸς, ὰ, ὸν, dicht
στερέω, έσω l. ή, berauben
στέφω, ψω, krönen
στῆθος, εος, τὸ, Brust
στηρίζω, ξω, befestigen
στίλβω, ψω, glänzen
στίζω, ξω, stechen
στόμα, ατος, τὸ, Mund
στωρέω, έσω, streuen
στρατεύομαι, εύσ. kriegen
στρέφω, ψω, umkehren
στῆνος, εος, τὸ, Ueppigkeit
στυγέω, hassen
στύλος, ȣ, ὁ, Säule
συλάω, ήσω, berauben
σύρω, ρῶ, ziehen
σφάλλω, λῶ, umstürzen
σφάζω, ζω, schlachten
σφοδρὸς, ὰ, ὸν, heftig, stark
σφραγὶς, ίδος, Siegel
σχίζω, ίσω, spalten
σώζω, σω, erretten
σῶμα, τος, τὸ, Körper
σωρεύω, aufhäufen

Ταλάω, άσω, leiden
ταμεῖον, ȣ̓, τὸ, Cabinet
ταπεινόω, erniedrigen

ταράσσω, beunruhigen
τάσσω, ordnen
ταχὺς, εῖα, ὺ, geschwind
τεῖνω, τενῶ, ausdehnen
τεῖχος, εος, τὸ, Maur
τεκμήριον, ίου, τὸ, Merkmal
τελέω, ήσω, vollenden
τέλλω, λῶ, aufgehen
τέμνω, τεμῶ, schneiden
τέρας, ατος, τὸ, Wunder
τερέω, έσω, bohren
τέρπω, ψω, ergötzen
τεύχω, verfertigen
τέχνη, ης, ἡ, Kunst
τήκω, erweichen
τηρέω, verwahren
τίκτω, (τέκω) τέξομαι Pr. m. τέτοκα, gebähren
τιτθὸς, οῦ, ὁ Brust
τιτρώσκω, τρώσω, verwunden
τίω, ίσω, ehren, rächen
τοῖχος, ὁ, Wand
τολμάω, ήσω, erkühnen
τόπος, ου, ὁ, Ort
τράγος, ὁ Bock
τράχηλος, ου, ὁ Hals
τραχὺς, εῖα, ὺ, έος, rauh
τρέπω, ψω, umkehren
τρέφω, θρέψω, ernähren
τρέχω, θρέξω, laufen
τρέω, & τρέμω, zittern
τρίβω & τρύω, stossen
τρώγω, ξω, nagen, essen
τυγχάνω, τεύξομαι, a 2. ἔτυχον, erlangen, seyn
τυλίττω, einwickeln
τύπος, ὁ, Gepräge
τυφλόω, ώσω, verbenden
τύφος, & τῦφος, ὁ, Rauch

Ὕαλος, ου, ὁ, ἡ, Glas
ὑβρίζω, ίσω, beschimpfen
ὑγιὴς, έως, ὁ, ἡ, gesund
ὑγρὸς, ὰ, ὸν feucht
ὕδωρ, ατος, τὸ, Wasser
ὑμνέω, besingen
υἱὸς, οῦ, ὁ, Sohn
ὕλη, ἡ, Materie
ὕπνος, ὁ Schlaf
ὕστερος, ὁ, der letzte
ὑφάω, weben

ὕψος,

ὕψος, εος, τὸ, Höhe
ὕω, ὕσω, regnen

Φάγω f. m. φάγομαι für γεῦμαι, aufzehren
φαίνω, ανῶ, leuchten
φάραγξ, γγος, ἡ, Thal
φάρμακὸν, τὸ, Arzney
φάτνη, ης, ἡ, Krippe
φαῦλος, η, ον, unnütz
φένω, νῶ, tödten
φέρω, οἴσω a. 1. ἤνεγκα, tragen
φείδομαι, σ. verschonen
φεύγω, ξ. fliehen
φῆλος, ὁ, Betrüger
φήμη, ἡ, Gerücht, Sage
φθάνω, άσω, zuvorkommen
φθέγγομαι, γξ. reden
φοβέομαι, ηθήσ. fürchten
φθίνω, σω, l. φθείρω, verderben
φθόνος, ὁ, Neid
φίλος, ὁ, Freund
φιμόω, den Mund stopfen
φλέγω, ξω, entzünden
φλέω, plaudern
φράζω, σω, reden
φρονέω, klug seyn
φρίσσω, ξω, sich entsetzen
φροντίζω, besorgen
φυλάττο, ξω, bewachen
φυλὴ, ἡ, Zunft, Stamm
φυσσάω, ήσω, aufblasen
φύω, σω, zeugen
φωνέω, rufen
φὼρ, ωρὸς, Dieb

Χαίνω, άνω, lechzen
χαίρω, χαρῶ, freuen
χαλάω, άσω, nachlassen
χαλεπὸς, η, ὸν, schwer
χαλινὸς, ῦ, ὁ Zügel
χαλκὸς, ῦ, ὁ, Erzt
χαράσσω, ξω, schnitzen
χάρις, ιτος, ἡ, Gnade
χεῖμα, τος, τὸ, Winter
χεὶρ, ρὸς, ἡ, Hand
χέω, εύσω, giessen
χήρα, ας, ἡ, Witwe
χθὼν, ονὸς, ἡ, Erdreich
χιὼν, όνος, ὁ Schnee

χλευάζω, άσω, verspotten
χλιαρὸς, ὰ, ὸν laulicht
χολὴ, Galle
χόρτος, ου, ὁ, Gras
χράω, ήσω, leihen, ομαι, gebrauchen
χρεία, ας, ἡ, Nothdurft
χρίω, ίσω, salben
χρόνος, ου, ὁ, Zeit
χρυσὸς ου, ὁ, Gold
χωλὸς, ὴ, ὸν, hinkend
χῶρος, ου, ὁ, Land, Ort

Ψάω, ήσω, abwischen
ψεύδομαι, εύσομαι, lügen
ψιθυρίζω, ίσω, sumsen
ψυχὴ, ἡ, Seele, Leben
ψύχομαι, f. 2. ψυγήσ. erfrischen

Ὠθέω, ώσω, treiben
ὦμος, ὁ Schulter
ὠνέομαι, ήσ. kaufen
ὠὸν ου, τὸ, Ey. ῷον, ου, τὸ, obere Theil des Hauses
ὤρα, ας, ἡ, Sorge
ὠφελέω, ήσω, nützen
ὤψ, ὠπὸς, ὁ Gesicht

Die schwersten Stammwörter im N. T. *).

Αγαγειν, αγειν
αισθωνται, αισθανομαι
ακηκοα, ακουω
αναγεγεννημενοι, αναγενναω
ανεγνων, αναγινωσκω
ανεωχα, ανοιγω
ανηνεγκα, αναφερω
ανηφθην, αναπτω
ανηχθην, αναγω
αντεστησα, ανθιστημι
απαρον, απαιρω
απεβησαν, αποβαινω
απεδημησε, αποδημεω

απεδον-

*) Die Tonzeichen sind hier darum weggelassen worden, damit der Lehrer seine Schüler dabey anführe, sie nach S. 9. selber darunter zu setzen.

Bayerische StaatsBibliothek
Münchener DigitalisierungsZentrum Digitale Bibliothek

Miller, Johann Peter,

Anweisung zur griechischen Sprache

Leipzig 1769

Augsburg, Staats- und Stadtbibliothek -- Spw 1526
urn:nbn:de:bvb:12-bsb11280870-0
VD18 12503991-001